

Remiss

Datum
2019-07-03
Handläggare
Qamer Chaudhry

Dnr
2309-2018
Direkt
010-6986087

Mottagare
Enligt sändlista

Remiss om fördelning av pelagiska fiskerättigheter och fiskemöjligheter

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller fördelning av pelagiska fiskerättigheter och fiskemöjligheter från och med år 2020. Bakgrunden är att de pelagiska fiskerättigheterna som gäller i tio år upphör att gälla den 22 november 2019.

Förslaget föreslås träda i kraft den 15 oktober 2019.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten **senast den 15 september 2019**.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i wordformat. Ange ärendets diarienummer 2309-2018, i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten kan komma att publicera remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Du hittar mer information om hur Havs- och vattenmyndigheten behandlar dina personuppgifter i samband med remiss-hantering på <https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/vart-uppdrag/om-webbplatsen/om-personuppgifter.html>.

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till

Patrik Persson, patrik.persson@havochvatten.se, 010-698 61 56,
Monica Blidner, monica.blidner@havochvatten.se, 010-698 61 67,
Helena Westman, helena.westman@havochvatten.se, 010-698 62 02 eller
Qamer Chaudhry, qamer.chaudhry@havochvatten.se, 010-698 60 87.

Denna remiss har beslutats av stf. avdelningschefen Inger Dahlgren efter föredragning av utredaren Qamer Chaudhry. I den slutliga handläggningen av ärendet har även t.f. avdelningschefen Niclas Törnell, enhetschefen Patrik Persson och juristen Monica Blidner medverkat.

Inger Dahlgren

Qamer Chaudhry

Innehållsförteckning

Bakgrund och syfte.....	4
Havs- och vattenmyndighetens förslag till föreskrifter med motivering	7
Bilaga 1 - Förslag på kustkvoternas storlek inom pelagiskt fiske	38
Bilaga 2 - Överväganden med anledning av inkomna synpunkter rörande effekter på lokala bestånd av sill/strömming och torskens födotillgång i Östersjön	43
Bilaga 3 - Konsekvensutredning.....	47
Bilaga 4 - Samrådshandling.....	55
Bilaga 5 - Sammanställning av samrådssvar.....	71
Bilaga 6 - Skrivelse från Landsbygdsnätverket	117
Bilaga 7 - Sändlista	122

Bakgrund och syfte

Enligt den gemensamma fiskeripolitikens grundförordning ska det säkerställas att fiskeverksamheten är miljömässigt hållbar på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende samt bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen. Det finns även ett antal vägledande principer och ansatser som ska genomsyra förvaltningen. Vid fördelning av fiskemöjligheter ska transparenta och objektiva kriterier tillämpas inbegripet miljömässiga, sociala och ekonomiska kriterier. Nationellt kan medlemsstaterna tillämpa olika förvaltningsverktyg för att uppnå målen såsom tekniska regleringar och fördelning av fiskemöjligheter. Det är därför viktigt att, i enlighet med ekosystembaserad förvaltning, tillämpa en helhetssyn vid användandet av de olika förvaltningsverktygen.

Fördelning av fiskemöjligheter är ett viktigt förvaltningsverktyg. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har inom pelagiskt¹ och demersalt² fiske, inrättat system med individuella fiskemöjligheter och fiskerättigheter. För att kunna bedriva fiske med individuella fiskemöjligheter krävs fisketillstånd. De som inte har individuella fiskemöjligheter har möjlighet att bedriva fiske på så kallade kustkvoter. Kustkvoterna består av en kvantitet per kvot där utgångspunkten är att kustkvoterna ska vara väl tilltagna så att fiske kan ske utan fångstbegränsningar. Det är endast småskaliga fartyg som har rätt att fiska på kustkvoterna och de kan bedriva fiske på dessa kvoter utan krav på fiske-tillstånd.

Inom det pelagiska fisket infördes ett system med överlåtbara fiskerättigheter den 22 november 2009 vilket följer av lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter. Det framkommer av lagen att dessa fiskerättigheter ska gälla i 10 år och de upphör därför att gälla den 22 november 2019.

Efter utvärdering av det pelagiska systemet har regeringen uttalat i budgetpropositionen för år 2018 att systemet har fungerat väl och fortsatt bör tillämpas i det pelagiska fisket, se avsnitt 2 i samrådshandlingen³. Regeringen har även möjlighet att bestämma vilka arter som omfattas eftersom detta framgår av förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter. Lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter ska gälla som tidigare.

Med anledning av detta har HaV den 28 april 2019 remitterat en samrådshandling om fördelning av pelagiska fiskerättigheter och fiskemöjligheter

---

¹ Med pelagiskt fiske avses fiske efter någon av arterna sill, skarpsill, makrill, tagg-makrill, blåvitling och tobis.

² Med demersalt fiske avses fiske efter någon av de arter som lever nära havsbotten såsom torsk, gråsej, kolja, havskräfta och nordhavsräka.

³ Se bilaga 4.

med bakgrundsbeskrivning och preliminära förslag. Se samrådshandling i bilaga 4 och sammanställning av svar från remissinstanserna i bilaga 5.

Bifogade föreskriftsförslag gäller

- vilket fiske som kräver pelagiskt tillstånd (inga ändringar)
- ett nytt 11 kap. i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet; om pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter
- ett nytt 12 kap. i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet; med vissa gemensamma bestämmelser om pelagiska fiskerättigheter, årliga pelagiska fiskemöjligheter och årliga demersala fiskemöjligheter, bland annat gemensamma bestämmelser för ansökan om överlåtelse.
- principer för fördelning av de pelagiska kvoterna mellan fiskerättigheter, årliga fiskemöjligheter, regionalkvoter och kustkvoter i 14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

Remissen innehåller också ett förslag om särskilt beslut⁴ som gäller fördelning av kvotandelar till kustkvoten.

HaV bedömer att det behövs ytterligare tid att ta fram ett föreskriftsförslag om tydligare bestämmelser för regionalkvoten (avsnitt 6 i samrådshandlingen⁵), då det har inkommit många synpunkter från remissinstanserna. Frågan om förtydligande av principerna om regional tilldelning kommer därför att remitteras senare. Myndigheten bedömer att det i första hand gäller de förtydliganden som tas upp på sidan 11 i samrådshandlingen. Tills vidare hanteras regionalkvoten som tidigare.

Flera remissinstanser har lyft frågan om det storskaliga pelagiska fisket i Östersjön påverkar storleken på sill/strömning negativt eller har effekter på lokal förekomst av sill/strömning och påverkar torskens tillgång på föda. Bedömningen är att författningsförslagen i föreliggande remiss inte utgör ett hinder för att införa någon typ av rumslig förvaltning som flera remissinstanser önskar i Östersjön, då en sådan åtgärd kan genomföras genom villkor i tillstånden eller genom annan teknisk reglering. HaV har därför valt att separat göra överväganden kring dessa frågor i bilaga 2. Myndigheten avser att ta fram underlag som belyser komplexiteten i fisket och Östersjöns ekosystem som kan ligga till grund för fortsatt analys av rådande bestämmelser.

Några remissinstanser har också framfört oro för bristande kontroll av bifångster i det svenska pelagiska fisket i Östersjön. HaV har gjort landningskontroll på 40 landningar under första kvartalet av år 2019. Av dessa har 19 kontroller gjorts i Danmark av det storskaliga pelagiska fisket i samarbete

---

⁴ Se bilaga 1.

⁵ Se bilaga 4.

med danska fiskerikontrollen. Övriga 21 kontroller har gjorts i Sverige. Utöver landningskontroll görs det kontroller till sjöss av Kustbevakningen samt administrativa kontroller där loggboksuppgifter kontrolleras mot avräkningsnotor. Vid kontroll har myndigheterna endast kunnat konstatera marginella bifångster av lax och torsk.

Några remissinstanser har efterfrågat underlag kring pelagiska landningar. Analys av kustkvot och regional fördelning av landningar inom det pelagiska systemet finns i bilagan till HaV:s utvärdering "Effekterna av systemet med överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske", som finns tillgänglig på myndighetens hemsida.

<https://www.havochvatten.se/download/18.203ea9d8149410b71c25c412/1415178647814/bilaga-rapport-overlatbara-fiskerattigheter.pdf>

Av utvärderingen framgår bland annat att det pelagiska systemet inneburit en väsentlig reduktion då det gäller antalet fartyg, maskinstyrka och fartygstonnage och att lönsamheten förbättrats för de flesta fiskefartyg som ingår i systemet. Samtidigt så kunde det vid tidpunkten för utvärderingen inte konstateras att antalet fiskare som bedrev fiske inom kustkvoterna hade minskat, sedan systemet infördes.

Ytterligare synpunkter från remissinstanserna och HaV:s svar på dessa finns i motivering till föreskriftsförslagen nedan. För att få en fullständig bild av remissinstansernas synpunkter på samrådshandlingen framgår svaren i sin helhet i bilaga 5. Svar från enskilda har inte tagits med eftersom det framgår av myndighetens rutiner för hantering av personuppgifter att enskildas remissvar inte läggs ut på hemsidan.

Havs- och vattenmyndighetens föreslag till föreskrifter med motivering

Föreskrifter som berörs

De remitterade förslagen omfattar bestämmelser i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVFMS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

Bemyndigande

2 kap. 7 § och 6 kap. 8 § i förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och 2 § i förordningen (2009:867) om överlåtbara fiske-rättigheter

Föreslagen tid för ikraftträdande

15 oktober 2019

Förslag till ändringar i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet

Havs- och vattenmyndigheten föreslår

dels att 5 kap. 1 a-6a §§ samt 10 kap. 15-19 §§ ska upphöra att gälla

dels att 5 kap 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya kapitel, 11 och 12 kap. med följande lydelse.

5 kap. 1 §

Underrubrik: Pelagiskt tillstånd

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
1 § Ett svenskt fiskefartyg får endast fiska efter pelagiska arter efter särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten. Fisket ska i så fall bedrivas med	1 § Ett svenskt fiskefartyg får endast fiska efter pelagiska arter efter <i>fisketillstånd</i> från Havs- och vattenmyndigheten. Fisket ska i så fall bedrivas med
1. vadredskap som har ett djup av 45 meter eller mer och en omkrets av 360 meter, eller	1. vadredskap som har ett djup av 45 meter eller mer och en omkrets av 360 meter, eller
2. trål.	2. trål.
Kravet på pelagiskt tillstånd gäller dock inte för fiske med trål i	Kravet på pelagiskt tillstånd gäller dock inte för fiske med trål i

1. Östersjöns delområde 30-31 med ett fartyg vars längd är mindre än 15 meter, eller 2. övriga Östersjön med fartyg vars längd är mindre än 12 meter. <i>När det gäller fiske som fördelas genom överlåtbara fiskerättigheter enligt 3 § eller individuella årliga fiskemöjligheter enligt 3 a och 3 b §§ får Havs- och vattenmyndigheten endast bevilja ett särskilt tillstånd till den som har en sådan rättighet eller möjlighet. En sökande vars fiskelicens har upphört att gälla, får i ansökan om nytt särskilt tillstånd tillgodoräkna sig fiskerättigheter eller fiskemöjligheter som under högst tolv månader från upphörandet varit kopplade till det fartyg som tillståndet avsåg.</i>	1. Östersjöns delområde 30-31 med ett fartyg vars längd är mindre än 15 meter, eller 2. övriga Östersjön med fartyg vars längd är mindre än 12 meter.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter:

Swedish Pelagic Federation PO (SPF PO) har föreslagit att ett fiskefartyg som idag har årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 ska överföras till kustkvoten. Det aktuella fartyget är 37,4 meter långt.

Havs- och kustfiskarnas producentorganisation (HKPO) m. fl. har framfört att det behövs större flexibilitet att rikta sitt fiske efter olika arter i och med att beståndssituationen varierar över tid, men har inte kommit med något konkret förslag om andra kriterier för vilket fiske som ska kräva pelagiskt tillstånd.

Västernorrlands kustfiskare, Hälsingefiskarna och PO Gävlefisk har i gemensamt yttrande framfört att mindre trålfartyg kan ingå i kustkvoten i Östersjöns delområde 30-31 och att fartyg som fiskar på kustkvoten i detta område ska ha möjlighet att bedriva fiske i egentliga Östersjön. De vill också ha en översyn av regelverket så att fartyg som fiskar på kustkvoten kan köpa fiskerättigheter. Några konkreta förslag på ändring av tillståndsbestämmelsen när det gäller fartygens längd framgår inte av yttrandet.

Jordbruksverket har framfört att det finns anledning att diskutera och analysera hur nuvarande regelverk ger tillräckliga möjligheter för yrkes-

fiskare att vara verksamma inom såväl det pelagiska som det demersala fisket, men inte inkommit med konkreta förslag kring detta.

Länsstyrelsen i Gotlands län har framfört att det bör utredas en möjlighet att göra undantag från kravet på pelagiskt tillstånd, men inte inkommit med konkreta förslag.

Flera remissinstanser framför att etablerade fiskelicensinnehavare behöver ökad flexibilitet när möjligheterna att fiska efter torsk, lax och ål har minskat.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Inga förändringar föreslås när det gäller krav på pelagiskt tillstånd för visst fiske enligt 1 §. Tredje stycket flyttas till 11 kap. 3 § eftersom det passar bättre in i med innehållet i den paragrafen.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) bedömer att fisket på kustkvoten, d.v.s. för fisket som inte kräver pelagiskt tillstånd, måste vara förhållandevis småskaligt om det ska vara möjligt att upprätthålla ett fiske utan fångstbegränsningar i form av ransoner eller individuell fördelning. Myndigheten bedömer det därför inte lämpligt att öka storleken på de fartyg som fiskar på kustkvoten.

När det gäller önskemålet om ökad flexibilitet så kan fiskerättigheter överlåtas till fiskelicensinnehavare som fiskar efter demersala arter med aktiva redskap och omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd. En licensinnehavare som riktar sitt fiske efter demersala arter och som inte omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd kan i princip fiska på pelagiska kustkvoter.

Beskrivningen av fisket i ansökan om fiskelicens utgör en viss ram för vilket fiske som kan bedrivas med stöd av licensen, eftersom det går att återkalla en licens enligt 31 § fiskelagen (1993:787) på grund av oriktiga uppgifter i ansökan. Det finns ingen tydlig praxis för detta, men om en sökande lämnar in ansökan om nyetablering och genast riktar sitt fiske efter andra arter (som inte har omfattats av prövning av tillgången på fisk enligt 30 § fiskelagen) har HaV i något fall återkallat licensen med hänvisning till oriktiga uppgifter i ansökan och begränsat den till visst fiske.

Den som byter från passiva till aktiva redskap måste föra ut pelagisk fiskekapacitet enligt 2 kap. 10 § i föreskriften för att kunna byta fiskeinriktning.

När det gäller önskemål om ökad flexibilitet så föreslår HaV vissa höjningar av kustkvoter i bifogat förslag till särskilt beslut.⁶ Kustkvoternas storlek har bland annat beräknats utifrån nyttjat fångstutrymme under de senaste åren samt med målsättningen att fisket på kustkvoterna inte ska behövas stoppas.

Frågan om flexibilitet är inte enkel när fiskemöjligheterna begränsas av biologiska förhållanden och EU:s kvotsättning. När vissa företag ändrar fiskeinriktning för att beståndssituationen försämras för de arter som de normalt riktar sitt fiske mot, kan fisketrycket bli för högt på en annan kvot

---

⁶ Se bilaga 1.

där det tidigare funnits balans mellan fiskekapacitet och fiskemöjligheter. Även de stora företagen behöver förutsägbarhet, så långt detta är möjligt, när kvoterna varierar mellan åren. Flera personer kan vara beroende av ett större företags fiske, såsom besättning ombord och beredningsindustri på land. Större företag kan också ha större fasta kostnader som gör det svårare att ställa om när fiskemöjligheterna minskar. HaV har ett ansvar för alla kategorier av fiskelicensinnehavare och hur förändringar i förvaltningen påverkar företagen som direkt och indirekt är beroende av svenska fiske-möjligheter.

Ny 11 kap. Pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter

11 kap. 1 §

Pelagiska fiskerättigheter

Föreslagen lydelse

1 § Fiske som kräver pelagiskt tillstånd enligt 5 kap. 1 §, ska förenas med sådana fiskerättigheter som avses i 3 § lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter när det gäller följande arter och havsområden

1. makrill i Nordsjön, norsk zon
2. industriarter (tobis, blåvitling, taggmakrill) i Nordsjön, norsk zon (nabo),
3. makrill i Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön (EU)
4. sill, Nordsjön inom kvoten för sill i Skagerrak, Kattegatt (EU)
5. sill, Nordsjön norr om 53.30 N (Joint),
5. sill i Nordsjön, norsk zon (nabo)
6. sill i Skagerrak, Kattegatt,
7. sill i Östersjön, delområde 22-24,
8. sill i Östersjön, delområde 25-29 och 32 (ej Riga)
9. sill i Östersjön, delområde 30-31,
10. skarpsill i Skagerrak, Kattegatt
11. skarpsill i Östersjön, delområde 22-32

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

SPF PO är positiv till fortsatt fördelning genom pelagiska fiskerättigheter då systemet fungerar väl.

Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO) har framfört att man står bakom vad som sägs om det pelagiska systemet i regeringens budgetproposition: ”En förutsättning för ett hållbart och långsiktigt lönsamt yrkesfiske är ett fungerande system för fördelning av de nationella kvoterna” och att även det demersala fisket behöver detta.

Sveriges yrkesfiskares ekonomiska förening (SYEF) anser att det är viktigt att tydliggöra vilka mål som ska uppnås med en fördelning genom pelagiska fiskerättigheter, då de mål som angavs när lagstiftningen infördes redan anses vara uppnådda (d.v.s. reducera den pelagiska flottan för att uppnå bättre lönsamhet) samtidigt som fartyg som fiskar på kustkvoten i vissa fall har fått stoppa sitt fiske.

Länsstyrelsen i Stockholms län har framfört att det finns målkonflikter mellan överlåtbara fiskerättigheter och flera måldokument för miljö-, landsbygds- och livsmedelspolitiken, bland annat genom att kapital och lönsamhet koncentreras till ett fåtal företag och mycket av landningarna i det storskaliga fisket inte används till humankonsumtion, utan processas till fiskolja och fiskmjöl i danska fabriker.

Sveriges sportfiske och fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) har inte starka åsikter kring vilket system som nyttjas för att fördela kvoter, så länge det sker i linje med en hållbar förvaltning av hav och fiskeresurser.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Enligt 1 § i lagen om överlåtbara fiskerättigheter är syftet med lagen att främja att fartygsstrukturen i den svenska fiskeflottan medverkar till att bevara fiskeresurserna och till ett fiske som i övrigt är hållbart i ekonomiskt, miljömässigt och socialt hänseende.

Fiskerättigheter har tydligt bidragit till en strukturomvandling av det storskaliga pelagiska fisket, så lagen har i den delen uppfyllt sitt syfte. Lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter gäller som tidigare och det finns möjlighet för regeringen att ändra vilka arter som ska omfattas om det inte längre finns ett politiskt stöd för fiskerättigheter.

Regeringen har i budgetpropositionen för år 2018 konstaterat att en förutsättning för ett hållbart och långsiktigt lönsamt yrkesfiske är fungerande system för fördelning av de nationella kvoterna. Det system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket som infördes under år 2009 har enligt regeringen uppfyllt sitt övergripande syfte att strukturrationalisera flottan samt inneburit en betydande ökning av lönsamheten och en mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter.

Kollektivt fiske på de pelagiska kvoterna, utan fördelning av fiskemöjligheter bedöms inte vara en tillfredsställande och hållbar lösning, då företagen då går miste om sina planeringsmöjligheter och möjlighet att nyttja resursen på ett långsiktigt hållbart sätt. Utöver fördelning genom pelagiska fiskerättigheter för det storskaliga fisket, behövs även avsättningar till regional- och kustkvoter. Utredningar visar att fördelning genom pelagiska fiske-

rättigheter med avsättning till regional- och kustkvot i huvudsak fungerar väl, se sidan 4-5 i samrådshandlingen⁷.

Kvoterna är bestämda av EU, så uttaget av fisk ska vara långsiktigt hållbart enligt bestämmelserna i grundförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr. 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken). Kvoternas storlek är desamma oavsett fördelningsmetod.

Fördelning genom fiskerättigheter utgör inte hinder för att eventuellt införa en rumslig förvaltning som flera remissinstanser önskar i Östersjön, se djupare analys av detta i bilaga 2.

Fisket sker vidare inte utan kontroll av bifångster, som vissa remissinstanser har framfört oro för, utan fångstsammansättningen kontrolleras bland annat vid landningskontroll. Vid landningskontroll av foderfisket i Östersjön under år 2019 har det varit marginella bifångster av torsk och lax.

När det gäller synpunkter om utländska landningar, så finns det krav på viss anknytning till svenskt fiske för att inneha fiskelicens enligt 30 och 31 §§ fiskelagen. Landningar i svenska hamnar är ett bland flera kriterier för anknytning till svenskt fiske. Avsättning till kust- och regionalkvoter främjar lokala landningar men det saknas bemyndigande att direkt kräva lokala landningar i föreskrift. Principen om den fria rörligheten inom EU begränsar även möjligheten att lagstifta om att fångst ska landas i medlemsstaten även om gränsen mellan ett sådant krav och kravet på anknytning till svensk fiske inte är helt klarlagd (jämför avsnitt 9.3.2 i proposition 2013/14:184 med ändringar i fiskelagen och de rättsfall från EU-domstolen som nämns där).

Även då det gäller frågan om fiske för konsumtion eller för foderindustrins behov, så kan HaV främja fiske för humankonsumtion t.ex. genom avsättning till kust- och regionalkvot, men det saknas bemyndiganden att föreskriva om i vilket syfte landningar ska ske. Även de mer storskaliga fartygen fiskar och landar sin fångst för humankonsumtion.

När det gäller synpunkter om allt för stor ägarkoncentration av ett fåtal företag, så bestäms den i 5 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter, där det framgår att en fiskelicensinnehavare får ha fiskerättigheter för högst två fartyg samtidigt samt att en licensinnehavares innehav av fiskerättigheter får motsvara högst tio procent av den del av den nationella fiskekvoten som görs tillgänglig för fiske genom individuella kvoter. Ägarkoncentrationen bestäms således av denna lag och inte i HaV:s föreskrifter.

Det behövs även avsättningar till kust- och regionalkvoter för att tillgodose det småskaliga fisket och ta regional hänsyn till fiske i Östersjön. Det remissinstanserna i huvudsak har haft synpunkter på när det gäller fördelningsfrågan är att kustkvoterna i vissa fall varit för små. Fördelning av kvotandelar till kust- och regionalkvot behandlas nedan, under förslag till utformning av

---

⁷ Se bilaga 4.

14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

I gällande bestämmelse i 5 kap. i föreskriften står endast vilka pelagiska kvoter som inte ska fördelas genom fiskerättigheter. HaV anser att det behövs ökad tydlighet vilka kvoter som ska fördelas genom pelagiska fiskerättigheter och att det istället ska vara en uppräkningslista av vilka kvoter som ska omfattas av det pelagiska systemet. De pelagiska kvoterna framgår av EU:s årliga kvotförordningar. Kvotförordningarna är utgångspunkt för hur kvoten benämns i föreskriften.

Fiskerättigheter får endast bestämmas för arterna sill, skarpsill, makrill, taggmakrill, blåvitling och tobis enligt 1 a § i förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter. Fiskerättigheter kan därför inte bestämmas för ”nya” arter, såsom lodda eller trynfisk, där intresse att fiska har tillkommit efter att fördelningen gjordes. Detta fiske har under den senaste tioårsperioden varit mycket begränsat.

11 kap. 2 §

Föreslagen lydelse

2 § Fiskerättigheter ska inte fastställas för följande arter och havsområden

1. skarpsill i EU:s fiskevatten i Nordsjön
2.
  - a) blåvitling, EU och internationellt vatten
  - b) atlantisk sill, Norska havet
  - c) taggmakrill, EU och internationellt vatten
  - d) taggmakrill, Nordsjön IVb, IVc och 7 d
3. fiske på sådana delar av pelagiska kvoter som avsätts för fartyg som endast bedriver fiske i Östersjön med landning enbart i östersjöhamnar (regional tilldelning)
4. bifångst av sill vid trålfiske efter skarpsill i Skagerrak eller Kattegatt med en maskstorlek mindre än 32 millimeter
5. andra kvoter som inte räknas upp i 1 §.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

SPF PO har framfört att blåvitling, atlantisk sill och taggmakrill ska fördelas genom fiskerättigheter. Även om det inte bedrivs fiske på kvoterna är det viktigt för fiskelicensinnehavarna att ha möjlighet till flexibilitet i sitt fiske. SPF PO anser att möjligheten att göra överlåtelser och utlandsbyten

ingår i det pelagiska systemet. Att göra överlåtelse och utlandsbyten med dessa kvoter är viktigt för licensinnehavarna och fördelningen bör därför fastställas som fiskerättigheter. SPF PO anser även att kvoterna för skarpsillfiske i Nordsjön och bifångstsill i skarpsillfisket i Skagerrak/Kattegatt bör fördelas individuellt. Man bör dock avvakta ett beslut om eventuell sammanslagning av kvoterna av skarpsill i Skagerrak/Kattegatt och Nordsjön.

Jordbruksverket anser att yrkesfisket fortsatt bör kunna styra hur kvoten för taggmakrill kommer till användning. Om HaV bedömer att kvoten inte ska fördelas som fiskerättigheter skulle fördelningen fortsatt kunna göras genom årliga pelagiska fiskemöjligheter. Aktivitetskravet skulle kunna avse en totalt fiskat mängd för att säkerställa att kvoten inte delas ut till stillaliggande fartyg. Jordbruksverket anser att särlösningar bör undvikas men att det kan saknas underlag i form av tydlig historik för fördelning av skarpsillkvoten i Nordsjön och att nuvarande fördelningssätt då kan behållas eftersom det framstår som om det fungerar väl.

HKPO har framfört att den som i huvudsak använder pelagiska kvoter för att göra utlandsbyten inte uppfyller kriterierna för anknytning till svenskt fiske.

Länsstyrelsen i Hallands län har framfört att det behövs en analys varför kvoten för taggmakrill inte nyttjas och ett förtydligande vilka arter den byts mot. Mot bakgrund av de strikta infiskningskraven som finns för att behålla fisketillstånd i andra fisken är det obegripligt varför detta får fortgå utan att åtgärder har vidtagits. Att föreslå att årliga fiskemöjligheter ska fördelas genom fiskerättigheter är ännu mer obegripligt. Länsstyrelsen i Hallands län anser att det är ett dåligt nyttjande av resursen som hade kunnat komma fler till del om den inte hade omfattats av det pelagiska systemet. Det bör ske en bredare dialog hur kvoten kan nyttjas på bästa sätt. Länsstyrelsen i Hallands län anser att fördelning av kvoten för skarpsill i Nordsjön behöver ses över och olika alternativ belysas.

Fiskekommunerna delar HaV:s preliminära bedömning att fiskerättigheter inte ska fastställas för taggmakrill när kvoten inte nyttjas och att ytterligare samråd bör hållas för att besluta vilket som är den bästa förvaltningen av kvoterna. Även då det gäller andra kvoter som inte nyttjas för fiske krävs det fortsatt utredning om den bästa förvaltningen och effekterna för fiskeföretagen.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Syftet med bestämmelsen är att synliggöra vilka pelagiska kvoter som inte fördelas genom fiskerättigheter. Bestämmelsen motsvarar vad som redan gäller, utan då det gäller punkterna 2 a) blåvitling, EU och internationellt vatten och 2 b) atlantisk sill i Norska havet, som idag är fördelade genom fiskerättigheter.

Blåvitling, taggmakrill och atlantoskandisk sill;

Taggmakrill är idag fördelad genom årliga pelagiska fiskemöjligheter medan kvoterna för blåvitling och atlantoskandisk sill är fördelade genom fiskerättigheter. Som framgår av samrådshandlingen⁸ så har inte fiske bedrivits på blåvitling, taggmakrill och atlantoskandisk sill under de fem senaste åren. Det saknas därför förutsättningar för att fördela kvoter i form av fiskerättigheter när inget fiske bedrivs på kvoterna. Fördelningen av pelagiska fiskemöjligheter genom fiskerättigheter är enligt HaV:s bedömning ett sätt att fördela fiskemöjligheter för ett aktivt fiske. Detta framgår bland annat genom att fiskerättigheter ska fördelas baserat på fiskelicensinnehavarens fiske under en referensperiod. Om lagstiftaren avser att kvoter ska fördelas enbart för att innehavaren ska kunna göra överlåtelse och utlandsbyten behöver detta tydligare framgå.

Grunden i förvaltningen är enligt HaV:s bedömning att fisket är en allmän resurs som ska fördelas utifrån målen med fiskeripolitiken om ett långsiktigt hållbart fiske ur miljömässigt, socialt och ekonomiskt hänseende. Om det finns allt för stora möjligheter att inneha kvoter enbart för att överlåta dem och göra utlandsbyten kan det få icke-önskvärda effekter och i praktiken innebära att det är enskilda yrkesfiskare som fördelar fiskemöjligheterna, företrädesvis efter enskilda företags intressen. Det behöver därför utredas vidare om utlandsbyten t.ex. kan underlätta genomförandet av landnings-skyldigheten eller bidra till andra miljömässiga mål eller till kvoter som är mer attraktiva för det samlade svenska fiskets intressen och målen för fiskeripolitiken.

SPF PO har här framfört att överlåtelse och utlandsbyten är ekonomiskt viktiga för de berörda företagen. För att inte försämra företagens möjligheter utan förslag på en bättre förvaltningsmodell anser HaV att de aktuella kvoterna bör fördelas genom årliga pelagiska fiskemöjligheter. Detta ger företagen möjlighet att göra överlåtelse och individuella utlandsbyten samtidigt som det finns förutsättningar för myndigheten att i samråd med intressenterna utreda frågan vidare.

Skarpsill i EU:s fiskevatten i Nordsjön och bifångst av sill vid trålfiske efter skarpsill i Skagerrak eller Kattegatt;

Som framgår av samrådshandlingen⁹ är skarpsillfisket i EU:s fiskevatten i Nordsjön fördelat genom en turordningslista där två fartyg fiskar per år. Bifångstkvoten för sill i skarpsillfisket i Skagerrak och Kattegatt är inte fördelad, eftersom det är en bifångstkvot som inte är avsedd för riktat fiske. HaV bedömer att det inte framkommit tillräckliga skäl att ändra fördelningsmetod för dessa kvoter.

---

⁸ Se bilaga 4.

⁹ Se bilaga 4.

Andra kvoter som inte räknas upp i 1 §;

Dessutom tillkommer ett förtydligande att kvoter som inte räknas upp i 1 § inte ska fördelas genom fiskerättigheter. Det kan t.ex. vara fråga om ”nya” kvoter som beslutas under den tioåriga giltighetsperioden.

11 kap. 3 §

Föreslagen lydelse

3 § En fiskelicensinnehavare som omfattas av tillståndskravet i 5 kap. 1 § får tilldelas pelagiska fiskerättigheter för de kvoter som räknas upp i 1 §. Tilldelningen ska utgå från fiskelicensinnehavarens innehav av fiskerättigheter den 1 november 2019 av de arter och i de kvotområden som framgår av 1 §, med undantag från fiskerättigheter för sill i Östersjöns delområde 30-31 som ska fördelas enligt 4 §. Även vid fördelning av fiskerättigheter för skarpsill i Östersjön ska 4 § beaktas.

Tilldelningen kan också utgå från att en fiskelicensinnehavare, som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd, övertar pelagiska fiskerättigheter enligt bestämmelserna i lagen om överlåtbara fiskerättigheter och 12 kap. i denna föreskrift.

En sökande vars fiskelicens har upphört att gälla, får i ansökan om nytt tillstånd tillgodoräkna sig fiskerättigheter som under högst tolv månader från upphörandet varit kopplade till det fartyg som tillståndet avsåg om fiskerättigheterna inte har upphört att gälla.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Se även remissinstansernas synpunkter till 11 kap. 2 och 4 §§.

SPF PO anser att samtliga nuvarande fiskerättigheter, även för blåvitling, atlantoskandisk sill och fiskerättigheter i Östersjöns delområde 30-31, ska fastställas för en ny tioårsperiod, då även fiskerättigheter som används för överlåtelser och utlandsbyten är en del av det pelagiska systemet och viktiga för fiskelicensinnehavarna.

Jordbruksverket anser att fiskelicensinnehavarnas innehav av fiskerättigheter den 22 november ska fastställas som nya fiskerättigheter. Jordbruksverket anser att de enskilda fiskeföretagen bör vara de aktörer som har bäst kännedom om hur verksamheten bedrivs mest rationellt samt vilka förutsättningar och möjligheter som erbjuds på marknaden. För bästa möjliga ekonomiska utbyte av kvoterna bör därför besluten om deras användande ligga hos företagen om det inte finns biologiska skäl som talar emot. Fiskerättigheter bör därför fastställas även för kvoter som inte nyttjas för fiske utan enbart för överlåtelser och utlandsbyten. Jordbruksverket delar HaV:s preliminära bedömning att fiskemöjligheterna i Östersjöns delområde 30-31 ska fördelas så att de så långt som möjligt överensstämmer med företagens fiskeverksamhet.

Länsstyrelsen i Blekinge län anser att förslaget att i huvudsak fastställa fiskerättigheter baserat på nuvarande innehav av fiskerättigheter strider mot förarbeten till lagen om överlåtbara fiskerättigheter där det framgår att endast en del av de pelagiska kvoterna ska fördelas genom överlåtbara fiskerättigheter för att det även i framtiden ska finnas goda förutsättningar att tillgodose regional utveckling och småskaliga fiskeintressen.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

HaV har i samrådshandlingen¹⁰ föreslagit att nya fiskerättigheter, med vissa undantag, ska fördelas med utgångspunkt från fiskelicensinnehavarens innehav av fiskerättigheter den 1 november 2019. Med ”utgångspunkt från” innebär t.ex. att fiskerättigheten kan öka med den säkerhetsmarginal som tidigare disponerats av myndigheten för att täcka eventuella överklaganden m.m., om inte en sådan behövs av andra skäl.

Undantagen är fiskerättigheter för sill i Östersjöns delområde 30-31 där HaV föreslår en fördelning baserat på en ny referensperiod eftersom även fiskelicensinnehavare med årliga pelagiska fiskemöjligheter ska ingå i det pelagiska systemet med fiskerättigheter (se motivering till 11 kap. 4 §).

HaV har också föreslagit att kvoterna för blåvitling och atlantoskandisk sill i Norska havet inte ska fördelas genom fiskerättigheter eftersom det inte har bedrivits ett fiske på kvoterna de senaste åren (se motivering till 11 kap. 2 och 9 §§).

Fiskerättigheterna fastställs angivet i promille av den andel av en pelagisk kvot som HaV avsätter till fördelning genom fiskerättigheter. Andelar av samma kvot kan även avsättas till fiske på kust- eller regionalkvot. En fiskelicensinnehavare kan därför ha samma fiskerättighet angivet i promille som under föregående tioårsperiod, samtidigt som kvotandelen för kustkvot kan öka och andelen som avsätts till fiskerättigheter kan minska.

HaV kvarstår vid bedömningen som gjorts i samrådshandlingen¹¹ att fiskerättigheterna, med de undantag som anges ovan, ska fastställas för en ny period. När det gäller synpunkter om allt för stor ägarkoncentration så bestäms den av 5 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter, där det framgår att en fiskelicensinnehavare får ha fiskerättigheter för högst två fartyg samtidigt och att en licensinnehavares innehav av fiskerättigheter får motsvara högst tio procent av den del av den nationella fiskekvoten som görs tillgänglig för fiske genom individuella kvoter.

---

¹⁰ Se bilaga 4.

¹¹ Se bilaga 4.

11 kap. 4 §*Föreslagen lydelse*

4 § Tilldelning av fiskerättigheter för en fiskelicensinnehavare som den 1 november 2019 innehar årliga pelagiska fiskemöjligheter eller fiskerättigheter för sill i Östersjöns delområde 30-31 ska utgå från det fiske av sill i området som Havs- och vattenmyndigheten har kvotavräknat fiskelicensinnehavaren vid fiske med stöd av pelagiskt tillstånd under referensperioden 2014-2018.

Endast den som har en giltig fiskelicens för ett fartyg som omfattas av tillståndskravet enligt 5 kap. 1 § och har bedrivit fiske efter sill i Östersjöns delområde 30-31 med stöd av pelagiskt tillstånd minst två år under referensperioden kan beviljas sådana fiskerättigheter.

För en fiskelicensinnehavare som har årliga pelagiska fiskemöjligheter för sill i Östersjöns delområde 30-31 den 1 november 2019 och som tilldelas fiskerättigheter för sill enligt första och andra stycket, ska fiskerättigheter för skarpsill i Östersjöns delområde 22-32 fastställas med utgångspunkt från fiskelicensinnehavarens fördelning av sill enligt första och andra stycket, förväntade fångster av skarpsill och tillgängligt utrymme med hänsyn till de fiskerättigheter för skarpsill som fastställs för andra fiskelicensinnehavare enligt 3 §.

Motivering*Remissinstansernas synpunkter*

SPF PO anser att ett fartyg med årliga fiskemöjligheter ska tillföras kustkvoten eftersom fartyget endast fiskar i Östersjöns delområde 30-31, medan övriga fartyg med årliga pelagiska fiskemöjligheter eller fiskerättigheter ska tilldelas fiskerättigheter baserat på den fördelning som redan är gjord. *SPF PO* anser att det endast är möjligt att fördela på historisk infiskning om det system man lämnar bakom sig varit ett system med fri tillgång på fiske som endast begränsas av en total kvot. Genom överlåtbarhet får fiskemöjligheter som inte fiskas av tillståndshavaren själv ändå ett värde, i form av andra fiskemöjligheter vid byten eller alternativt genom ekonomisk ersättning.

Jordbruksverket anser att det är viktigt att se till helheten och undvika särlösningar som leder till ett komplext regelverk. Jordbruksverket är därför positivt till att de fartyg som idag har årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 istället tilldelas fiskerättigheter. Jordbruksverket delar HaV:s bedömning att fördelningen ska motsvara det bedrivna fisket så långt som möjligt.

Gävle fisk PO anser det som mycket viktigt att fördelningen av fiskerättigheter ska utgå från fördelning av årliga pelagiska fiskemöjligheter för att inte missgynna regionala fartyg. Under perioden 2016-2019 har två lokala fartyg försvunnit på grund av att en fiskelicensinnehavare fick för låg tilldelning och den andra på grund av sjukdom. Eftersom det inte fanns överlåtbarhet hade licensinnehavaren problem att avyttra fartyget. På senare år har ett ofrivilligt skrovbyte/haveri inträffat för det enda företaget med

lokal anknytning till området. Om referensperioden ändras riskerar det stora fartyget med regional förankring att försvinna.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

HaV införde årliga pelagiska fiskemöjligheter för vissa fartyg som fiskade i Östersjöns delområde 30-31 (Bottenhavet och Bottenviken) år 2016 i avvaktan på en ny förvaltningsperiod för pelagiska fiskerättigheter (se avsnitt 4 i samrådshandlingen¹²). Myndigheten kvarstår vid bedömningen att det inte finns skäl att ha två fördelningsmetoder, utan att dessa fartyg bör ingå i systemet med pelagiska fiskerättigheter.

Det finns inga krav på att fartyget måste fiska i fler kvotområden för att fiskelicensinnehavaren ska tilldelas pelagiska fiskerättigheter. HaV ser inga skäl till att ett av fartygen som idag fiskar med årliga pelagiska fiskemöjligheter skulle tillföras kustkvoten som SPF PO har föreslagit (se även motivering till 11 kap. 1 § om vilket fiske som kräver pelagiskt tillstånd).

Det framgår av 3 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter att andelens storlek ska fastställas med ledning av omfattningen av fiskelicensinnehavarens tidigare fiske under en referensperiod. HaV:s bedömning är att tilldelningen av fiskerättigheter ska återspegla fartygens aktuella fiskeverksamhet. Myndigheten kvarstår därför vid bedömningen att fiskerättigheterna ska fastställas baserat på tidigare bedrivit fiske under en ny referensperiod (åren 2014-2018) för att bäst motsvara fartygens aktuella fiskeverksamhet.

Tre fartyg med fiskerättigheter i Östersjöns delområde 30-31 som inte fiskat alls, eller enbart fiskat under ett år, under de fem senaste åren bör inte tilldelas fiskerättigheter. Dessa kvotandelar bör istället fördelas på aktiva fartyg. Detsamma gäller två fartyg som från början fått årliga pelagiska fiskemöjligheter men som inte nyttjat sin tilldelning och som därför inte fått tilldelning på grund av det aktivitetskrav som finns i 5 kap. 3 b §.

Ett ytterligare krav för tilldelning bör vara giltig fiskelicens för ett fartyg som omfattas av tillståndskravet enligt 5 kap. 1 §. En (1) fiskelicensinnehavare har för närvarande årliga pelagiska fiskemöjligheter för ett fartyg som inte kräver pelagiskt tillstånd. Den aktuella licensinnehavaren bör inte tilldelas fiskerättigheter utan istället få bedriva fiske på kustkvoten.

SPF PO har framfört att det måste vara ett fiske utan fångstbegränsningar för att det ska vara möjligt att fördela fisket baserat på fångsthistorik, men har inte framfört någon motivering till detta. Det var inte ett fritt fiske under den tidigare referensperioden, som ligger till grund för nuvarande fördelning av fiskerättigheter, utan fisket var fördelat genom fångstbegränsningar (ransoner under kortare perioder om veckor eller månader).

HaV föreslår en femårig referensperiod under åren 2014-2018 eftersom det var fem år som låg till grund för fördelningen i innevarande period. Den

---

¹² Se bilaga 4.

femåriga referensperioden bedöms ge en representativ bild av hur fisket bedrivits över tid.

HaV har tagit fram ett beräkningsunderlag för fördelningen av fiskerättigheter i Östersjöns delområde 30-31. Med hänsyn till personuppgiftslagen och sekretess för affärs- och driftsförhållanden bedöms det inte lämpligt att bifoga detaljerade uppgifter om företagen till remissen. Vid tidigare fördelningar har sådant beräkningsunderlag endast lämnas ut mot sekretessförbehåll. Myndigheten avser ha ett muntligt samråd om det finns önskemål om detta från de närmast berörda.

När det gäller fiskerättigheter för skarpsill, så gäller skarpsillkvoten för hela Östersjön. Den som har fiskerättigheter i Östersjöns delområde 30-31 har även fiskerättigheter för skarpsill i Östersjön baserat på tidigare bedrivet fiske. Den som har årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 idag har tilldelats skarpsill i form av fiskemöjligheter utifrån sin tilldelning av sill och tillgängligt utrymme på skarpsillkvoten.

Med tillgängligt utrymme på skarpsillkvoten avses hur många promille som finns kvar att fördela med hänsyn till andra fiskelicensinnehavares tilldelning. Fastställda promille gäller i 10 år och kan inte ändras enligt lagen om överlåtbara fiskerättigheter. I och med att det bara går att dela ut 1 000 promille begränsas utrymmet av vilken promille som redan har delats ut till andra licensinnehavare med fiskerättigheter. Vid fördelning av årliga pelagiska fiskemöjligheter år 2016 tog HaV "säkerhetsmarginalen" i anspråk för tilldelning av skarpsill till licensinnehavare som fick årliga pelagiska fiskemöjligheter. Med "säkerhetsmarginal" avses att myndigheten inte delat ut alla promille vid den ursprungliga fördelningen för att kunna tillgodose eventuella överklaganden.

Syftet är att det ska finnas täckning för bifångster av skarpsill i sillfisket. Statistik från landningskontroll de tre senaste åren visar att 0,8-6,5 % av fångsten av sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31 har bestått av skarpsill. Tilldelningen av skarpsill motsvarar 3,2 % av tilldelningen av sill för fiskelicensinnehavare som har årliga pelagiska fiskemöjligheter utifrån vad som gällde vid den ursprungliga tilldelningen av fiskemöjligheter för år 2019. Eftersom sill- och skarpsillkvoten minskar och ökar oberoende av varandra varierar detta mellan åren. HaV föreslår att andelen skarpsill kvarstår (på samma nivå som idag) trots att det utifrån kontrollstatistik kan finnas skäl att anta att andelen kan vara i underkant, då utrymmet i promille är begränsat. Det bedöms dock inte lämpligt att minska andra licensinnehavares andelar av skarpsillkvoten.

HaV föreslår därför att fiskerättigheten angivet i promille av skarpsill i Östersjön för den som idag har årliga fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 och uppfyller kraven för att tilldelas fiskerättigheter, ska sättas i relation till tilldelningen av sill i Östersjöns delområde 30-31, förväntade fångster av skarpsill samt tillgängligt utrymme med hänsyn till de fiske-

rättigheter för skarpsill som fastställs för andra fiskelicensinnehavare enligt 3 §.

Eftersom en fiskerättighet gäller i tio år och kvoterna för sill och skarpsill varierar mellan åren och oberoende av varandra så kommer det variera vilken fångstsammansättning tilldelningen motsvarar. Sammansättningen i fångsterna varierar också med tiden. Syftet med överlåtbara individuella kvoter är att fiskelicensinnehavarna i viss utsträckning ska kunna hantera detta genom den flexibilitet som uppstår med överlåtbara fiskerättigheter.

11 kap. 5 §

Föreslagen lydelse

5 § Vid byte av fiskelicensinnehavare under referensperioden eller därefter får en fiskelicensinnehavare som innehar giltig fiskelicens för ett fartyg som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd och som har bedrivit ett aktivt fiske av sill i Östersjön delområde 30-31 minst två år under referensperioden tillgodoräkna sig tidigare bedrivet fiske enligt bestämmelserna i 4 § om bytet skett i enlighet med bestämmelserna om

1. överlåtelse av pelagiska fiskerättigheter, eller
2. ägarkontinuitet eller generationsskifte enligt 3 kap. 8 §.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Ingen remissinstans har framfört direkta synpunkter kring detta. Se även 4 §.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Vid tidigare fördelningar baserade på tidigare bedrivet fiske har fiskehistorik kunnat tillgodoräknas en ny fiskelicensinnehavare om byte av licensinnehavare följer bestämmelserna om ägarkontinuitet eller generationsskifte i 3 kap. 8 § i föreskriften. Fiskehistoriken följer också med vid överlåtelser av fiskerättigheter.

Eftersom syftet med fördelning baserat på tidigare bedrivet fiske är att tilldelningen ska återspegla fiskeföretagets pågående verksamhet så långt som möjligt, ska fiskehistorik inte kunna tillgodoräknas den som inte själv bedriver ett aktivt fiske under minst två år av referensperioden. Överlåtelser och utlandsbyten räknas inte som tidigare bedrivet fiske enligt 3 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter.

11 kap. 6 §

Regional tilldelning

Föreslagen lydelse

6 § Den som enbart bedriver pelagiskt fiske i Östersjön och landar i östersjöhamnar, kan tilldelas en extra fångstmängd av regionala hänsyn. Tilldelningen sker i så fall utöver den fångstmängd som grundas på en överlåtbar pelagisk fiskerättighet enligt 3 §.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Se fullständiga svar från remissinstanserna i bilaga 5.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

HaV anser att den regionala tilldelningen i huvudsak har fungerat väl under perioden och bidragit till det fortsatta regionalt bedrivna fisket i Östersjön, men att principerna för regional fördelning måste framgå tydligare av föreskrift, se avsnitt 6 i samrådshandlingen¹³. Som framgår i inledningen så återkommer HaV med vissa förtydligande om regional fördelning i senare remiss, då många synpunkter har inkommit från remissinstanserna. Ingen ändring föreslås därför mot vad som gäller idag enligt 5 kap. 2 § i föreskriften. Nuvarande 5 kap. 2 § delas upp i tre bestämmelser på grund av föreskriftstekniska skäl, för att ge utrymme för tydligare bestämmelser om regional tilldelning.

HaV föreslår att fördelningen av de regionala kvoterna fortgår på samma sätt som tidigare tills vidare, men också att regional tilldelning lämnas för pelagiskt fiske i Östersjöns delområde 30-31 (Bottenviken och Bottenhavet).

11 kap. 7 §

Föreslagen lydelse

7 § Även den som inte har en överlåtbar pelagisk rättighet enligt 5 § kan få en extra tilldelning om tillståndshavaren under det kalenderår som föregår det som ansökan eller det förnyade tillståndet avser, har haft samt använt ett fisketillstånd för pelagiskt fiske i Östersjön där den tilldelade fångstmängden enbart kommer från den del av fiskekvoten som avsatts för det regionala ändamålet.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Se motivering till 11 kap. 6 §.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Se motivering till 11 kap. 6 §.

11 kap. 8 §

Föreslagen lydelse

8 § Havs- och vattenmyndigheten får årligen, tidigast den 1 oktober, återkalla en regional tilldelning om tillståndshavaren inte har använt sin tilldelade fångstmängd på grund av fiskeförbud, andra inskränkningar i fisket eller av andra skäl.

¹³ Se bilaga 4.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Se motivering till 11 kap. 6 §.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Se motivering till 11 kap. 6 §.

11 kap. 9 §

Årliga pelagiska fiskemöjligheter

Föreslagen lydelse

9 § Fiskelicensinnehavare som innehar

1. årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill, EU och internationellt vatten, eller

2. fiskerättigheter för

a) atlantorskandisk sill, Norska havet

b) blåvitling, EU och internationellt vatten

den 1 november 2019 får tilldelas årliga pelagiska fiskemöjligheter för den aktuella arten i det aktuella kvotområdet.

Tilldelningen av årliga fiskemöjligheter enligt första stycket ska fastställas med utgångspunkt från fiskelicensinnehavarens innehav av fiskerättigheter eller årliga fiskemöjligheter för den aktuella kvoten den 1 november 2019.

Endast den som har en giltig fiskelicens för ett fartyg som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd i 5 kap. 1 § kan beviljas årliga pelagiska fiskemöjligheter enligt första och andra styckena.

En fiskelicensinnehavare får inte tilldelas årliga pelagiska fiskemöjligheter om tilldelningen innebär att licensinnehavarens innehav av årliga pelagiska fiskemöjligheter och fiskerättigheter tillsammans motsvarar mer än tio procent av de delar av de nationella kvoterna som görs tillgängliga för fiske genom pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Se under 11 kap. 2 §.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Se under 11 kap. 2 §.

Det bör finnas bestämmelse om en högsta tillåtna ägarkoncentration även när det gäller årliga pelagiska fiskemöjligheter.

11 kap. 10 §

Gemensamma bestämmelser om pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter

Föreslagen lydelse

10 § Pelagiska fiskerättigheter ska fastställas som en kvotandel i promille, angiven med två decimaler.

Årliga pelagiska fiskemöjligheterna ska fastställas årligen som kvantiteter angivna i kilogram och baseras på tillståndsinnehavarens andel av kvoten, som beräknats enligt 9 §.

Det framgår av 14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område att Havs- och vattenmyndigheten beslutar i särskild ordning vilken andel av en pelagisk kvot som ska avsättas för fiske med stöd av pelagiska fiskerättigheter eller årliga pelagiska fiskemöjligheter.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Länsstyrelsen i Blekinge län har framfört att fördelningen av kvoter mellan fiskerättigheter, regional- och kustkvot måste vara mer transparent än idag.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen innebär inte någon ändring i sak när det gäller fiskerättigheter som fastställs i promille enligt 5 kap. 3 §. Andelarna kan överlåtas till en annan fiskelicensinnehavare enligt lagen om överlåtbara fiskerättigheter. Utöver tilldelning av promille som gäller i tio år får en licensinnehavare med fiskerättigheter även en årlig tilldelning av fiskemöjligheter, se 11 §.

Bestämmelsen om årliga pelagiska fiskemöjligheter ändras så att sådana fiskemöjligheter ska fastställas som en kvantitet angiven i kilogram. Detta överensstämmer med föreskriften om årliga demersala fiskemöjligheter i 10 kap. 9 §. Det finns ingen anledning att fastställa årliga pelagiska fiskemöjligheter i promille, då sådana promille inte kan överlåtas. Fiskelicensinnehavare med årliga pelagiska fiskemöjligheter får endast årliga beslut med fiskemöjligheter, så den föreslagna lydelsen stämmer också bättre med hur tillståndshanteringen fungerar idag.

För att öka transparensen införs en upplysningsbestämmelse med hänvisning till 14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004: 25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område, som tydliggör att det finns ett särskilt beslut från HaV om vilka kvotandelar som avsätts till fiske med stöd av fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter.

11 kap. 11 §*Föreslagen lydelse*

11 § Pelagiska fiskerättigheten ska läggas till grund för en periodisk tilldelning av en bestämd fångstmängd angiven i kilogram av den art och i det kvotområde som fiskerättigheten avser. En pelagisk fiskerättighet får endast nyttjas med stöd av sådan tilldelning av en bestämd fångstmängd.

MotiveringRemissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte yttrat sig om detta.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Eftersom EU beslutar om kvoternas storlek årligen måste HaV fatta årliga beslut om vilken kvantitet fisk ett visst innehav av fiskerättigheter motsvarar. Bestämmelsen innebär ingen ändring i sak mot vad som redan gäller enligt 5 kap. 3 §. Se även motivering till 5 kap. 2 §.

11 kap. 12 §*Föreslagen lydelse*

12 § Fiske som kräver pelagiskt tillstånd enligt 1 § och som inte ska förenas med fiskerättigheter eller årliga pelagiska fiskemöjligheter ska fördelas med hänsyn till antal sökande och tillgängliga fiskemöjligheter.

MotiveringRemissinstansernas synpunkter

Se under 11 kap. 1 §, när det gäller skarpsillfiske i Nordsjön. Den regionala tilldelningen kommer som tidigare nämnts att remitteras i särskild ordning. I övrigt har remissinstanserna inte haft synpunkter på detta.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 1 § sista stycket i föreskriften och innebär ingen ändring i sak. I praktiken är det den regionala tilldelningen och fisket av skarpsill i Nordsjön som inte fördelas genom fiskerättigheter eller årliga fiskemöjligheter, utan omfattas av denna bestämmelse.

Som framgår av samrådshandlingen¹⁴ så fördelas skarpsillfisket i Nordsjön genom en turordningslista där de två översta fartygen på listan beviljas tillstånd varje år och sedan flyttas längst ned på listan.

Det finns även pelagiska arter utanför EU:s fiskevatten som kan tänkas kunna fördelas enligt principen i denna paragraf såsom trynfisk och lodda. Hittills har intresset för dessa fisken inte varit större än att de som sökt har kunnat få tillstånd.

¹⁴ Se bilaga 4.

När tydligare regler för regional tilldelning har tagits fram får bestämmelsen ses över så att den inte längre omfattar regional tilldelning.

11 kap. 13 §

Föreslagen lydelse

13 § Det framgår av 4 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter att pelagiska fiskerättigheter får överlåtas till en annan fiskelicensinnehavare, om överlåtelsen inte motverkar syftet med lagen.

Efter godkännande från Havs- och vattenmyndigheten får en årlig pelagisk fiskemöjlighet helt eller delvis överlåtas mellan fiskelicensinnehavare under det år fiskemöjligheten får användas.

Regional tilldelning enligt 6 och 7 §§ får inte överlåtas.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte yttrat sig om detta.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen innebär ingen förändring i sak, utan motsvarar vad som framgår av lagen om pelagiska fiskerättigheter och 5 kap. 3 a och 3 b §§ i föreskriften.

För att öka tydligheten införs en upplysningsbestämmelse om att pelagiska fiskerättigheter får överlåtas enligt 4 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter om överlåtelsen inte motverkar syftet med lagen.

När det gäller fördelning på annat sätt än enligt fiskerättigheter har HaV bemyndigande att meddela föreskrifter om fördelning av fiskemöjligheter som får överlåtas av en fiskelicensinnehavare till en annan under den förvaltningsperiod då fiskemöjligheterna får användas enligt 2 kap. 7 § i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Detta benämns årliga pelagiska fiskemöjligheter eller årliga demersala fiskemöjligheter i föreskriften. Bestämmelse om överlåtelse av årliga pelagiska fiskemöjligheter framgår av andra stycket.

Det förtydligas att regional tilldelning inte får överlåtas.

12 kap. Gemensamma bestämmelser om fiskerättigheter och fiskemöjligheter

Ansökan om godkännande av överlåtelse

Föreslagen lydelse

1 § En ansökan om godkännande av överlåtelse enligt 4 § lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter ska göras skriftligen och gemensamt av både säljaren och köparen på den blankett som Havs- och vattenmyndigheten bestämmer.

I det fall fiskerättigheten är kopplad till ett fartyg som har andra ägare än fiskelicensinnehavaren, ska fartygets ägare eller behöriga företrädare biträda ansökan.

En sökande vars fiskelicens har upphört att gälla, får i ansökan om godkännande tillgodoräkna sig fiskerättigheter som under tolv månader från upphörandet varit kopplade till det fartyg som tillståndet avsåg om fiskerättigheternas giltighetstid inte har gått ut.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat synpunkter.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar delar av innehållet i nuvarande 5 kap. 4 § och innebär ingen ändring i sak. Ett tillägg görs i sista meningen att fiskerättigheterna fortfarande ska vara giltiga (tioårsperioden får inte ha löpt ut).

Överlåtelser av fiskerättigheter görs idag på blankett, medan överlåtelse av fiskemöjligheterna i huvudsak görs elektroniskt genom e-tjänsten Fiskerätt. Denna skillnad behöver förtydligas i föreskriften. Se även förslag till 12 kap. 2 § nedan.

Årliga pelagiska fiskemöjligheter angivna i promille går inte att överlåta.

12 kap. 2 §

Föreslagen lydelse

2 § En ansökan om godkännande av en överlåtelse av

1. årliga demersala fiskemöjligheter enligt 10 kap.
2. årliga pelagiska fiskemöjligheter enligt 11 kap. 9 § eller
3. den periodiska tilldelning av fiskemöjligheter som motsvarar pelagiska fiskerättigheter enligt 11 kap. 11 §

ska göras skriftligen och gemensamt av både givaren och mottagaren via e-tjänsten Fiskerätt eller på den blankett som Havs- och vattenmyndigheten bestämmer.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar vad som redan gäller i praktiken, då ansökan om överlåtelse av såväl demersala som pelagiska fiskemöjligheter kan göras genom e-tjänsten Fiskerätt eller på blankett. Med fiskemöjligheter menas i detta sammanhang alla individuella fiskemöjligheter som beslutas årligen och som anges i kilogram. Ansökan görs på samma sätt oavsett om grunden

för tilldelningen är pelagiska fiskerättigheter, årliga pelagiska fiskemöjligheter eller årliga demersala fiskemöjligheter.

Som framgår ovan har den som innehar fiskerättigheter dels ett beslut om fiskerättigheter (angivna i promille) som gäller i tio år, dels ett årligt beslut om de fiskemöjligheter (bestämt i kvantitet) som promillena motsvarar (periodisk tilldelning av fiskemöjligheter). Det saknas möjlighet att överlåta pelagiska fiskerättigheter angivna i promille via e-tjänsten Fiskerätt. Detta bedöms inte nödvändigt då pelagiska fiskerättigheter inte överläts lika ofta som fiskemöjligheterna.

Nuvarande bestämmelser om ansökan om godkännande av överlåtelse finns i 5 kap. 1 § och 10 kap. 15 §. Av dessa bestämmelser framgår inte skillnaden mellan överlåtelse av promille (fiskerättigheter) och överlåtelse av kvantitet (fiskemöjligheter). Det framgår inte heller att ansökan om pelagiska fiskemöjligheter kan göras i e-tjänsten Fiskerätt.

12 kap. 3 §

Föreslagen lydelse

3 § En överlåtelse av en fiskerättighet enligt 1 § eller en fiskemöjlighet enligt 2 § gäller från den dag Havs- och vattenmyndigheten fattar beslut om ett godkännande.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar nuvarande 5 kap. 4 § och 10 kap. 16 § och innebär ingen ändring i sak.

12 kap. 4 §

Föreslagen lydelse

4 § En ansökan om överlåtelse ska komma in till Havs- och vattenmyndigheten minst fyra veckor före det att överlåtelseavtalet senast ska träda i kraft enligt 3 §. Om ansökan görs via e-tjänsten Fiskerätt ska den vara inne minst tre veckor innan överlåtelseavtalet ska träda i kraft enligt 3 §.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 4 § och 10 kap. 16 § och innebär inga ändringar i sak.

12 kap. 5 §

Fiskerättigheters och fiskemöjligheters giltighet

Föreslagen lydelse

5 § Det framgår av lagen om överlåtbara fiskerättigheter att fiskerättigheter gäller i tio år från Havs- och vattenmyndighetens beslut att fastställa fiskerättigheterna och att fiskerättigheter som fastställs i ett beslut om att godkänna en överlåtelse gäller endast under den tid som återstår av de ursprungliga fiskerättigheternas giltighetstid.

Sådana fiskemöjligheter som nämns i 2 § gäller under den förvaltningsperiod som framgår av tillståndet. Fiskemöjligheter som fastställs i ett beslut om att godkänna en överlåtelse gäller endast under den tid som återstår av de ursprungliga fiskemöjligheternas giltighetstid.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat några synpunkter.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Första stycket är en upplysningsbestämmelse som tydliggör fiskerättigheternas giltighetstid. Andra stycket motsvarar 10 kap. 17 § och innebär ingen ändring i sak.

12 kap. 6 §

Överskridande av fiskerättigheter eller fiskemöjligheter

Föreslagen lydelse

6 § Den som innehar fiskerättigheter eller årliga fiskemöjligheter ansvarar för att de tilldelade fångstmängderna inte överskrids. Om överfiske ändå sker, får Havs- och vattenmyndigheten

1. återkalla tilldelad fångstmängd för pågående fiskeperiod, eller
2. göra avdrag av tilldelning av fångstmängd för kommande fiskeperiod.

Återkallad eller avdragen kvantitet ska motsvara den överfiskade kvantiteten. Detta gäller även om överfisket ägt rum vid fiske som en tidigare innehavare av fiskerättigheten eller fiskemöjligheten har bedrivit om överskridandet inte kan täckas genom återkallande eller avdrag på dennes fiskemöjligheter.

Om ett överskridande av en nationell kvot, som fördelas genom fiskerättigheter eller årliga fiskemöjligheter, medför att EU återkallar mer än den överfiskade kvantiteten, kan motsvarande andel komma att återkallas eller dras av från de fiskelicensinnehavare som bidragit till det nationella överskridandet.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat synpunkter och frågan berörs inte i samrådshandlingen i bilaga 4.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 6 § och 10 kap. 18 § med den skillnaden att den kursiverade texten endast finns i 10 kap. om årliga demersala fiskemöjligheter. Det är rimligt att avdrag efter överfiske i första hand ska göras av den som orsakat överfisket, oavsett att denne överlåtit sina fiskemöjligheter samt att den som bidragit till ett överfiske även kan få ansvara för att EU drar av mer än vad som motsvarar det nationella överfisket enligt de EU-bestämmelser som gäller för detta. Den kursiverade texten bör därför gälla även för överfiske av en pelagisk tilldelning av fiskerättigheter och årliga fiskemöjligheter.

12 kap. 8 §

Begränsade fiskerättigheter och fiskemöjligheter vid återkallelse av licens

Föreslagen lydelse

8 § När en fiskelicens har återkallats för en viss tid enligt artikel 129 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr. 303/2011 eller bestämmelserna i 56 § första stycket fiskelagen (1993:787) får Havs- och vattenmyndigheten besluta att begränsa fiskerättigheter eller fiskemöjligheter genom

1. reduktion av den tilldelade fångstmängden under fiskeperioden, eller
2. avdrag vid tilldelning av fångstmängd för kommande fiskeperiod.

Ett sådant återkallande eller avdrag av fiskemöjligheter ska stå i proportion till den period som fiskelicensen har återkallats.

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

Remissinstanserna har inte lämnat synpunkter och frågan berörs inte i samrådshandlingen i bilaga 4.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

Bestämmelsen motsvarar 5 kap. 6 a § och 10 kap. 19 § och innebär ingen ändring i sak med den skillnaden att den kursiverade texten endast framgår av 10 kap. 19 § om återkallande av årliga demersala fiskemöjligheter.

Det är viktigt att återkallandet ska stå i proportion till den period som fiskelicensen har återkallats om återkallandet av licensen ska få avsedd effekt. Detta bör även gälla pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter. Om licensen t.ex. återkallas en månad, reduceras den tilldelade

fångstmängden som gäller för en tolv månadersperiod med $1/12$ enligt myndighetspraxis.

2. Förslag till ändring i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område;

14 kap. 8 §

<i>Nuvarande lydelse</i>	<i>Föreslagen lydelse</i>
14 kap. Fångstbegränsningar m.m. 8 § De för svenskt fiske tillgängliga fiskemöjligheterna ska fördelas mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare på det sätt som Havs- och vattenmyndigheten beslutar om i särskild ordning. Utgångspunkten för Havs- och vattenmyndighetens beslut är fördelningen mellan olika kategorier av licensinnehavare föregående år, nyttjandet av de nationella kvoterna föregående år, genomförandet av landningsskyldighet och hänsyn till det småskaliga kustnära fisket.	14 kap. Fångstbegränsningar m.m. 8 § De för svenskt fiske tillgängliga fiskemöjligheterna ska fördelas mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare på det sätt som Havs- och vattenmyndigheten beslutar om i särskild ordning. Utgångspunkten för Havs- och vattenmyndighetens beslut är fördelningen mellan olika kategorier av licensinnehavare föregående <i>förvaltningsperiod</i>, nyttjandet av de nationella kvoterna föregående <i>förvaltningsperiod</i>, genomförandet av landningsskyldighet och hänsyn till det småskaliga kustnära fisket. <i>För demersala kvoter ska förvaltningsperioden vara ett år. För pelagiska fiskerättigheter ska förvaltningsperioden vara tio år.</i> <i>De demersala kvoterna ska fördelas mellan årliga demersala fiskemöjligheter, regionala fiskemöjligheter och kustkvoter. De pelagiska kvoterna ska fördelas mellan fiskerättigheter, årliga pelagiska fiskemöjligheter, regionala fiskemöjligheter och kustkvoter.</i> <i>Kustkvoternas storlek för pelagiska arter ska bestämmas till en kvantitet av en art i ett kvotområde och en högsta procentandel av kvoten.</i> <i>Kvantiteter och kvotandelar som inte nyttjas kan föras över till en annan kategori av fiskelicensinnehavare under ett år eller annan förvaltningsperiod.</i>

Motivering

Remissinstansernas synpunkter

SPF PO anser att en höjning av kustkvoten på sill i Östersjöns delområde 25-29 med 40 % (1 % på den totala svenska kvoten) kan vara rimlig. I övrigt bör fördelningen mellan fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot ligga fast. Den säkerhetsmarginal som hållits inne för eventuella överklagningar bör delas ut. Det bör finnas flexibilitet att byta fiskemöjligheter under året mellan kustkvot, regionalkvot och fiskerättigheter. Syftet med regionalkvoten var att den ska vara ett påslag utöver den tilldelade fiskerättigheten. *SPF PO* ser därför ingen anledning att justera regionalkvoten vare sig uppåt eller neråt.

Västernorrlands kustfiskare, Hälsingefiskarna och PO Gävlefisk har i gemensamt yttrande framfört att en kustkvot om 2 000 ton ska avsättas för fiske efter sill utan pelagiskt tillstånd i Östersjöns delområde 30-31. De anser också att det ska avsättas en regionalkvot för området.

Den pelagiska kustkommittén stöder skrivelsen som tagits fram med stöd av Landsbygdsnätverket när det gäller en höjning av kustkvoten på sill i Östersjöns delområde 25-29 med 40 % (1 % på totala svenska kvoten). Det ska också finnas möjlighet till flexibilitet, genom att i samråd med alla parter under enskilda år kunna byta fiskemöjligheter mellan kustkvot, regionalkvot och fiskerättigheter. I övrigt bör fördelningen ligga fast då intentionerna med systemet har uppfyllts.

HKPO anser att det pelagiska systemet bör öppnas upp för att öka flexibiliteten när fiskemöjligheterna i andra fisken har minskat och att det är viktigt att främja regionala landningar. Det pelagiska fisket i Östersjöns delområde 30-31 kunde bedrivas utan krav på pelagiskt tillstånd före år 2016. Att denna möjlighet togs bort för det regionala torskfisket i Östersjön har i takt med ökade problem av skilda slag inom fisket allvarligt bidragit till att skada förutsättningarna för torskfiskare i Östersjön. Det har uppstått ett akut behov att återskapa denna flexibilitet för demersala fiskare i hela Östersjön. Detta kan ske genom att skapa en regional kvot för pelagiskt fiske där fiske för konsumtion prioriteras. Åtgärden är också nödvändig för att få till stånd regional nyetablering och föryngring inom fiskarkåren. Den nuvarande regionala kvoten begränsas av att det krävs pelagiskt tillstånd och fiskerättigheter för att få regional tilldelning, medan tillträde till kustkvoten begränsas av fartygens storlek. En regional- eller kustkvot som inte nyttjas kan i likhet med nuvarande system omfördelas till fiske med stöd av fiskerättigheter. Kustkvoten för sill i Västerhavet bör fördubblas till 3 %. Samtidigt önskar *HKPO* en avgränsning av vad som får fångas i Skagerrak respektive Kattegatt för att tillgodose regionala intressen. *HKPO* ansluter sig till att kustkvoterna ska vara väl tilltagna. Avsättningen behöver ta hänsyn till eventuellt ändrad förvaltning när det gäller koppling mellan kust- och regionalkvot som inte ingår i det pelagiska systemet med fiskerättigheter.

Producentorganisationen Gävlefisk föreslår att kustkvoten för sill i Östersjöns delområde 30-31 ska vara 2 000 ton och inte följa TAC. Om

kvoten inte fiskas upp kan den lånas ut till det övriga fisket under hösten. Idag finns intresse från minst tre fiskeföretag att skaffa mindre torsktrålare för fiske på kustkvoten, men det är svårt att få tag i fiskekapacitet för sådana företag. Det är viktigt att skapa en regionalkvot för att stärka det regionala fisket i Östersjöns delområde 30-31. Det är rimligt att större fartyg avsätter 10 % till regionalkvot om de går in i systemet med fiskerättigheter.

SYEF framför att företagen som har fiskerättigheter har uppnått lönsamhet genom pelagiska systemet samtidigt som fisket på kustkvoten i vissa fall har stoppats. Avsättningen till kustkvoten måste säkerställa att även detta fiske kan bedrivas ekonomiskt och socialt hållbart för att nå målen med fiskeripolitiken och Agenda 2030.

Jordbruksverket anser att fördelningen bör präglas av transparens och förutsägbarhet. Jordbruksverket är därför positiv till att andelarna fastställs för en tioårsperiod med möjlighet till årlig omfördelning av outnyttjade andelar. Jordbruksverket välkomnar fortsatt utredning om förvaltning av kustkvoterna.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) instämmer med slutsatserna i samrådshandlingen¹⁵ att det är viktigt att skapa goda förutsättningar för ett fungerande småskaligt kustfiske efter framförallt sill/strömming. Det småskaliga fisket har ett högt förädlingsvärde och fisket är av stor socio-ekonomisk och kulturell betydelse för kustsamhällena i Egentliga Östersjön och Bottniska viken. Gifthalterna är på väg ned i sillen/strömmingen, vilket kan skapa större möjligheter till försäljning av produkter för direkt human-konsumtion. Regelverket behöver ge höjd för utveckling av kustkvoten med nyetablering och föryngring av fiskarkåren. Kustkvoten kan fastställas som en fast kvantitet (för konsumtionsfiske) istället för en andel av kvoten.

Länsstyrelsen i Blekinge län anser att flexibilitet i fisket är viktigt och att torskfiskare i Östersjön som ansökt att övergå till pelagiskt fiske har fått avslag med hänsyn till kustkvotens storlek. Länsstyrelsen anser att detta strider mot förarbeten till lagen om överlåtbara fiskerättigheter där det framgår att: "Det är därför viktigt att endast en del av den för Sverige tillgängliga kvoten för pelagiskt fiske fördelas med överlåtbarhet så att Fiskeriverket även framledes kommer att ha goda möjligheter att tillgodose regionala och småskaliga fiskeintressen." Länsstyrelsen i Blekinge län tillstyrker att väl tilltagna högsta nivåer angivna i procentandelar för kustkvoterna beslutas för den kommande tioårsperioden. Flexibiliteten i kvotens storlek och snabbhet i beslutsfattandet kommer att bli viktigt för hanteringen. Detta kommer att innebära att den promille av kvoten som innehas som fiskerättigheter av en fiskelicensinnehavare kommer att bli lägre än under innevarande period. Detta stämmer inte med HaV:s preliminära bedömning om att fastställa nuvarande innehav av promille för en ny period. Länsstyrelsen i Blekinge län anser att möjligheten till nyetablering och flexibilitet i fiskeinriktningen måste lösas inom ramen för

---

¹⁵ Se bilaga 4.

kustkvot och regional tilldelning och att detta måste beaktas när nivåerna för dessa beslutas.

Länsstyrelsen i Gotlands län står bakom skrivelsen som tagits fram med stöd av Landsbygdsnätverket. Länsstyrelsen står bakom förslaget att kustkvoterna ska ha väl tilltagna högsta nivåer för att möjliggöra ett småskaligt kustnära fiske. Om de inte skulle nyttjas fullt ut kan fiskemöjligheter delas ut till fiskelicensinnehavare som har fiskerättigheter under året. Det är orimligt att ansökan avslås för småskaliga fiskare med hänvisning till att kustkvoten inte är tillräcklig när det rör så små kvantiteter. Länsstyrelsen i Gotlands län anser att det behövs en tydlig beslutsgång från HaV när det gäller fördelning av pelagiska kvoter och att det är otillfredsställande att detta i vissa fall endast framgår av arbetsdokument och IT-system.

Länsstyrelsen i Kalmars län har framfört att Sveriges kvoter tas upp av allt större och färre pelagiska fartyg vilket innebär att det småskaliga kustfisket sannolikt är helt utslaget inom en snar framtid. Länsstyrelsen i Kalmar läns bedömning är att nuvarande system inte nödvändigtvis behöver göras om helt och hållet men att betydande förändringar krävs för mångfald inom fisket och längs våra kuster, både ovan och under vattenytan

Länsstyrelsen i Stockholms län efterlyser utrymme för dynamik och adaptiv förvaltning inför kommande period. Ett argument för detta är nyetablering inom andra fisken som är bättre anpassade till målen med fiskeriförvaltningen. Nuvarande beståndsproblem i Östersjön kan kräva justering av fisket och en övergång till mer ekosystembaserad förvaltning. Länsstyrelsen i Stockholms län avser t.ex. det ”fisktvång” som finns på kvoterade arter och att en framtida fiskeriförvaltning förhoppningsvis även kan anpassas till ekosystemens funktioner. Vid införandet av pelagiska systemet befarade Länsstyrelsen i Stockholms län att kustkvoten var för liten och den har i vissa fall inte räckt till vilket inte ligger i linje med målen för den nationella fiskeripolitiken. Länsstyrelsen i Stockholms län delar i huvudsak synpunkterna som framförts i skrivelse som tagits fram av Landsbygdsnätverket.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län delar regeringens bedömning att systemet med överlåtbara kvoter har uppfyllt sitt syfte att strukturrationalisera flottan med en betydande ökning av lönsamhet och mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter. Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser dock att den strukturrationalisering som regeringen talar om står i strid med andra mål i miljö- och fiskeripolitiken, bland annat används mycket av fångsten inte till humankonsumtion utan den processas till fiskolja och fiskmjöl i danska fabriker. Det kan därför finnas en målkonflikt mellan största samhälls-ekonomiska värde, som anges i strategin för svenskt yrkesfiske 2020, och målen om levande kust och skärgård gentemot en omfattande strukturrationalisering som i slutändan handlar om koncentration av kapital och lönsamhet för ett fåtal företag inom det storskaliga pelagiska fisket. Länsstyrelsen i Gävleborgs län anser att fördelningen av kvoter bör starta med att

avsätta tillräckliga kustkvoter och regionala kvoter för att medge en positiv utveckling av fiske för humankonsumtion och nå nationella och regionala mål. Länsstyrelsen i Gävleborgs län delar i huvudsak synpunkterna som framförts i Landsbygdsnätverkets skrivelse.

Länsstyrelsen i Västerbottens län anser att det är viktigt att inrätta en regionalkvot i Östersjöns delområde 30-31 för att stärka regional hänsyn och säkerställa möjligheter för regional nyetablering och regional tillgång till fiskråvara.

Länsstyrelsen i Skåne län anser att HaV behöver utreda om regionalkvoter kan behövas även i andra havsområden än östra Östersjön. Länsstyrelsen i Skåne län anser att myndigheten bör redovisa behovet av kvot till regionalt hänsynstagande och att man i remissen redovisar hur mycket av respektive kvot som avdelas för kustkvot/regionalkvot, med en motivering till varför man föreslår en specifik fördelning. Länsstyrelsen i Skåne län anser att omfattningen av kustkvoterna måste framgå av remissen då detta är mycket avgörande när det gäller effekten av det pelagiska systemet. Genom att fastställa promilletalen för de ägda kvoterna (om detta inte avser del i den kvotandel som slutligen fördelas) avgränsas ju utrymmet för kust- och regionalkvoter varför promilleandelen inte ska fastställas förrän dessa är avdelade. Tidigare hantering med ett internt beslut om kustkvoternas storlek utan extern förankring får inte återupprepas. Likaså bör klargöras vad som avses med "förvaltning av kustkvoter". Länsstyrelsen i Skåne län anser att en ökad flexibilitet inom de olika delkvoterna i systemet ska nyttjas för att öka möjligheterna att nyttja givna kvoter. Detta har framförts via Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp. En ransonering för att kustkvoten inte räcker, ska ske i undantagsfall och inte som regel, då huvudregeln är att fisket ska vara fritt inom kustkvoten. Fördelningen av utrymmet som en minskad säkerhetsmarginal genererar bör framgå tydligt i förslaget. Länsstyrelsen i Skåne län anser att den bör nyttjas för att öka flexibiliteten i kustkvoterna.

Fiskekommunerna har tagit del av yrkesfiskares synpunkter om att kustkvoterna för sill och makrill för Bohuskusten är för liten. Vissa är riskerar den att ta slut under året med fiskestopp som följd. Fiskekommunerna vill att dessa båda kvoter lyfts in under punkten ytterligare behov för översyn av det pelagiska fisket.

Se även *skrivelse från Landsbygdsnätverket* som bifogats som bilaga till samrådshandlingen¹⁶.

Havs- och vattenmyndighetens bedömning

HaV delar remissinstansernas synpunkter om transparens om fördelningen mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare och behovet av tillräckliga avsättningar till kust- och regionalkvot för att främja regionalt fiske, regionala landningar och fiske för humankonsumtion. För att öka transparensen föreslås att bestämmelsen om fördelning av fiskemöjligheter

---

¹⁶ Se bilaga 6.

mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare i 14 kap. 8 § även ska omfatta pelagiskt fiske.

Sammanfattningsvis så bedöms kriterierna i den föreslagna föreskriften vara i linje med de flesta remissinstansers synpunkter.

Genom en förvaltningsperiod på tio år för pelagiska kvoter skapas förutsägbarhet kring vad en pelagisk fiskerättighet motsvarar. Det finns fortfarande en osäkerhet för företagen eftersom beståndssituationen och EU:s kvotsättning varierar mellan åren.

Genom beslut om en kvantitet som avsätts till kustkvoten istället för en kvotandel, så skapas bättre förutsägbarhet för kustkvoten. En kvantitet är bättre anpassad till ett fritt fiske utan fördelning mellan fartygen än en procentandel, eftersom en procentandel kan ge väldigt stor variation i kvantitet om kvoten minskar eller ökar mellan åren. Kvantiteten bestäms bland annat utifrån kustkvotens nyttjande under förvaltningsperioden, med tillägg för utveckling.

Genom att bestämma en väl tilltagen högsta procentandel av kvoten som kan avsättas till kustkvoten, skapas flexibilitet och möjlighet till utveckling av kustfisket. Avsättningen till kustkvoten kan öka från den först beslutade kvantiteten som avsätts enligt ovan, genom nytt särskilt beslut, men högst till den procentsats som framgår av det särskilda beslutet¹⁷.

Utöver vad som gäller idag bör regionalkvot även avsättas för sill i Östersjöns delområde 30-31.

HaV anser att förutsägbarhet för företagen är viktigt men någon absolut säkerhet kring vad som ska gälla i tio år kan inte uppnås när beståndssituationen, EU:s kvotsättning och även lagstiftningen kan förändras över tid. Det är möjligt att ändra föreskriften och det särskilda beslutet om det är nödvändigt utifrån ändrade förutsättningar.

Kvantiteter och kvotandelar som inte nyttjas kan föras över till en annan kategori av fiskelicensinnehavare under ett år eller annan förvaltningsperiod.

HaV bifogar förslag till särskilt beslut om fördelning till kustkvoter för att tydliggöra hur principerna i föreskriften kan tillämpas, se bilaga 1.

---

¹⁷ Se bilaga 1 för vilka nivåer som föreslås från år 2020.

Bilaga 1

Särskilt beslut

Förslag på kustkvoternas storlek inom pelagiskt fiske

Av förslaget till 14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område, framgår det att Havs- och vattenmyndigheten (HaV) i särskild ordning (beslut) ska fastställa hur de för svenskt fiske tillgängliga fiskemöjligheterna ska fördelas mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare. De pelagiska kvoterna ska fördelas mellan fiskerättigheter, årliga pelagiska fiskemöjligheter, regionala fiskemöjligheter och kustkvoter.

Utgångspunkten för HaV:s beslut är fördelningen mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare föregående förvaltningsperiod, nyttjandet av de nationella kvoterna under föregående förvaltningsperiod, genomförandet av landningsskyldigheten och hänsyn till det småskaliga kustnära fisket. När det kommer till nyttjandet av kustkvoterna så har bedömning gjorts att det främst är relevant att ta hänsyn till infiskningen de senaste fem åren.

Förslaget i remissen är att kustkvoternas storlek för pelagiska arter ska bestämmas till en kvantitet av en art i ett kvotområde samt en högsta procentandel av respektive kvot. De föreslagna kvantiteterna på kustkvoterna bör vara av tillräcklig omfattning för att kollektiva redskapsstopp ska kunna undvikas under fiskeåret och kommer gälla även om nivån på kvantiteten blir högre än den föreslagna högsta procentandelen av respektive kvot. Nivån på kvantiteten kommer alltså vara densamma oavsett nivån på totalkvotens (TAC:ens) storlek, undantaget om TAC:en blir lägre än den föreslagna kvantiteten.

Vid bedömningen av en högsta procentandel av respektive kvot har hänsyn tagits till att de ska vara på en sådan nivå så det skapas flexibilitet och förutsättningar för en fortsatt utveckling av kustfisket. Infiskningen på kustkvoten kommer att följas löpande. Detta innebär att kvantiteten kan justeras under förvaltningsperioden om behov finns.

Kvantiteter som inte nyttjas under året kan föras över till en annan kategori av fiskelicensinnehavare.

Nedan följer en tabell där de olika kvantiteterna och högsta kvotandelarna per kvot framkommer. Därefter följer en mer detaljerad beskrivning av hur HaV har kommit fram till de olika nivåerna.

Tilldelning till kustkvoterna i Västerhavet och Östersjön ska uppgå till följande från år 2020:

Fiskslag	Kvotområde	Kvantitet (kg)	Högsta kvotandel (% av TAC)
Makrill	Nordsjön (Joint+Nabo), Skagerrak, Kattegatt, Östersjön	400 000	7,0
Sill	Skagerrak/Kattegatt	200 000	3,0
Sill	Västra Östersjön (delområde 22-24)	440 000	20,0
Sill	Östra Östersjön (delområde 25-29, 32)	2 500 000	5,0
Sill	Norra Östersjön (delområde 30-31)	1 300 000	10,0
Skarpsill	Skagerrak/Kattegatt	450 000	4,0
Skarpsill	Östersjön (delområde 22-32)	500 000	1,5

Kustkvot för makrill i Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt, Östersjön

Tabellen nedan visar landningar av makrill som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **400 000 kg** och högsta kvotandelen ska uppgå till **7 %**. Det finns idag fångstbegränsningar på makrill och avsikten är att dessa ska fortsätta finnas kvar på kustkvoten. Emellertid görs bedömningen att fångstbegränsningarna bör höjas då de har bedömts vara begränsande i kombination med att landningsskyldighet införts.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	6 768 000	386 000	350 000	5,17
2015	5 879 000	348 000	312 000	5,31
2016	5 051 000	300 543	385 000	7,62
2017	5 706 000	285 830	285 000	4,99
2018	4 637 000	276 462	192 460	4,15
2019	4 034 000	241 846	105 979 ¹⁸	2,63

Kustkvot för sill i Skagerrak/Kattegatt

Tabellen nedan visar landningar av sill i Skagerrak/Kattegatt som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten.

¹⁸ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **200 000 kg** då infiskningen de senaste åren varit lägre än vad det var år 2015. Högsta kvotandelen föreslås uppgå till **3 %**.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	10 124 000	304 000	163 000	1,61
2015	9 432 000	282 000	319 000	3,38
2016	11 077 000	332 000	112 000	1,01
2017	11 052 000	247 652	99 000	0,90
2018	10 594 500	332 762	118 145	1,12
2019	12 893 000	226 740	20 159 ¹⁹	0,16

Kustkvot för sill i västra Östersjön (delområde 22-24)

Tabellen nedan visar landningar av sill i västra Östersjön som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **440 000 kg** baserat på infiskningen de senaste åren, och högsta kvotandelen ska uppgå till **20 %**.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	3 514 000	703 000	323 000	9,19
2015	3 953 000	791 000	199 000	5,03
2016	4 674 000	935 000	337 000	7,21
2017	5 053 000	731 817	359 000	7,10
2018	3 079 000	680 723	421 000	13,67
2019	1 601 000	385 214	36 815 ²⁰	2,30

Kustkvot för sill i östra Östersjön (delområde 25-29, 32)

Tabellen nedan visar landningar av sill i östra Östersjön som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten. För år 2017-2019 är infiskningen av det fartyg som bedrivit fiske inom det pelagiska systemet med ett trålfiskefartyg som inte kräver pelagiskt tillstånd, och som enligt remissen istället föreslås få bedriva fiske på kustkvoten framöver, medräknat i nyttjandet av kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **2 500 000 kg** baserat på infiskningen de senaste åren, och högsta kvotandelen ska uppgå till **5 %**.

¹⁹ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

²⁰ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	38 207 000	955 000	1 214 000	3,18
2015	54 667 000	1 857 000	2 359 000	4,32
2016	59 369 000	2 045 853	2 122 000	3,57
2017	63 925 000	2 043 543	2 212 927	3,46
2018	76 711 000	2 065 338	1 894 150	2,47
2019	56 979 000	2 132 714	1 804 575 ²¹	3,17

Kustkvot för sill i norra Östersjön (delområde 30-31)

Tabellen nedan visar landningar av sill i norra Östersjön som skett under åren 2016-2019 på kustkvoten. Anledningen till att redovisning sker från år 2016 och inte från år 2014 är att fördelningsmodellen för denna kvot ändrades år 2016 och det är därför inte relevant att visa infiskning före år 2016. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **1 300 000 kg** baserat på infiskningen de senaste åren, och högsta kvotandelen ska uppgå till **10 %**.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2016	21 774 000	2 000 000	964 000	4,43
2017	25 399 000	2 000 000	885 000	3,48
2018	17 215 000	1 997 500	1 189 009	6,91
2019	15 979 000	1 740 000	507 542 ²²	3,18

Kustkvot för skarpsill i Skagerrak/Kattegatt

Tabellen nedan visar landningar av skarpsill i Skagerrak/Kattegatt som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **450 000 kg** och högsta kvotandelen ska uppgå till **4 %**. Nyttjandet på total-TAC:en för denna kvot har totalt sett varit låg de senaste åren, därav görs bedömningen att kvantiteten kan vara mycket högre än vad som landats de senaste fyra åren.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	8 437 000	337 000	429 000	5,08
2015	8 437 000	337 000	238 000	2,82
2016	8 437 000	337 000	170 000	2,01
2017	8 437 000	337 480	15 000	0,18
2018	6 750 000	307 484	110 015	1,63
2019	6 750 000	299 234	20 005 ²³	0,30

²¹ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

²² Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

²³ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

Kustkvot för skarpsill i Östersjön (delområde 22-32)

Tabellen nedan visar landningar av skarpsill i Östersjön som skett under åren 2014-2019 på kustkvoten. Sparad kvantitet från föregående år som tillkommit under året är inkluderat i TAC:en och kustkvoten. För år 2017-2019 är infiskningen av det fartyg som bedrivit fiske inom det pelagiska systemet med ett trålfiskefartyg som inte kräver pelagiskt tillstånd, och som enligt remissen istället föreslås få bedriva fiske på kustkvoten framöver, medräknat i nyttjandet av kustkvoten.

Kvantiteten som föreslås från år 2020 är **500 000 kg** baserat på infiskningen de senaste åren, och högsta kvotandelen ska uppgå till **1,5 %**.

År	TAC (inkl. sparad kvantitet), kg	Kustkvot (inkl. sparad kvantitet), kg	Nyttjande av kustkvot, kg	Nyttjande kustkvot (% av TAC)
2014	47 447 000	484 000	434 000	0,91
2015	40 729 000	432 000	398 000	0,98
2016	38 582 000	407 081	333 000	0,86
2017	49 770 000	398 850	454 184	0,91
2018	50 022 000	255 244	308 468	0,62
2019	51 635 000	273 632	159 385 ²⁴	0,30

²⁴ Landningssiffran för 2019 baseras på uppgifter från 25 juni.

Bilaga 2

Överväganden med anledning av inkomna synpunkter rörande effekter på lokala bestånd av sill/strömming och torskens födotillgång i Östersjön

Flera remissinstanser har lyft frågan om det storskaliga pelagiska fisket i Östersjön påverkar storleken på sill/strömming negativt eller har effekter på lokal förekomst av sill/strömming och påverkar torskens tillgång på föda. Bedömningen är att författningsförslagen i föreliggande remiss inte utgör ett hinder för att införa någon typ av rumslig förvaltning som flera remissinstanser önskar i Östersjön då en sådan åtgärd kan genomföras genom villkor i tillstånden eller genom annan teknisk reglering. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har därför valt att separat göra överväganden kring dessa frågor i denna bilaga.

Beslut om och fördelning av fiskemöjligheter

Inom EU fastställs de pelagiska fiskemöjligheterna i Östersjön utifrån den gemensamma fiskeripolitikens målsättningar om att

- säkerställa att fiske- och vattenbruksverksamheterna är miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen;
- tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning;
- genomföra en ekosystemansats i fiskeriförvaltningen, för att säkerställa att fiskeverksamhetens negativa inverkan på de marina ekosystemen minimeras, och sträva efter att säkerställa att fiske och vattenbruk inte leder till en försämring av den marina miljön.

För att nå målen är de fleråriga planerna ett viktigt instrument. Planerna ska baseras på vetenskaplig, teknisk och ekonomisk rådgivning, och ska innehålla bevarandeåtgärder för att återställa och bevara fiskebestånd över nivåer som kan ge maximal hållbar avkastning (MSY). Planerna sätter ramarna och ger handlingsalternativ som ska leda till att fiskbestånden växer över nivåer som kan ge MSY. Fleråriga planer ska omfatta antingen specifika arter eller flera bestånd inom ett relevant geografiskt område, med beaktande av kunskapen om kopplingar mellan fiskbestånd, fiske och marina ekosystem.

För Östersjön finns en beslutad flerårig plan som omfattar fiske efter torsk, sill/strömming, skarpsill samt aspekter på bifångster av rödspätta, skrubbskädda, piggvar och slätvar. Planen ska bidra till att uppnå målen för den gemensamma fiskeripolitiken, särskilt genom att tillämpa försiktighetsansatsen och säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter

återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer MSY. Planen ska också bidra till att eliminera utkast, genomföra ekosystemansatsen samt uppnå god ekologisk status enligt havsmiljödirektivet. Planen ger en rad möjligheter till åtgärder för nå dessa syften. Planens MSY-intervall är styrande för besluten om totalt tillåtna fångstmängder (TAC) för bestånd som årligen fastställs av EU:s ministerråd. Denna plan håller för närvarande på att utvärderas av EU-kommissionen.

De pelagiska fiskemöjligheter som tilldelas Sverige fördelas mellan pelagiska fiskerättigheter (inklusive regional tilldelning) och kustkvot. Bedömningen är att utformning av denna fördelning inte utgör ett hinder för att införa någon typ rumslig förvaltning som flera remissinstanser önskar i Östersjön då en sådan åtgärd kan genomföras genom villkor i tillstånden eller genom annan teknisk reglering.

Sill/strömming - bestånd, biologi och förvaltning

Av de pelagiska bestånd som berörs av nämnda synpunkter på samråds-handlingen²⁵ är det beståndet av sill i östra Östersjön (från södra kvarken ner till Bornholm; Östersjöns delområde 25-29, 32) samt beståndet i norr där om (Bottenhavet och Bottniska viken, Östersjöns delområde 30-31) samt skarpsill i Östersjön som förvaltas som ett enda bestånd. Dessa bestånd bedöms vara över fastställda gränsvärden vad gäller lekbiomassa, vilket betyder att beståndet är inom biologiskt säkra gränser. I bestånden av skarpsill och sill i östra Östersjön växer dock individerna dåligt vilket förmodligen beror på att tillväxten begränsas av tillgången på föda; många individer delar på för lite mat. I dessa bestånd är individerna bara drygt hälften så stora vid en viss ålder jämfört med på 80-talet. Detta betyder att lekbiomassan består av ovanligt många och ovanligt små individer. I Bottenhavet finns ett liknande mönster men med mindre skillnad över åren.

I samband med lek kan sillen röra sig över stora vattenområden. Såväl i Västerhavet som i Östersjön finns både vår- och höstlekande former. Lek-sillen samlas i stora stim vid kusternas grundvatten eller på bankar i havet. Leken sker ovanför sand-, grus- eller stenbottnar på varierande djup mellan en halv och hundra meter. Sillens ägg sjunker till botten där de bildar stora ansamlingar. Larverna lever i den fria vattenmassan.

Sillen i centrala beståndet består av ett antal mindre populationer, som är mer eller mindre rumsligt åtskilda, och skiljer sig i bland annat tillväxt och könsmognad. Fram till år 1990 utförde internationella havsforskningsrådet (ICES) separata beståndsuppskattningar för dessa populationer. Dessa har sedan dess slagits ihop eftersom det inte var möjligt att samla in biologisk information för alla områden. I dagsläget bedöms dock att den komplexa beståndsstrukturen i centrala Östersjön inte har en stor påverkan på tolkningen av det totala beståndets dynamik.

---

²⁵ Se bilaga 4.

Den underliggande populationsstrukturen enligt ovan gör det möjligt att ett omfattande lokalt fiske kan påverka ett lokalt lekbestånd. Trålgränsen är bland annat tänkt att motverka sådana effekter.

Trålgränsen

Den generella trålgränsen i Östersjön är fyra nautiska mil från baslinjen. Längs stora delar av kusten från Kalmar län och norrut finns inflyttningsområden där trålfiske är tillåtet, i flera fall långt innanför baslinjen. Utgångspunkten är att kustvattensområdet, d.v.s. fyra nautiska mil utanför baslinjen, ska vara gräns för sådant fiske i hela Sverige. Till följd av rådande avtal i Östersjön fiskar Danmark och Finland in till fyra nautiska mil från vår baslinje.

Under 1950-talet utfördes i Fiskeriverkets regi en rad trålfiskeförsök längs ostkusten i syfte att modernisera fisket inom denna region. Utvecklingen under 1950-talet hade visat att trålfisket efter strömming på vissa områden kunde vara lönsam. Bottentrålfisket på ostkusten har sämre förutsättningar än på västkusten och sydkusten eftersom bottenarna i allmänhet är mycket ojämna. Med hänsyn till detta flyttades trålgränsen in i inflyttningsområden för att öka tillgången på trålbara bottenar vid ett lokalt trålfiske efter strömming för konsumtion.

Vid Fiskeriverkets översyn av trålgränsen år 2003 reglerades fisket i dessa inflyttningsområden. Myndigheten argumenterade med att kuststräckan Kalmarsund - Stockholms skärgård utgör rekryteringsområde och uppväxtområden för en stor del av den sill/strömming som fiskas i egentliga Östersjön. Genom märkningsförsök var det klarlagt att lekströmmingen från Kalmarsund och skärgården upp t.o.m. Västervikstrakten i stor omfattning på senvår-försommaren vandrar söderut till Bornholmsbassängen. Återvandringen mot norr sker under vinterhalvåret efter några månaders intensivt näringsintag. Liknande vandringsmönster mellan utsjö och kust finns med säkerhet också i andra delar av Östersjön.

Fiskeriverket tog hänsyn till skärgårdens och kustzonens vitala betydelse som lek- och rekryteringsområden för sill/strömming genom att tillträde till de inflyttade områdena begränsades till fiskefartyg mindre än 24 meter. På så sätt blev de inflyttade trålområdena, i enlighet med syftet när de inrättades, i huvudsak förbehållna det lokala trålfisket. Större pelagiska trålare hänvisades till området utanför 4 nautiska mil. Detta är den reglering som gäller i dag.

Fisket

Storskaligt pelagiskt fiske bedrivs av alla länder runt Östersjön och Finland och Danmark får fiska in till fyra nautiska mil från baslinjen ("trålgränsen"). Svenskt pelagiskt fiske inom ramen för det pelagiska systemet sker ifrån södra Östersjön upp till och med södra Bottenhavet. Fisket sker ofta i gränsen mellan djupt och lite grundare vatten och ofta nära trålgränsen. Finska fiskefartyg har en hög fiskeaktivitet i Bottenhavet och norra delen av egentliga Östersjön.

Det pelagiska fiskets effekter på torskens tillgång på föda

Det har också inkommit synpunkter som rör det pelagiska fiskets effekter på torskens tillgång på föda i södra Östersjön. Man lyfter frågan om det pelagiska fisket kan vara en bidragande orsak till att torsken växer dåligt och är mager.

I ICES rådgivning för östra torskbeståndet (Östersjöns delområde 25-32) inför år 2020 lyfter man fram förändringar i ekosystemet som kan ligga bakom torskens låga tillväxt, dåliga kondition och höga naturliga dödlighet. De faktorer som nämns är

- Dåliga syreförhållanden som påverkar tillgången på bottendjur.
- Låg tillgång på bytesfisk eftersom sill och skarpsill numer har en mer nordlig utbredning.
- Parasitinfektioner kopplat till ökad sälförekomst.

ICES påpekar att dessa faktorer är relaterade till varandra och att effekterna på torsken är oklar.

Möjliga åtgärder

ICES bedömer att förvaltningsenheten ”centrala sillen” totalt sett är inom biologiskt säkra gränser och skördas uthålligt. Det är dock möjligt att pelagisk trålning trots nuvarande nationella tekniska reglering (trålgränsen) påverkar lokala lekbestånd negativt i sådan utsträckning att åtgärder behövs för att nå mål inom fiskeripolitiken, EU:s miljölagstiftning, de nationella miljömålen och Agenda 2030.

En av principerna bakom ett välfungerande beslutsfattande inom fiskeripolitiken är att använda de bästa vetenskapliga råden som underlag när förvaltningsåtgärder tas fram. I dagsläget saknas denna typ av underlag om den underliggande beståndstrukturen i det centrala beståndet och hur fisket påverkar denna struktur. Frågan är då om det finns tillräckliga signaler för att agera utifrån försiktighetsansatsen som i den gemensamma fiskeripolitiken inom EU definieras som att: ”avsaknaden av tillförlitlig vetenskaplig information bör inte tas som intäkt för att skjuta upp eller avstå från att vidta förvaltningsåtgärder för att bevara målarter, associerade arter eller arter som är beroende av dessa, icke målarter samt deras livsmiljö”.

I princip är två åtgärder tänkbara. Utflyttning av *trålgränsen* eller att införa *villkor i tillstånden* så att de inte omfattar områden som bedöms som känsliga.

Båda dessa åtgärder skulle endast omfatta svenskt fiske. För att reglera finskt och danskt fiske krävs överenskommelser med berörda medlemsstater inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken. Ensidig svensk reglering skulle diskriminera svenska yrkesfiskare gentemot finska (och danska).

En omedelbar åtgärd skulle kunna vara att HaV är mer restriktiv vid prövning av de tillstånd som, i särskilda fall, kan ges för större fartyg i vissa

av trålfiskeområden på ostkusten. Omfattningen av trålgränsen och trålfiskeområdena kan också ses över och leda till förändringar i regelverket.

HaV arbetar också systematiskt med att införa fiskeregleringar i marina skyddade områden enligt planen för marint områdesskydd. I det fortsatta arbetet i Östersjön kan fiskeregleringar som är relevanta för de här belysta frågeställningarna komma att införas. Både nationella och sådana som kräver beslut av EU.

Vad gäller det pelagiska fiskets effekt på tillgången på torskens bytesfisk i södra Östersjön så är det en fråga som berör flera länder och bör därför hanteras i EU:s beslutsprocesser. Det är möjligt att frågan tas upp i kvotförhandlingarna inför 2020. En risk med att förskjuta det pelagiska fisket norrut är att det än mer skulle kunna komma att påverka beståndskomponenter i det centrala sillbeståndet i områden kring Stockholms skärgård och Ålandshav. Dessa områden är kända för att vara ett ursprung till stora rekryteringspulser av sill/strömming.

Slutsatser

För åtgärder som ytterligare reglerar det pelagiska fisket krävs överenskommelser mellan berörda medlemsstater och detta kräver bättre vetenskapliga underlag. HaV avser att ta fram underlag som belyser komplexiteten i fisket och Östersjöns ekosystem som kan ligga till grund för fortsatt analys av rådande bestämmelser. Förslagen i föreliggande remiss om pelagiska systemet utgör inget hinder för detta.

Konsekvensutredning

Förslag till nya och ändrade föreskrifter.

Förslaget avser ändring av bestämmelser om fördelning av pelagiska fiskemöjligheter i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område.

A Allmänt

Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Eftersom de pelagiska fiskerättigheterna upphör att gälla den 22 november 2019 behöver Havs- och vattenmyndigheten (HaV) fatta beslut om fördelningen av pelagiska fiskemöjligheter efter detta datum. Enligt lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter, ska HaV bestämma vilka andelar av de pelagiska kvoterna som ska avsättas till fördelning genom fiskerättigheter. Det behövs således även föreskrifter och beslut om fördelning av svenska kvoter mellan fiskerättigheter, regional fördelning och kustkvot.

Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Om HaV inte beslutar om nya regler kommer det inte finnas några bestämmelser om fördelning av pelagiska fiskemöjligheter efter den 22 november 2019. Detta skulle leda till en situation där fartygen kan fiska fritt till dess att de svenska pelagiska kvoterna tar slut. Även beredningsindustrin skulle drabbas när yrkesfiskarna inte kan planera sin verksamhet. Det har inte framkommit några alternativa förslag till fördelning än genom pelagiska fiskerättigheter. Det pelagiska fisket har tidigare reglerats genom fångstbegränsningar, s.k. ransoner där varje fartyg/ varje fartyg av en viss storlek, har samma fångstbegränsning för en viss tidsperiod som veckor eller månad. Detta har inte varit en fungerande fördelningsmetod för det mer storskaliga pelagiska fisket, inte minst med hänsyn till nu gällande landningsskyldighet. Inte heller individuella årliga kvoter med en fast referensperiod och utan möjlighet till överlåtelse har visat sig vara en bättre fördelningsmetod för det pelagiska fisket eftersom det begränsar företagen till en viss tilldelning. En fartygsstruktur med balans mellan fiskekapacitet och fiskeresurs har varit möjlig genom överlåtbara fiskerättigheter.

Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Regleringen rör 334 fartyg som landar pelagiska arter. 34 av dessa har pelagiska fiskerättigheter, övriga fartyg fiskar på kustkvoterna. Bifångster av pelagiska arter avräknas också kustkvoterna, så det är inte 300 fartyg som bedriver riktat fiske på pelagiska arter.

När det gäller uppgifter om landningar som efterfrågats av Jordbruksverket i svar på samrådshandlingen²⁶, så finns det uppgifter om pelagiska landningshamnar i bilaga till HaV:s utvärdering²⁷ av det pelagiska systemet. Förslaget berör indirekt verksamhet i landningshamnar och den pelagiska beredningsindustrin.

Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Fördelning av fiskerättigheter och fiskemöjligheter innebär bättre planeringsmöjligheter för företagen.

Fiskelicensinnehavarna har framfört att pelagiska fiskerättigheter är viktigt för att kunna ta lån och göra investeringar i sin verksamhet. Avsättning till kust- och regionalkvot innebär att det finns utrymme för småskaligt lokalt fiske som inte fiskar med stöd av fiskerättigheter.

När det gäller fördelning av fiskerättigheter så kommer fördelningen av sill i Östersjöns delområde 30-31 förändras mot vad som gäller idag. Framför allt är det tre fartyg som har fiskerättigheter idag i Östersjöns delområde 30-31 som inte kommer att få detta vid en fördelning baserat på tidigare bedrivit fiske under en ny referensperiod, eftersom de inte fiskat i området under den föreslagna referensperioden. Då HaV saknar uppgifter om vad olika fiskerättigheter kan tänkas vara värda så kan ingen bedömning göras om eventuell ”förlust” för dessa tre fiskelicensinnehavare som inte längre kan överlåta fiskerättigheter eller göra utlandsbyten med kvoten. Alternativet skulle vara att dessa licensinnehavare tilldelas fiskerättigheter för att göra överlåtelser och utlandsbyten samtidigt som tilldelningen minskar för aktiva licensinnehavare.

Övriga fiskelicensinnehavare som har fiskerättigheter eller årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 och har fiskelicens för ett fartyg som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd, har enligt HaV:s preliminära bedömning en aktivitet under den föreslagna referensperioden som gör att dessa fartyg kan få en rimlig tilldelning i jämförelse med deras nuvarande fångstnivåer. Tilldelningen kommer dock också bero på kvotens storlek som kan variera från år till år. Beräkningsunderlag och detaljerade uppgifter om andelarna enligt den föreslagna fördelningsmodellen av fiskerättigheter i Östersjöns delområde 30-31 bifogas inte med hänsyn till personuppgiftslagen och sekretessen för affärs- och driftsförhållanden. Vid tidigare fördelningar har sådant underlag lämnats ut mot sekretessförbehåll. Underlaget kan diskuteras med de närmast berörda om önskemål finns.

Ett (1) fartyg som på grund av sin storlek ska bedriva fiske på kustkvoten har under nuvarande förvaltningsperiod köpt en liten andel promille och sedan fått regional tilldelning och därigenom blivit en del av det pelagiska systemet.

---

²⁶ Se bilaga 5.

²⁷

<https://www.havochvatten.se/download/18.203ea9d8149410b71c25c412/1415178647814/bilaga-rapport-overlatbara-fiskerattigheter.pdf>

Det förtydligas i föreskriften att endast den som har fiskelicens för ett fartyg som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd kan köpa fiskerättigheter och få regional tilldelning. Andra fartyg avräknas kustkvoten. Detta innebär att det aktuella fartygets fiskerättigheter upphör den 22 november 2019 och att fartyget därefter får fiska på kustkvoten enligt de bestämmelser som gäller. Detta fiske kommer att kunna bedrivas utan fångstbegränsningar inom kustkvoten. Alternativt får fiskelicensinnehavaren byta skrov till ett trålfartyg över 12 meter om denne vill ingå i det pelagiska systemet med fiskerättigheter. Om förslaget i remissen går igenom kan den aktuella licensinnehavaren också sälja sina fiskemöjligheter före den 1 november 2019 som kan fastställas som fiskerättigheter för en annan licensinnehavare som omfattas av kravet på pelagiskt tillstånd.

Förslaget i remissen innebär att den som idag har fiskerättigheter för atlantoskandisk sill och blåvitling istället kommer att få årliga pelagiska fiskemöjligheter för dessa kvoter. Detta innebär att de inte kan överlåta sin tilldelning med tio års giltighetstid till en annan fiskelicensinnehavare. De kan fortfarande göra årliga överlåtelser och utlandsbyten av sina fiskemöjligheter under året. Enligt uppgift från fiskets företrädare godtar banker fiskerättigheter, men inte årliga fiskemöjligheter som säkerhet för lån. I och med att fiskerättigheterna upphör att gälla den 22 november 2019 kan de rimligen inte godtas som säkerhet efter detta datum för lån som har tagits under innevarande giltighetsperiod.

Ju större tilldelning som sker till kustkvoter, desto mindre återstår till fördelning för övriga fiskare vilket kan leda till ekonomiska konsekvenser för de som ingår i systemet med fiskerättigheter. Samtidigt ökar kustfiskets fiskemöjligheter med motsvarande kvantiteter, vilket är positivt för denna grupp av fiskelicensinnehavare.

Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

2 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt 2 § i förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter.

Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen eftersom det framgår av artikel 16.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr. 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken (grundförordningen), att medlemsstaten ska fördela fiskemöjligheter mellan sina fiskefartyg.

Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De nya bestämmelserna måste träda ikraft i god tid innan den 22 november 2019 när de pelagiska fiskerättigheterna upphör att gälla. Det bedöms inte behövas några särskilda informationsinsatser.

B Kommuner och landsting

Markera med x

Kan föreskrifter få effekter för kommuner eller landsting, ska konsekvensutredningen innehålla en redogörelse för de överväganden som myndigheten gjort enligt 14 kap. 3 § regeringsformen. Av 14 kap. 3 § regeringsformen framgår att en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett den.

(X) Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting på det sätt som avses i 14 kap. 3 § regeringsformen. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

( ) Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller landsting på det sätt som avses i 14 kap. 3 § regeringsformen. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkten i avsnitt B.

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x

( ) Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

(X) Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

Antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen,

Det är 334 fiskelicensinnehavare som berörs av fördelning av pelagiska fiskemöjligheter genom att de rapporterar fångster av pelagiska arter. 34 licensinnehavare har pelagiska fiskerättigheter, fyra licensinnehavare har årliga pelagiska fiskemöjligheter och övriga licensinnehavare fiskar riktat efter pelagiska arter eller fångar pelagiska arter endast som bifångst. I bilaga till

HaV:s utvärdering om det pelagiska systemet finns uppgifter om pelagiska landningshamnar, se samrådshandlingen i bilaga 4.

Majoriteten av fiskeföretagen som är berörda är att ses som solo- och mikroföretag, endast ett fåtal kan ses som småföretag. Uppgifter om antalet anställda på fiskeföretag saknas, då detta inte är en uppgift som HaV har tillgång till.

Vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader,

Fördelning av pelagiska fiskemöjligheter bedöms inte medföra någon arbetsinsats eller administrativ kostnad för företagen. Den som önskar kan överlåta pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter. Dessa överlåtelser kan ske på samma sätt som tidigare och regleringen förväntas därför inte leda till ändrad tidsåtgång.

Vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Detta har beskrivits ovan under rubriken ”Uppgifter om vilka kostnads- mässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen”.

I vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Det blir en liten omfördelning av fiskemöjligheter i de fall kustkvoten ökar samt genom fördelning baserat på tidigare bedrivet fiske i Östersjöns delområde 30-31. Om kustkvoten ökar för någon kvot innebär det att tilldelningen av fiskerättigheter för samma kvot minskar.

Hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Det bedöms inte bli stor skillnad gentemot idag utöver att vissa mindre kvoter fördelas som årliga pelagiska fiskemöjligheter istället för fiskerättigheter, att fyra fartyg får fiskerättigheter istället för årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 samt att tre fartyg inte tilldelas fiskerättigheter i detta kvotområde eftersom de inte bedrivit ett aktivt fiske där.

Som framgår ovan kan fiskerättigheter användas som säkerhet vid banklån, dock inte årliga pelagiska fiskemöjligheter enligt de uppgifter som HaV fått från fiskets företrädare. Myndigheten har inga uppgifter om hur detta påverkar de aktuella företagen då företagens belåning inte är något som myndigheten har tillgång till.

Om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning.

Hänsyn till de mindre företagen tas genom att de föreslagna kvantiteterna på kustkvoterna bedöms vara i tillräcklig omfattning för att kollektiva redskapsstopp ska kunna undvikas.

Bedömning om föreskriftsförslaget bidrar till målen om ett långsiktigt hållbart fiske i miljömässigt, ekonomiskt och socialt hänseende

Enligt EU:s grundförordning ska förvaltningen baseras på bästa vetenskapliga underlag. Kvoternas storlek baseras på biologisk rådgivning från Internationella havsforskningsrådet (ICES) och bestäms av medlemsstaterna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken inom EU. Uttaget av fisk ska därför vara detsamma oavsett fördelningsmetod, under förutsättning att alla fångster rapporteras i loggbok eller fiskejournal och kan räknas av kvoten.

Vid landning för konsumtion i Västerhavet sorteras olika arter ut, även vid de större landningarna. Det pelagiska fisket i Östersjön kontrolleras genom stickprovskontroller som tas kontinuerligt genom hela landningen. Vid genomförda landningskontroller av det pelagiska fisket i Östersjön har det inte funnits stora bifångster av demersala arter. Däremot tyder landningskontroller på att det kan finnas problem med felrapportering i fångst-sammansättning mellan sill och skarpsill i det mer storskaliga pelagiska fisket.

Balans mellan fiskeflotta och resurs är ett viktigt mål för fiskeripolitiken enligt grundförordningen. Strukturuomvandlingen från 81 till ungefär 30 fartyg i fisket som bedrivs med stöd av fiskerättigheter har bidragit till förbättrad lönsamhet till de aktiva företagen samtidigt som antalet arbetstillfällen inte har minskat. Bättre lönsamhet har gett företagen möjlighet att investera i moderna fartyg, vilket kan bidra till minskade utsläpp i miljön och lägre driftskostnader eftersom moderna motorer har effektivare bränsleförbrukning än äldre. Överlåtbara fiskerättigheter innebär att fisket kan bedrivas effektivare, med färre fiskeresor, vilket minskar utsläppen i miljön.

Sett till fiskeridödlighet har det inte någon betydelse om fångsten används till humankonsumtion eller till foder, men ökad användning för konsumtion eftersträvas utifrån andra målsättningar om att t.ex. skapa största samhälls-ekonomiska värde av resursen eller att i linje med den svenska livsmedelsstrategin skapa förutsättningar för en ökad inhemsk produktion. På grund av dioxinproblematiken i Östersjön finns det dock rekommendationer i hur ofta konsumenten bör äta sill/strömming från Östersjön enligt råd från Livsmedelsverket. Sill/strömming som används till fiskfoder renas från dioxin, vilket innebär ett uttag av dioxin från näringskedjan.

Det har inte någon biologisk betydelse om landningarna sker i Sverige eller i annan medlemsstat. Längre resor för att landa fångsterna kan dock ge ökade utsläpp. Landningar i Danmark kan innebära att inkomster från svenska kvoter kommer svensk fiskerinäring till godo i mindre utsträckning. Samtidigt kan en stark dansk valuta vara fördel för en fisklicensinnehavare som landar i Danmark. Det finns inte alltid förutsättningar till regionala landningar såsom regionala fångstmottagare. Den fria rörligheten inom EU innebär att medlemsstaten bara får kräva regionala landningar i viss utsträckning. Fisket på kustkvoten har ökat räknat i kvantitet sedan det pelagiska systemet infördes och det remitterade förslaget innebär att

avsättningen för vissa kustkvoter ökar ytterligare. Även regionalkvot i Östersjön bidrar till att främja regionalt fiske och regionala landningar vilket är i linje med de hänsyn som ska tas inom gemensamma fiskeripolitiken och andra nationella mål som t.ex. regional tillväxt.

En annan fördelningsmetod för det mera storskaliga pelagiska fisket, såsom ransoner eller årliga pelagiska fiskemöjligheter, skulle inte förändra fångstsammansättningen i landningarna, rapportering av fångsterna, om landningar sker för konsumtion eller för foder eller om landningarna sker i annan medlemsstat eller regionalt. Fördelning genom fiskerättigheter, regional- och kustkvot är inget hinder för en rumslig förvaltning av fisket om biologiskt underlag visar att det finns behov av detta.

D Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

HaV har skickat ut en samrådshandling daterad den 28 april 2019 till flertal aktörer. Remissinstansernas svar på samrådshandlingen finns i bilaga 5. Särskilt samråd om fördelning av fisket i Östersjöns delområde 30-31 har även skett med företrädare för fiskeorganisationer, några länsstyrelser och enskilda yrkesfiskare vid möte i Gävle.

E Kontaktpersoner

Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

För eventuella frågor kontakta:

Patrik Persson, 010-698 61 56, patrik.persson@havochvatten.se

Monica Blidner, 010-698 61 67, monica.blidner@havochvatten.se

Helena Westman, 010-698 62 02, helena.westman@havochvatten.se

Qamer Chaudhry, 010-698 60 87, qamer.chaudhry@havochvatten.se

Samrådshandling

Datum	Dnr	Mottagare
2019-04-28	2309-2018	Enligt sändlista
Handläggare	Direkt	
Monica Blidner	010-6986167	
Avdelningen för fiskförvaltning/tillståndsenheten		
monica.blidner@havochvatten.se		

Samråd inför remiss om det pelagiska systemet år 2020

Det s.k. pelagiska systemet med pelagiska fiskerättigheter som gäller i tio år infördes år 2009. Den 22 november 2019 upphör de nuvarande pelagiska fiskerättigheterna att gälla.

Havs- och vattenmyndigheten kommer innan sommaren 2019 att remittera ett föreskriftsförslag om pelagiska fiskerättigheter för en ny tioårsperiod som ska börja gälla från den 23 november 2019. Kommande föreskriftsförslag föreslås även omfatta fördelning av fiskemöjligheter genom regionalkvot i Östersjön och de pelagiska kustkvoternas storlek.

Denna samrådshandling och därpå följande remiss är inriktad på fördelningsfrågor som hänger samman med att de pelagiska fiskerättigheterna upphör den 22 november 2019. Se närmare om avgränsningen av den kommande remissen nedan. Andra frågor som kommit upp i utvärderingar av det pelagiska systemet kan tas upp och behandlas i senare remisser.

Syftet med samrådshandlingen är att ge remissinstanserna ett samlat kunskapsunderlag om lagstiftning och bakgrund till tidigare beslut samt möjlighet att lämna ytterligare kunskapsunderlag och synpunkter inför kommande remiss.

Eventuella kunskapsunderlag och synpunkter om förslag till avgränsning av kommande remiss ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 1 maj 2019. Havs- och vattenmyndigheten ser helst att ett sådant svar skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i wordformat. Vänligen ange ärendets diarienummer 2309-2018 i e-postmeddelandets ärendemening.

Myndighetens arbete med sammanställning av samrådssvar underlättas om svaret följer samma struktur som denna samrådshandling.

Eventuella frågor kan ställas till Monica Blidner, telefonnummer 010 - 698 61 67 eller e-post monica.blidner@havochvatten.se.

Beslut om denna samrådshandling har fattats av avdelningschefen Ingemar Berglund efter föredragning av juristen Monica Blidner. I den slutliga handläggningen av ärendet har även deltagit enhetschefen Patrik Persson.

Ingemar Berglund

Monica Blidner

1. Bakgrund

Det så kallade ”pelagiska systemet” med överlåtbara pelagiska fiskerättigheter för arterna sill, skarpsill, makrill, taggmakrill, blåvitling och tobis infördes år 2009 med stöd av lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter och förordningen (2009:867) om överlåtbara fiskerättigheter. Närmare föreskrifter finns i 5 kap. Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (2014:19) om licens- och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet (nedan benämnt *föreskriften*). Av föreskriften framgår att pelagiska fiskemöjligheter även fördelas genom regionalkvot och kustkvot m.m. vilket framgår nedan. Se ”Bilaga 1 Lagstiftning och föreskrifter”.

2. Utvärderingar och inkomna synpunkter om det pelagiska systemet

Det pelagiska systemet har utvärderats i Havs- och vattenmyndighetens rapport den 31 oktober 2014 ”Effekterna av systemet med överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske”.

<https://www.havochvatten.se/hav/uppdrag--kontakt/publikationer/publikationer/2014-11-03-effekterna-av-systemet-med-overlatbara-fiskerattigheter-inom-pelagiskt-fiske.html>

Systemet har även utvärderats av riksdagen i ”Rapporter från riksdagen 2016/17:RFR7, Miljö- och jordbruksutskottet MJU, Uppföljning av systemet med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket”.

http://riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/rapport-fran-riksdagen/uppfoljning-av-systemet-med-overlatbara_H40WRFR7

Regeringen har uttalat i budgetpropositionen för 2018: ”En förutsättning för ett hållbart och långsiktigt lönsamt yrkesfiske är fungerande system för fördelning av de nationella kvoterna. Det system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket som infördes under 2009 har enligt regeringen uppfyllt sitt övergripande syfte att strukturrationalisera flottan samt inneburit en betydande ökning av lönsamheten och en mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter. Regeringens bedömning är därför att överlåtbarhet av fiskerättigheter fortsatt bör tillämpas i det pelagiska fisket, i enlighet med lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter. Havs- och vattenmyndigheten kan vid behov korrigera systemet inom ramen för rådande lagstiftning, t.ex. avseende hantering av de s.k. kust- och regionkvoterna. (Prop. 2017/18:1 Utgiftsområde 23, s 55.)

Företrädare för fiskerinäringen, länsstyrelserna i Blekinge, Skåne och Gotlands län och Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk har inkommit till Havs- och vattenmyndigheten med en skrivelse från den 11 juni 2018 med synpunkter om regionalkvoter och kustkvoter i Östersjön. Se bilaga 2 ”Ett system för regional- och kustkvoter från 2019”.

3. Avgränsning av kommande remiss

Före sommaren år 2019 avser Havs- och vattenmyndigheten att remittera ett föreskriftsförslag som avgränsas till de fördelningsfrågor som bör beslutas i samband med att de nuvarande pelagiska fiskerättigheterna upphör att gälla den 22 november 2019.

Till dessa frågor hör enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning:

- Hur ska pelagiska fiskerättigheter fastställas för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31, där vissa fartyg idag har fiskerättigheter och andra fartyg har årliga pelagiska fiskemöjligheter (se avsnitt 4).
- Ska fördelning genom pelagiska fiskerättigheter ersätta nuvarande fördelning genom årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill (se avsnitt 5).
- Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot i Östersjön behöver tydliggöras i föreskriften (se avsnitt 6).
- Kan samma principer som idag fortsätta gälla för kvoter som inte fördelas genom pelagiska fiskerättigheter, såsom bifångstsill i skarpsillfisket i Kattegatt och skarpsillfiske i Nordsjön (se avsnitt 7 och 8).
- Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod (se avsnitt 9).
- Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot (se avsnitt 10).
- Möjligheterna till nyetablering i pelagiskt fiske (se avsnitt 11).
- Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket (se avsnitt 12).

4. Pelagiska fiskerättigheter för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31

När det pelagiska systemet infördes år 2009 fördelades kvoten för sill i Bottenhavet och Bottenviken (Östersjöns delområde 30-31) delvis genom pelagiska fiskerättigheter. Sju fartyg har idag fiskerättigheter som upphör att gälla den 22 november 2019 i detta område.

År 2016 bedömdes att ytterligare andelar av sillkvoten i Östersjöns delområde 30-31 behövde fördelas individuellt. Syftet var enligt remissen främst att möjliggöra ett fortsatt fiske för de lokalt baserade yrkesfiskarna i området, då kvoten gick ned, genom att avsätta en relativt stor andel av kvoten till deras fiske. Se bilaga 3 "Remiss gällande fördelning av taggmakrill i Nordsjön och sill i delområde 30-31 i Östersjön".

Det bedömdes inte lämpligt att fastställa nya fiskerättigheter eftersom dessa skulle få en annan giltighetstid, vilket skulle försvåra en översyn av systemet med fiskerättigheter vid tioårsperiodens utgång. (När Havs- och vattenmyndigheten fastställer pelagiska fiskerättigheter gäller de i tio år enligt 6 § lagen om överlåtbara fiskerättigheter.) Istället fördelades fisket genom årliga pelagiska fiskemöjligheter som kan överlätas under året på samma sätt som de årliga demersala fiskemöjligheterna.

De årliga fiskemöjligheterna för sill i Östersjöns delområde 30-31 regleras i 5 kap. 3 b § i föreskriften. Fiskemöjligheterna fastställdes med utgångspunkt från licensinnehavarens fiske under åren 2010-2014. Tilldelningen av skarpsill baserades på tilldelningen av sill, eftersom skarpsillen bedöms vara en bifångstart i området, vilket framgår av remissen. (Fördelningen av skarpsill för de fartyg som har fiskerättigheter utgår från deras historik för fiske efter skarpsill i hela Östersjön.)

För tilldelning nästkommande år har det krävts giltig fiskelicens och att aktivt fiske har bedrivits med stöd av tillståndet året innan. Detta har fått till följd att två fartyg som ursprungligen fick individuell tilldelning, inte längre är berättigade till detta. Fyra fartyg har idag sådana årliga pelagiska fiskemöjligheter.

Av remissen framgår att myndigheten kan utreda om de årliga fiskemöjligheterna ska ingå i systemet med pelagiska fiskerättigheter vid nuvarande tioårsperiodens utgång.

Idag är 37 % av kvoten för sill i Östersjöns delområde 30-31 avsatt till fiske med pelagiska fiskerättigheter, 53 % avsatt till fiske med årliga pelagiska fiskemöjligheter och 10 % avsatt till kustkvot för fiske som inte kräver pelagiskt tillstånd.

Vid uppföljning av fisket med stöd av pelagiska fiskerättigheter och årliga pelagiska fiskemöjligheter de fyra senaste åren framgår det att fiskerättigheter och fiskemöjligheterna har nyttjats i olika grad. Som framgår ovan får en innehavare av årliga pelagiska fiskemöjligheter som inte nyttjat sin kvot inte tilldelning följande år. Det finns inget årligt aktivitetskrav för fartyg med pelagiska fiskerättigheter enligt lagen om överlåtbara fiskerättigheter, utan dessa fartyg får årlig tilldelning av fiskemöjligheter utifrån sina fiskerättigheter oavsett hur mycket (eller lite) de har fiskat. Det aktivitetskrav som finns för fartyg med fiskerättigheter är att fartyget måste fiska i näringsverksamhet för att beviljas förlängd fiskelicens enligt 30 § fiskelagen. Fiskelicensen kan även återkallas enligt 31 § i fiskelagen om fisket inte bedrivs i näringsverksamhet.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att fiske som kräver pelagiskt tillstånd och idag fördelas genom årliga pelagiska fiskemöjligheter i Östersjöns delområde 30-31 ska fördelas genom pelagiska fiskerättigheter. Det finns inte skäl att behålla två system, där en del av fartygen endast har årliga fiskemöjligheter.

Det framgår av lagen om överlåtbara fiskerättigheter att fiskerättigheter ska fastställas med ledning av omfattningen av fiskelicensinnehavarens tidigare fiske under en referensperiod.

Avsikten med en individuell fördelning är att tilldelningen så långt som möjligt ska stämma med fartygets fiskeverksamhet. Detta är bakgrunden till att fiskerättigheter ska fastställas med ledning av omfattningen av fiskelicensinnehavarens tidigare fiske under en referensperiod. Det har funnits ett aktivitetskrav på fartyg som har individuella årliga

fiskemöjligheter för att få tilldelning kommande år. Motsvarande aktivitetskrav har inte funnits för den som har fiskerättigheter.

Ett alternativ är att fastställa fiskerättigheter med ledning av de andelar som beslutades år 2009 för fiskerättigheter och 2016 för årliga individuella fiskemöjligheter.

Ett annat alternativ som har nämnts i diskussioner är att endast för den som har individuella fiskemöjligheter, ska fiskerättigheter beräknas baserat på en ny referensperiod, medan fiskerättigheterna för fartyg som redan har fiskerättigheter ska fastställas med stöd av deras innehav av promille idag, oavsett vilket fiske de senare har bedrivit.

En tredje möjlighet är att fiskerättigheter fastställs baserat på en ny referensperiod för samtliga fartyg. Havs- och vattenmyndigheten förordar preliminärt denna metod för att tilldelningen så långt som möjligt ska stämma med det fiske som de aktuella fartygen bedriver.

Med hänsyn till landningsskyldigheten bör tilldelningen av skarpsill så långt som möjligt stämma med förväntade bifångster i förhållande till tilldelningen av sill, men det måste utredas noggrannare hur långt detta är möjligt med hänsyn till artsammansättningen i svenska kvoter. Skarpsillkvoten gäller för hela Östersjön vilket gör fördelningsfrågan mer komplex.

5. Ska pelagiska fiskerättigheter ersätta individuella årliga fiskemöjligheter för taggmakrill

Det finns två svenska kvoter för taggmakrill. Kvoterna för taggmakrill fördelades inte genom pelagiska fiskerättigheter då systemet infördes år 2009. Bakgrunden till detta var att fisket bedrevs sporadiskt, vilket gjorde det svårt att basera en fördelning på tidigare bedrivet fiske.

År 2016 beslutades att taggmakrillen skulle fördelas individuellt för att underlätta planering av fisket och möjliggöra ett bättre nyttjande av kvoten. Se bilaga 3 ”Remiss gällande fördelning av taggmakrill i Nordsjön och sill i delområde 30-31 i Östersjön”.

Myndigheten överväger nu om fördelningen av taggmakrill istället ska ske genom pelagiska fiskerättigheter.

13 fartyg har årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill idag. Vid uppföljning av deras fiske har inget fartyg fiskat taggmakrill sedan fördelning genom årliga pelagiska fiskemöjligheter infördes. Istället har kvoten används för individuella utlandsbyten.

Det kan noteras att det gäller ett aktivitetskrav för tilldelning av årliga fiskemöjligheter för taggmakrill enligt 5 kap. 3 a § i föreskriften, på samma sätt som för årliga fiskemöjligheter för sill i område 30-31 enligt 5 kap. 3 b § i föreskriften. Aktivitetskravet har dock inte tillämpats, utan fartygen har fått årlig tilldelning utan att fiska taggmakrill.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Det framgår av lagen om överlåtbara fiskerättigheter att fiskerättigheter ska fastställas med ledning av omfattningen av fiskelicensinnehavarens tidigare fiske under en referensperiod.

Vid uppföljning av fisket med stöd av årliga fiskemöjligheter för taggmakrill framgår att kvoten inte har fiskats alls sedan år 2016 då individuell fördelning infördes.

Havs- och vattenmyndigheten bedömer preliminärt att det saknas underlag och skäl för att fastställa pelagiska fiskerättigheter för taggmakrill när det inte finns ett fiske på kvoten. Vidare utredning i samråd med intressenterna behövs för att bedöma hur kvoterna för taggmakrill bäst ska förvaltas med hänsyn till målen med fiskeriförvaltningen. En möjlighet är att fortsätta fördela taggmakrill genom årliga pelagiska fiskemöjligheter under utredningstiden, t.ex. ett år. Mot detta talar att det finns ett aktivitetskrav i föreskriften för att behålla sin tilldelning, något som hittills inte har uppfyllts av fartygen. För detta talar att det inte funnits intresse bland svenska fiskefartyg att nyttja kvoten, baserat på de senaste årens fiske och att Havs- och vattenmyndigheten inte utan närmare utredning har underlag att föreslå en bättre fördelningsmodell.

6. Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot behöver tydliggöras i föreskriften

Att främja det kustnära fisket och regional utveckling med hänsyn även till den landbaserade verksamheten är ett mål såväl inom den gemensamma fiskeripolitiken inom EU som nationellt. Fiskeripolitiken ska enligt artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken (grundförordningen):

- skapa förutsättningar för att göra branschen för fångst och beredning av fisk samt den landbaserade verksamhet som är knuten till fisket mer ekonomiskt bärkraftiga och konkurrenskraftiga,
- bidra till en rimlig levnadsstandard för dem som är beroende av fiskerinäringen, med beaktande av kustnära fiske och socioekonomiska aspekter,
- främja det kustnära fisket, varvid hänsyn ska tas till socioekonomiska aspekter.

Trots den fria rörligheten inom EU kan medlemsstaten lagstifta om att en kvot ska komma medlemsstaten till godo i viss omfattning genom att t.ex. kräva anknytning till svenskt fiske vid beviljade av fiskelicens. (Se proposition 2013/14:184, Ändringar i fiskelagen, s 55, där det även finns hänvisning till avgörande från EU-domstolen och tidigare utredningar.)

Anknytning till svenskt fiske är ett krav för att inneha fiskelicens enligt 30 § fiskelagen. Vid prövningen av om fisket har anknytning till svensk fiskerinäring ska Havs- och vattenmyndigheten enligt 2 kap. 19 § i förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen bland

annat ta hänsyn till om värdet av den fångst som sökanden under ett kalenderår landar i Sverige uppgår till minst hälften av dennes totala fångst och om minst hälften av sökandens fiskefärder utgår från en svensk hamn.

Enligt Havs- och vattenmyndighetens bedömning finns det en tydlig målsättning inom fiskerilagstiftningen att främja kustfisket och regional utveckling. Medlemsstaten har på samma grunder som då det gäller kravet på anknytning vid beviljande av fiskelicens (som tidigare är noggrant utrett) rätt att i viss utsträckning främja regionala landningar vid fördelning av fiskemöjligheter.

Av proposition 2008/09:169 om överlåtbara fiskerättigheter, framkommer att bristande regional balans ska motverkas vid utformning av det pelagiska systemet med pelagiska fiskerättigheter.

Nuvarande regionalkvot i Östersjön infördes för att bidra till en ökad regional lönsamhet och motverka en fortsatt koncentration av fartyg till västkusten. Se bilaga 4. Remiss om pelagiska fiskemöjligheter år 2007.

Regionalkvoten regleras i 5 kap. 2 § i föreskriften där det framgår att den som enbart bedriver pelagiskt fiske i Östersjön och landar i Östersjöhamnar, kan tilldelas en extra fångstmängd av regionala hänsyn. Tilldelningen sker i så fall utöver den fångstmängd som grundas på en överlåtbar pelagisk fiskerättighet. Det är således fartyg som har pelagisk tilldelning och pelagiska fiskerättigheter som kan få regional tilldelning. Undantaget är två fartyg som bara haft regional tilldelning sedan det pelagiska systemet infördes.

Idag avsätts 14,6 procent av kvoten för sill i östra Östersjön och 10,5 % av kvoten för skarpsill i Östersjön till regional fördelning.

Ursprungligen hade 16 fartyg regional tilldelning, men antalet hade minskat till 12 då Havs- och vattenmyndighetens utvärdering gjordes år 2014. Ett fartyg hade då sålts och tre fartyg hade inte uppfyllt kravet på att nyttja sin tilldelning under innevarande år. Istället har de fartygens regionala tilldelning fördelats på övriga fartyg. (Havs- och vattenmyndighetens rapport sidan 11.) Idag har 10 fartyg regional tilldelning.

Enligt föreskriften får Havs- och vattenmyndigheten årligen, tidigast den 1 oktober, återkalla en regional tilldelning om tillståndshavaren inte har använt sin tilldelade fångstmängd. Myndigheten har sedan möjlighet att omfördela fiskemöjligheten mellan övriga fartyg med regional tilldelning.

Möjligheten att återkalla och omfördela regionala fiskemöjligheter har inte nyttjats de senaste åren. Det är svårt att återkalla tilldelning av ett fartyg som då inte får möjlighet att nyttja sina fiskemöjligheter i slutet av året. Det finns inte heller några tydliga regler för en sådan omfördelning, vilket är ett problem vid handläggningen. (När bestämmelsen har tillämpats har återkallelse skett efter överenskommelse med det aktuella fartyget.)

Istället minskas enligt myndighetspraxis den regionala tilldelningen följande år om ett fartyg inte nyttjar sin regionala tilldelning fullt ut. Syftet är att den regionala tilldelningen ska fördelas till den som nyttjar den, så att kvantitet inte "låses inne". Även denna systematik kan innebära nackdelar, då

minskad infiskning kan bero på omständigheter som den enskilde inte råder över, såsom sjukdom eller fartygshaverier. Det är inte heller tydligt i föreskriften vad som gäller.

När det gäller nyetablering, så kan en ny fiskelicensinnehavare (som har pelagiskt tillstånd och fiskerättigheter) få regional tilldelning enbart efter ansökan och då det finns tillräckliga fiskemöjligheter inom den kvot som avsätts för regional tilldelning. Det räcker inte att en fiskelicensinnehavare med pelagiska fiskerättigheter enbart fiskar i Östersjön och landar i Östersjöhamnar. I praktiken har det funnits kvotutrymme för nyetablering när ett fartyg har slutat fiska. Vid prioritering mellan ansökningarna vid nyetablering tas hänsyn till beredningsindustrin, så att ett fartyg som landar i samma område som det som slutar ges företräde till nyetablering. Principerna för nyetablering framgår inte heller av föreskriften.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Den regionala tilldelningen fyller en viktig funktion när det gäller att främja landningar i östersjöhamnar. Den regionala tilldelningen ger också möjlighet till nyetablering för en fiskelicensinnehavare som inte har förutsättningar att nyetablera sig enbart genom att köpa pelagiska fiskerättigheter.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning är att den regionala tilldelningen kan fungera i stort sett som idag, men att fördelning av regionala fiskemöjligheter och principer för nyetablering behöver klargöras och framgå tydligt i föreskriften. Det bör också utredas om regional tilldelning ska avsättas för fler pelagiska kvoter, t.ex. sill i Östersjöns delområde 30-31.

De fiskelicensinnehavare som har regional tilldelning idag bör fortsätta ha detta, med bibehållna andelar av den regionala kvoten. Principen för att omfördela outnyttjade kvantiteter under året och bibehålla sin kvotandel till kommande år, i fall då den inte har nyttjas fullt ut, behöver klargöras och framgå av föreskrift.

Det är enligt Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning ett rimligt krav för fortsatt tilldelning att den regionala kvoten ska nyttjas, men fiskelicensinnehavare behöver också en förutsägbarhet om sin tilldelning och tilldelningen ska inte påverkas negativt av att fisket hindras av sjukdom, föräldradedighet eller fartygshaveri. Principen med en tilldelning som minskar redan följande år om den inte nyttjas fullt är möjligheten allt för strikt. I det demersala fisket finns också en regionalkvot i Östersjön enligt 10 kap. 10 a § i föreskriften. Enligt denna bestämmelse tittar man på infiskningen de två senaste åren.

Principen om omfördelning av outnyttjade kvantiteter från den 1 oktober fungerar enligt Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning inte väl och bör inte behållas. En fiskelicensinnehavare bör kunna planera sitt fiske under hela året och myndigheteten behöver tydligare principer för handläggningen.

Principerna för nyetablering i regional tilldelning behöver också fastställas och framgå tydligt av föreskrift. Frågor som behöver klargöras i föreskriften är

- att en fiskelicensinnehavare måste ansöka om regional tilldelning, den följer inte automatiskt genom att man har pelagiskt tillstånd och fiskerättigheter samt enbart fiskar i Östersjön och landar i Östersjöhamnar,
- att nyetablering i regional tilldelning är möjligt först då det finns kvotutrymme,
- prioritering mellan ansökningar om det finns fler sökande än det finns kvotutrymme,
- hur mycket ett fartyg som nyetablerar sig ska få i regional tilldelning,
- om det ska finnas en relation med hur mycket fiskerättigheter (räknat i promille) som ett fartyg har och hur mycket kvantitet fartyget kan få i regional tilldelning. (Preliminärt anser Havs- och vattenmyndigheten inte detta, då det försvårar möjligheten till nyetablering om höga innehav av fiskerättigheter krävs för att få regional tilldelning.)

7. Bifångstsill i skarpsillfisket i Kattegatt och Skagerrak.

Det framgår av 5 kap. 1 a och 3 §§ i föreskriften att bifångstknoten för sill i skarpsillfisket i Skagerrak och Kattegatt inte är fördelad mellan fiskelicensinnehavarna. Orsaken är att det är en bifångstknot som inte är avsedd för riktat fiske.

Ett allt för högt nyttjande av den ofördelade bifångstknoten blev tidigare ett problem för skarpsillfisket - som traditionellt bedrivs i slutet av året. På grund av detta är skarpsillfiske i Skagerrak och Kattegatt numera förbjudet under perioden 1 januari- 31 oktober varje år. Se ”Bilaga 5. Remiss om förbud för visst trålfiske i Skagerrak och Kattegatt under perioden 1 januari – 31 oktober varje år.”

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Problemet som varit med ett allt för högt nyttjande av bifångstknoten för sill i skarpsillfisket i Skagerrak och Kattegatt bedöms vara åtgärdade genom förbud för trålfiske efter skarpsill de tio första månaderna varje år. Den aktuella bifångstknoten bör även i fortsättningen vara undantagen från individuell fördelning enligt Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning.

8. Kvoten för skarpsillfiske i Nordsjön

Enligt 3 § första stycket är kvoten för skarpsill i EU:s fiskevatten i Nordsjön inte fördelad genom pelagiska fiskerättigheter. Denna kvot har även en annan förvaltningsperiod (1 juli- 30 juni) och inte kalenderår som andra pelagiska kvoter.

Enligt 1 a § sista stycket i föreskriften fördelas dessa fiskemöjligheter med hänsyn till antalet sökande och tillgängliga fiskemöjligheter. I praktiken

fungerar detta genom en turordningslista bland fiskelicensinnehavare som har anmält intresse för fisket. De två översta fartygen på listan får tilldelning varje år. Därefter flyttas fartygen längst ned på listan. För närvarande finns 11 fartyg på listan.

När det gäller skarpsill i Västerhavet kommer ICES i framtiden att ge ett samlat råd för Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning är att den aktuella systematiken fungerar väl och att fördelningen kan fortsätta enligt samma principer som förut. Fördelningsmetoden bör möjligen framgå tydligare av föreskrift.

Om ICES ändrade rådgivning med ett samlat råd för Nordsjön, Skagerrak och Kattegatt skulle påverka kvotsättningen för skarpsill får en ny bedömning göras utifrån de nya förutsättningarna, men någon sådan förändring är inte beslutad.

9. Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod.

Bakgrunden till lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter finns i regeringens proposition 2008/09:169 Överlåtbara fiskerättigheter <https://data.riksdagen.se/fil/483121BB-78BB-4163-BE1F-0C2E6E6B2D6B>

Närmare föreskrifter om pelagiska fiskerättigheter finns som nämnts ovan i 5 kap. i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet (benämnd *föreskriften* i denna samrådshandling). Se ”Bilaga 1 Lagstiftning och föreskrifter”.

Havs- och vattenmyndigheten fattade beslut om pelagiska fiskerättigheter den 21 november 2009. Alla pelagiska fiskerättigheter gäller därför till den 22 november 2019.

Utöver överlåtelser med stöd av lagen om överlåtbara fiskerättigheter genomförs även individuella utlandsbyten med fiskefartyg i andra EU-länder där fiskemöjligheterna också är individuellt fördelade. Det är medlemsstaterna som har möjlighet att byta fiskemöjligheter med varandra enligt artikel 16.8 i grundförordningen²⁸, men fördelning genom individuella fiskemöjligheter för fartygen har möjliggjort för fiskelicensinnehavare att ansöka om individuella utlandsbyten mellan fiskefartyg som medlemsstaterna kan genomföra. Det finns inte några närmare föreskrifter om sådana utlandsbyten.

Vid analys av infiskningen under de senaste fyra åren framgår att fiske inte har bedrivs alls på kvoten för blåvitling. Kvoten för sill (Atlantoskandisk) i Norska havet, som också är fördelad genom fiskerättigheter, har nyttjats för fiske i mycket liten omfattning under fyraårsperioden.

---

²⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning:

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning är att promille som innehas av en fiskelicensinnehavare den 22 november 2019 bör fastställas som nya fiskerättigheter för en ny tioårsperiod med vissa undantag.

- När det gäller kvoten för blåvitling som inte har nyttjas alls de fyra senaste åren och kvoten för sill (Atlantoskandisk) i Norska havet, överväger Havs- och vattenmyndigheten att inte fastställa nya pelagiska fiskerättigheter för att kunna utreda om kvoterna kan förvaltas på ett bättre sätt. Innehav av pelagiska fiskerättigheter ska som utgångspunkt motiveras av fiskets bedrivande, vilket inte är möjligt när det inte finns ett svenskt fiske på kvoten. Under utredningstiden kan ev. fördelning ske genom årliga pelagiska fiskemöjligheter.

- För Bottenhavet/Bottenviken (Östersjöns delområde 30-31) måste nya fiskerättigheter fastställas om särregleringen med årliga pelagiska fiskemöjligheter ska utgå. Sådana fiskerättigheter bör enligt Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning baseras på fisket under en referensperiod för samtliga fartyg enligt redogörelse i avsnitt 4.

10. Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot.

I lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter framgår att Havs- och vattenmyndigheten ska fatta beslut om vilka kvotandelar som ska fördelas genom pelagiska fiskerättigheter för arterna sill, skarpsill, makrill, taggmakrill, blåvitling och tobis.

När det gäller de pelagiska fiskemöjligheterna så bestämdes kustkvoternas storlek i procentandelar av kvoten i särskilt beslut av Fiskeriverket år 2010, se bilaga 6. "Beslut om nivå på de pelagiska kustkvoterna".

I övrigt finns inget särskilt beslutsprotokoll om fördelning av pelagiska kvoter, utan fördelningen mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare framgår av arbetsdokument och IT-system.

Som framgår ovan så fördelas de pelagiska fiskemöjligheterna (med två undantag²⁹) genom fiskerättigheter, regionalkvot, årliga pelagiska fiskemöjligheter och kustkvot. Det finns också en säkerhetsmarginal i form av en andel av kvoten som inte delas ut, men som också används på olika sätt, bland annat har kvantiteten tillförts kustkvoten i vissa fall. De pelagiska kvoternas fördelning mellan fiskerättigheter, regionalkvot, kustkvot och säkerhetsmarginal under 2018 framgår av bilaga 7. "Fördelning av pelagiska kvoter år 2018."

Nyttjandet av den pelagiska kustkvoten redovisas i bilaga 8. "Nyttjande av pelagisk kustkvot 2015-2018."

---

²⁹ Som framgår ovan så fördelas kvoten för skarpsill i Nordsjön och bifångstsill i skarpsillfiske i Kattegatt och Skagerrak på annat sätt.

Av 14 kap. 8 § i Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område framgår att Havs- och vattenmyndigheten fattar beslut om fördelning av tillgängliga fiskemöjligheter i särskild ordning.

Föreskriften infördes i samband med beslut om de årliga demersala fiskemöjligheterna som regleras i 10 kap. i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (2014:19) om licens och tillstånd för yrkesmässigt fiske i havet. När det gäller sådana fiskemöjligheter fattar Havs- och vattenmyndigheten årliga beslut om fördelning av kvoten eftersom fiskemöjligheterna gäller för ett år.

Av föreskriften framgår att de för svenskt fiske tillgängliga fiskemöjligheterna ska fördelas mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare på det sätt som Havs- och vattenmyndigheten beslutar om i särskild ordning. Utgångspunkten för Havs- och vattenmyndighetens beslut är fördelningen mellan olika kategorier av licensinnehavare föregående år, nyttjandet av de nationella kvoterna föregående år, genomförandet av landningsskyldighet och hänsyn till det småskaliga kustnära fisket.

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning

Principerna för fördelning av kvoterna mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare framgår av föreskriften i 14 kap. 8 §, dvs fördelningen mellan olika kategorier av licensinnehavare föregående period, nyttjandet av de nationella kvoterna föregående period, genomförandet av landningsskyldighet och hänsyn till det småskaliga kustnära fisket. Även om föreskriften är utformad för det demersala fisket, så är det samma principer som i praktiken styr fördelningen av pelagiska fiskemöjligheter.

Till skillnad från årliga demersala fiskemöjligheter så gäller ett beslut att fastställa fiskerättigheter i tio år. Fiskerättigheternas värde är helt beroende av vilken kvantitet som kan fiskas varje år. På grund av detta är andelarna av kvoterna som avsätts till fördelning genom fiskerättigheter lika viktig för fiskelicensinnehavaren som dennes innehav av fiskerättigheter. Med hänsyn till detta bör ambitionen vara att fördelningen av kvoterna (angivet i procentandelar) mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare också ska gälla under 10 år.

Baserat på nyttjandet av kustkvoterna under den innevarande tioårsperiod bör väl tilltagna högsta nivåer (angivna som procentandelar) beslutas för den nya 10-årsperioden. Kustkvoter som inte nyttjas kan på så sätt delas ut som fiskerättigheter under ett år, samtidigt som det finns flexibilitet att höja kustkvoterna till en viss högsta nivå om kustfisket utvecklas.

Utöver nivån på kustkvoterna, så är förvaltningen av kustkvoterna viktiga. Som framgår nedan så avser Havs- och vattenmyndigheten att utreda denna fråga vidare i en senare remiss.

Säkerhetsmarginalen, som främst satts av för att kunna tillgodose överklaganden under innevarande period, bedöms kunna minskas, eller tas bort helt för att fördelas för fiske utifrån de behov som finns för respektive kvot.

11. Möjligheten till nyetablering i pelagiskt fiske

Möjligheten till nyetablering är en viktig fråga. I det pelagiska fisket finns möjlighet till nyetablering genom att ansöka om fiskelicens för etablering på den pelagiska kustkvoten eller genom att köpa fiskerättigheter. Den som enbart fiskar i Östersjön och landar i Östersjöhamnar kan köpa fiskerättigheter och ansöka om etablering på regionalkvoten.

Ett problem som tagits upp av intressenterna är att priset på pelagiska fiskerättigheter är högt.

För att beviljas fiskelicens krävs utförsel av fiskekapacitet räknat i bruttoton och kilowatt enligt 30 § fiskelagen. Ett annat problem som intressenterna tagit upp är att det kan vara svårt att få tag i pelagisk fiskekapacitet.

Havs- och vattenmyndigheten har inga förslag om ytterligare åtgärder för att möjliggöra nyetablering i pelagiskt fiske, förutom att avsätta kustkvot och regionalkvot som möjliggör detta.

12. Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket

Utöver den kommande remissen som avgränsas till fördelning av fiskemöjligheter ser Havs- och vattenmyndigheten preliminärt följande behov av ytterligare utredning om det pelagiska fisket.

- Förvaltning av andelar som avsatts till kustkvoter.
- Översyn hur överlåtelser och utlandsbyten bidrar till målen med fiskeripolitiken.
- Det kan behövas ett aktivitetskrav för att främja en fördelning som motiveras utifrån fiskets bedrivande.
- Översyn om tillämpning av reglerna om högsta innehav av fiskerättigheter (ägarkoncentration).
- Det kan behövas en översyn av lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter, särskilt om ytterligare arter på sikt ska tas in i förordningen om överlåtbara fiskemöjligheter.

Förvaltning av andelar som avsatts till kustkvoter

I genomförda utvärderingar kommer det upp flera viktiga synpunkter på förvaltningen av kustkvoten som Havs- och vattenmyndigheten avser att arbeta vidare med i samråd med intressenterna och behandla i en senare remiss. Ett exempel är att olika segment inom kustkvoten kan behöva förvaltas på olika sätt.

Överlåtelser och utlandsbyten

En noggrannare utredning behöver göras för att bedöma om överlåtelser och utlandsbyten bidrar till att uppnå målen med fiskeripolitiken eller om tydligare bestämmelser behövs för att reglera detta.

Det kan behövas ett aktivitetskrav

Landningsskyldigheten innebär att fördelning av fiskemöjligheter så långt som möjligt ska motsvara fartygets förväntade fångster. Det är bra om det finns en flexibilitet i fisket för den enskilda fiskelicensinnehavaren, men flexibiliteten ska motiveras av fiskets bedrivande över tid. Fiskerättigheter bör inte kunna innehas under en hel tioårsperiod enbart i syfte att överlåta eller göra utlandsbyten med de årliga kvantiteterna som fiskerättigheten motsvarar.

Högsta tillåtna innehav av fiskerättigheter

Tillämpning av bestämmelsen om högsta tillåtna innehav av fiskerättigheter behöver tydliggöras då det finns oklarheter, bland annat då det gäller individuella utlandsbyten. En noggrannare utredning behöver göras för att bedöma om tillämpningen av bestämmelsen om högsta tillåtna innehav av fiskerättigheter bidrar till att uppnå målen med fiskeripolitiken eller om tydligare bestämmelser behövs, särskilt om nya arter över tid ska omfattas av lagen om överlåtbara fiskerättigheter.

Behövs en översyn av lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter

Den allmänt hållna bestämmelsen att en överlåtelse inte får strida mot syftet med lagen är allt för vag för en fungerande handläggning. Tydligare principer kan tas fram som riktlinjer från myndigheten, men tydligare lagstöd skulle vara att föredra, då detta är viktiga frågor som får stor betydelse för den enskilde licensinnehavaren och om systemet med överlåtbara fiskerättigheter når målet med lagstiftningen.

Bestämmelsen att fiskerättigheter gäller tio år från det att de fastställts av Havs- och vattenmyndigheten är ett problem då myndigheten vill fastställa nya fiskerättigheter under fiskerättigheternas giltighetstid. Det är inte hanterbart med olika giltighetstid för fiskerättigheterna i ett system med överlåtelser. Nya fiskerättigheter borde kunna fastställas med samma giltighet som de som redan gäller.

Bestämmelserna om koncentrationsnivåer kan behöva ses över efter en närmare utvärdering. Om t.ex. ytterligare arter skulle omfattas av lagen om överlåtbara fiskemöjligheter är det inte säkert att nuvarande 10 procent är ändamålsenligt.

Det kan behövas ett aktivitetskrav så att fiskerättigheter inte kan innehas under långa perioder enbart för att överlåta dem under året.

Sändlista

- Swedish Pelagic Federation PO (SPFPO)
- Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)
- Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation (HKPO)
- Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation (NKFPO)
- Producentorganisationen Gävlefisk
- Öresundsfiskarna
- Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska Förening (SYEF)
- Fiskbranschens Riksförbund (FR)
- Jordbruksverket
- Kustbevakningen
- Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Länsstyrelsen i Skåne län
- Länsstyrelsen i Blekinge län
- Länsstyrelsen i Kalmar län
- Länsstyrelsen i Gotlands län
- Länsstyrelsen i Östergötlands län
- Länsstyrelsen i Stockholms län
- Länsstyrelsen i Södermanlands län
- Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- Länsstyrelsen i Uppsala län
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- Länsstyrelsen i Västerbottens län
- Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Karlskrona kommun
- Karlshamns kommun
- Simrishamns kommun
- Ystads kommun
- Fiskekommunerna
- Världsnaturfonden (WWF)
- Naturskyddsföreningen (SNF)
- Sportfiskarna
- Göteborgs Stad Stadsledningskontoret
- MSC Marine Stewardship Council

Sammanställning av samrådssvar

Swedish Pelagic Federation PO (SPFPO)

Yttrande avseende samråd om kommande remiss om översynen av det pelagiska systemet, de pelagiska års- och regionalkvoterna samt fisket på pelagiska kustkvoter

Bakgrund

Regeringen har uttalat i budgetpropositionen för 2018: "En förutsättning för ett hållbart och långsiktigt lönsamt yrkesfiske är fungerande system för fördelning av de nationella kvoterna. Det system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket som infördes under 2009 har enligt regeringen uppfyllt sitt övergripande syfte att strukturrationalisera flottan samt inneburit en betydande ökning av lönsamheten och en mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter. Regeringens bedömning är därför att överlåtbarhet av fiskerättigheter fortsatt bör tillämpas i det pelagiska fisket, i enlighet med lagen (2009:866) om överlåtbara fiskerättigheter. Havs- och vattenmyndigheten kan vid behov korrigera systemet inom ramen för rådande lagstiftning, t.ex. avseende hantering av de s.k. kust- och regionkvoterna. (Prop. 2017/18:1 Utgiftsområde 23, s 55.)

Swedish Pelagic Federation PO (SPF PO) är idag, i stort, tillfreds med förvaltningen av det svenska pelagiska fisket. Samarbetet med myndigheterna, då främst Havs och Vattenmyndigheten (HAV), i det löpande, strategiska och politiska arbetet fungerar väl. De utvärderingar av det pelagiska fiskets förvaltningssystem som utförts, av bland annat HAV och även av Miljö- och Jordbruksutskottet, visar på att de förändringar som skett i förvaltningen av det pelagiska fisket sedan 2009 har kommit såväl fisket, miljön och samhället väl tillgodo. Utöver utredningarna finns det ett flertal vetenskapligt publicerade artiklar, av såväl HAV som SLU, som stärker resultaten av utredningarna, dvs. att förändringarna i förvaltningen av det pelagiska fisket fallit väl ut.

Innan 2009 vid införandet av det pelagiska systemet var kvotsituationen dålig, priserna låga och lönsamheten obefintlig. Man ville från fiskets sida ha en förändring och alla var överens. Initiativet kom från fisket även om man i processen fick lämna ifrån sig sin andel av torskfisket. Resultaten av införandet kan sammanfattas enligt följande;

Sammanfattningsvis har införandet av individuella överlåtbara fiskerättigheter inom det pelagiska systemet lett till en strukturomvandling i det pelagiska fisket. De effekter som observerats är i hög grad i överensstämmelse med målen för införande av systemet. Den överetablering (s.k. överkapacitet) som innan 2009 fanns existerar inte idag, utan fisket kan sägas vara väl i balans med resursen. I realiteten har 83 fartyg minskat ner till 34 fartyg. Och trots att antalet fartyg minskat så har antalet sysselsatta totalt inom det pelagiska systemets fiske kunnat bibehållas. Den geografiska spridningen av fartyg har bibehållits genom införandet av regional kvot.

Systemet har även gett möjligheter till generationsskiftet och genomsnittsåldern på de sysselsatta har sjunkit markant ner till drygt 40 år.

Vid förändring i eller byte av förvaltningssystem för andra fisken är det viktigt att noga överväga fiskets förutsättningar och vilka effekter som eftersträvas.

För ökad förståelse

Individuella fiskemöjligheter/kvoter – skapar exkluderbarhet, den individuella fiskaren har sin egen individuella fiskemöjlighet och kan planera sitt fiske. Individualiseringen tar bort den rivalitet som ofta kan finnas i de förvaltningssystem där fisket förvaltas genom en total gemensam kvot. Individuella fiskemöjligheter i form av en andel (exv. promillen) skapar även incitament till att vårda resursen.

Historisk infiskning – för förvaltningssystem med individuellt överförbara kvoter baseras oftast den initiala fördelningen på den historiska infiskningen under en given period. Att fördela enligt historik är bara möjligt om det system man lämnar bakom sig varit ett system med fri tillgång på fiske endast begränsat av en total kvot. Genom överförbarheten så får fiskemöjligheter som inte fiskas av tillståndshavaren själv ändå ett värde, i form av andra fiskemöjligheter vid byten eller alternativt genom monetär ersättning.

Genom möjligheten att byta fiskemöjligheter mellan sig och andra tillståndshavare i Sverige och i andra EU länder finns möjligheten att effektivisera kvot användningen. Mindre mängder kan bytas bort så man får tillräckliga mängder fiskemöjligheter för en hel fisketur där man kan fylla fartyget. Man kan på detta vis undvika att behöva göra korta ineffektiva fisketurer med mindre fångster. Om fartygen kan nyttjas fullt ut så blir kostnaderna lägre och man spar på miljön. Möjligheten till byten av fiskemöjligheter gör att man kan anpassa fisket efter det fartyg man har och efter de naturliga variationer som finns i bestånden av fisk. Möjligheten att byta till sig eller hyra ut fiskemöjligheter gör också att det finns ett värde på alla fiskemöjligheter man förfogar över och att nyttjandet av kvoterna blir högre.

Avgränsning av kommande remiss enligt Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten, HAV, har avgränsat kommande remiss enligt följande fördelningsfrågor;

-Hur ska pelagiska fiskerättigheter fastställas för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31, där vissa fartyg idag har fiskerättigheter och andra fartyg har årliga pelagiska fiskemöjligheter (avsnitt 4)

-Ska fördelning genom pelagiska fiskerättigheter ersätta nuvarande fördelning genom årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill (avsnitt 5)

-Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot i Östersjön behöver tydliggöras i föreskriften

-Bifångstsill i skarpsillsfisket i Kattegatt och Skagerrak (Avsnitt 7)

- Kvoten för skarpsillfiske i Nordsjön (Avsnitt 8)
- Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod (Avsnitt 9)
- Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot (Avsnitt 10)
- Möjligheter till nyetablering i pelagiskt fiske (Avsnitt 11)
- Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket (Avsnitt 12)

Nedan följer i kronologisk ordning SPF PO åsikter och förslag avseende de fördelningsfrågor som HAV avgränsat den kommande remissen till att innefatta.

Hur ska pelagiska fiskerättigheter fastställas för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31, där vissa fartyg idag har fiskerättigheter och andra fartyg har årliga pelagiska fiskemöjligheter (avsnitt 4)

Det pelagiska fisket i delområde 30-31 (Bottenhavet inkluderat Bottenviken) innefattar sedan år 2009 dels de tillståndshavare som har promillen och ingår i det pelagiska systemet och dels de tillståndshavare som fiskar på en kustkvot. Utöver dessa två grupper så tillkom det år 2016 ytterligare en grupp tillståndshavare som fiskar på individuella och enbart under året överförbara årskvoter. Fördelningen av årskvoterna baserades på historisk infiskning och den fördelningen som fastslogs av HAV (i samråd med fisket) har inte ändrats sedan införandet 2016.

Det pelagiska fisket på årskvoterna utgörs av fyra tillståndshavare (fartyg) varav en som bara fiskar i delområde 30-31. Övriga tre fartyg har kompletterat sitt fiske med att hyra kvoter av sill och skarpsill i delområde 25-29 och även bedrivit ett riktat torskfiske i Östersjöns delområde 25-29. För dessa tre fartyg som redan idag interagerar med det pelagiska systemet genom att hyra kvoter och som har årligen har nyttjat sina årskvoter i delområde 30-31 (baserade på tidigare historik) så bör deras årskvoter göras om till promillen.

Det fjärde fartyget med årskvoter är starkt regionalt kopplat. Fartyget har, som nämnts innan, inte fiskat utanför delområde 30-31 och inte fullt nyttjat sin årskvot. Fartyget (med sin årskvot) skulle därför kunna överföras till kustkvoten. Reglerna om fartygsstorlek vid fiske på kustkvoten bör där av justeras. Det skulle även innebära att kustkvoten på sill totalt skulle öka med 150 procent och omfatta 25 % av totala kvoten av sill i delområde 30-31 och kustkvoten på skarpsill skulle öka med drygt 30 procent.

För att ytterligare stärka fisket på kustkvoten så bör det finnas möjlighet för fler att kunna investera i mindre trål fartyg för fiske på kustkvoten. Tre fjärdedelar av kustkvoten skulle vara möjlig att under kommande 10 års period individuellt reservera delar av för att kunna möjliggöra den säkerhet som behövs för långsiktiga investeringar. Detta då sål situationen på många sätt omöjliggör fiske med passiva redskap. Detta skulle i detalj kunna behandlas i den av HAV kommande remissen avseende förvaltningen av kustkvoten.

Förslag enligt SPF PO:

De tre fartygen som interagerar med fartygen i det pelagiska systemet idag bör få sin årskvot omräknade till promillen, följaktligen justeras då även samtliga nuvarande tillståndshavares promillesatser till den nya högre totala andelen kvot i det pelagiska systemet.

Den fjärde, helt regionalt kopplade, tillståndshavaren övergår till fisket på kustkvoten. Det bör även göras möjligt att reservera andelar av kustkvoten under den kommande tioårsperioden genom ett ansökningsförfarande. Tre fjärdedelar av kustkvoten bör kunna vara möjlig att reservera. Restriktionerna på möjligheten att investera i mindre trålare och börja fiska på kustkvoten bör tas bort.

Det alternativ som egentligen skulle ge bästa förutsättningar för ett långsiktigt hållbart kustfiske är istället ett eget system för kustkvoten med individuella och överförbara kvoter (med koncentrationsspärr) men viljan till det verkar saknas hos fiskarna.

Ska fördelning genom pelagiska fiskerättigheter ersätta nuvarande fördelning genom årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill (avsnitt 5)

Kvoterna av taggmakrill fördelas idag årligen ut efter en fastslagen fördelning framtagna av HAV i samråd med det pelagiska fiskets organisationer baserat på historisk infiskning. Systemet har fungerat väl och kvotutnyttjandet är i förhållande till beståndssituationen högt och då speciellt i jämförelse till nyttjandet i andra EU länder. Märk väl att kvoterna för taggmakrill redan idag är överförbara mellan fartygen och i praktiken så fungerar de alla redan som andra fiskerättigheter i det pelagiska systemet dock utan permanent överförbarhet.

Att lägga in fördelningen i det pelagiska systemet enligt promille systemet skulle underlätta hanteringen för HAV administrativt sett. Utifrån fiskets sida skulle det underlätta att kvoten ingick i promillesystemet vilket även skulle möjliggöra permanenta överföringar.

Samhällsekonomiskt så är det bättre att kvoten ingår i promillesystemet. Skillnaden jämfört med idag är administrativt för HAV och att möjligheten till permanenta överlåtelser kan ge en mer effektiv förvaltning än de tillfälligt överlåtelsebara fiskemöjligheterna.

Fisket av taggmakrill har både som målart och bifångst varit lågt senaste decenniet men värdet på kvoten finns där ändå. Detta kommer sig av priset på taggmakrillen när den fångas är högt och möjligheten till att byta bort kvoten mot annan fisk att fånga finns där.

Skulle dock fiskemöjligheten av taggmakrill fråntas nuvarande fiskelicensinnehavare så skulle det ge negativa ekonomiska och sysselsättningsmässiga konsekvenser för såväl företagen som samhället. Genom införandet av överföringsbara årskvoter 2016 så kan historik baserat på fiske inte användas utan fördelningen är och förblir den som används idag.

Förslag enligt SPF PO:

De överförbara årskvoterna av taggmakrill överförs till det pelagiska systemet enligt nuvarande fördelning.

Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot i Östersjön behöver tydliggöras i föreskriften (Avsnitt 6)

En brist med de regionala kvoterna är att det fortsatt saknas möjlighet att överlåta fiskemöjligheterna (överförbarhet). Detta gör att fisket varken blir ekonomiskt, socialt eller biologiskt hållbart. Det gör även att det regionala fisket succesivt utarmas. Korrekta incitament att föra ut realkapital finns inte utan permanenta överlåtelser dvs. att anpassa den fiskeflotta som fiskar regional efter resursen. Lönsamheten för det regionala pelagiska fisket är därför idag dålig och därigenom är även investeringar i effektiv och miljövänlig teknik inte möjlig. Fortsätter detta så leder det till att den regionala fiskeflottan föråldras sett från både human- och realkapital vilket också ger en försämrad konkurrenskraft. Dålig lönsamhet kan även leda till försämrad regelefterlevnad. Ett icke fungerande regionalt fiske påverkar även det övriga pelagiska fisket negativt. Hav konstaterar även i remissen att det är svårt att omfördela outnyttjade regionala kvoter i slutet av året, det skulle om det fanns överförbarhet vara något bekymmer.

Genom att de regionala kvoterna inte fördelas på längre sikt än ett år så kan de som innehar dessa kvoter inte planera sitt fiske och göra investeringar i ny teknik för ett ekonomiskt och miljövänligt fiske. Bankerna och låneinstituten har heller ingen möjlighet att låna ut pengar då det saknas säkerhet och ett längre planerings perspektiv. Incitament såsom att vårda resursen finns inte heller på samma sätt.

Det var vid införseln av regionala kvoter inte meningen att tillståndshavare bara skulle kunna fiska på dessa utan istället var det tänkt att regionala tilldelningen skulle kompensera för att tillståndshavarna inte kunde fiska på västkusten. Det vill säga tillståndshavarna skulle ha promillen men utöver dessa även ha en regional tilldelning. Nu har det dock för ett flertal fartyg, vid byten av tillståndshavare, blivit så att huvuddelen av promillena sålts till andra fartyg utan regional tilldelning. Kvar har det blivit regionala fartyg (tillståndshavare) med bara en marginell promilleandel och en regional tilldelning som inte täcker behovet. Om detta är ett medvetet beteende och en tro att man då kan få mer i regional tilldelning eller ett resultat av de ekonomiska krafterna må vara osagt. Vad som dock kan sägas är att om den regionala tilldelningen varit individuellt och permanent överföringsbar mellan enbart de som innehar denna tilldelning (med begränsningar i koncentration) så skulle detta inte ha skett.

Att årligen konstruera och förändra system leder till negativa konsekvenser för hela sektorn; förutsägbarhet och investeringsvilja går förlorad. Detta tillvägagångssätt avviker från andra rättighetsbaserade system inom EU. Att försöka framkalla nyetablering skulle motverka hela syftet med det pelagiska systemet, regionalkvoterna samt kustkvoterna. Detta genom att skapa överetablering s.k. överkapacitet i ett system som naturligt är byggt för att motverka det.

Förslag enligt SPF PO:

SPF PO rekommenderar HAV att fördela den regionala tilldelningen individuellt för hela perioden (ett regionalt pelagiskt system) och även införa möjligheten till permanenta överlåtelser mellan de som har denna fördelade kvot. Lämpligtvis införs även en koncentrationsspärr på förslagsvis 25 procent. En samrådsprocess bör inledas där HAV gemensamt med det pelagiska fiskets organisation kan dra upp riktlinjer för fördelningen i detalj.

Bifångstsill i skarpsillsfisket i Kattegatt och Skagerrak (Avsnitt 7)

Gemensamma bifångstkvoter försämrar möjligheterna till ett ekonomiskt och biologiskt effektivt fiske genom att det skapas felaktiga incitament. I extremfallet kan det till och med göra att fartyg inriktar sig på fisket efter bifångstkvoten snarare än målartskvoten. Det bör inte finnas incitament att fånga bifångster av sill på en gemensamkvot. Likväl, om ett effektivt fiske innebär stora bifångster så ska detta vara möjligt genom att fångsterna avräknas på den egna kvoter. Ett effektivt fiske sparar bland annat på utsläppen och minskar närvaron och ger därigenom en lägre miljöpåverkan. Det vore utifrån detta nuvarande perspektiv lämpligast att bifångstkvoten fördelas individuellt. Bifångstkvoten skulle då kunna fördelas ut enligt promillesystemet.

Det pågår dock nu en diskussion att slå samman kvoten av skarpsill i Skagerack och Kattegatt med kvoten i Nordsjön. Diskussionen baseras på att ICES nu slagit fast att beståndet av skarpsill i Skagerack/Kattegatt är samma som i Nordsjön (samma genetik). Det kan därför vara lämpligt att avvakta med förändringar.

Ett fiske utan bifångstkvot där fångsterna räknas av den ordinarie kvoten av sill är effektivast men är svårt baserat på redskapsreglerna (maskstorlek).

Förslag enligt SPF PO:

SPF PO rekommenderar HAV att föra in bifångst kvoten av sill i Skagerack/Kattegatt i det pelagiska systemet, individuellt fördelad baserat på skarpsillskvoten.

Det kan dock vara lämpligt att avvakta med fördelning tills ett beslut om en eventuell sammanslagning av kvoterna av skarpsill i Skagerack/Kattegatt och Nordsjön tagits (se vidare Avsnitt8).

Kvoten för skarpsillfiske i Nordsjön (Avsnitt 8)

Kvoten på skarpsill i Nordsjön är idag fördelad enligt en turlista där två fartyg ansöker och fiskar kvoten varje år. Turlistan gör att det finns förutsägbarhet så tillståndshavarna kan planera sitt fiske. Kvoten är dock inte överförbar, varken tillfälligt eller permanent, vilket skulle kunna skapa bekymmer även om så inte direkt skett. Förvaltningen av fisket har fungerat väl, en bidragande orsak har givetvis varit att kvoten har varit stabil över tiden.

Förvaltningen av skarpsillen i Nordsjön är dock inte helt effektiv, fisket kräver speciell utrustning dvs. det är inte effektivt att alla fartyg har utrustningen. Vissa fartyg är även mer ändamålsriktiga för just detta fiske och en del fartyg är även specialiserade för det (byter till sig just denna kvot

från Danmark och Tyskland). Kvoten uppdelad på två fartyg är ändå förhållandevis liten och möjligheten till överförbarhet så att kvoten skulle kunna fiskas av bara ett fartyg skulle kunna ge bättre priser och lägre kostnader.

Även om förvaltningen fungerar idag så hade en individuellt fördelade kvoter med permanent och tillfälligt överförbarhet varit ekonomiskt och biologiskt mer effektivt. Det skulle även underlätta för HAV administrativt sett. Fördelningen av andelarna kan göras enligt turlistan.

Det pågår dock nu en diskussion att slå samman kvoten av skarpsill i Skagerack och Kattegatt med kvoten i Nordsjön. Diskussionen baseras på att ICES nu slagit fast att beståndet av skarpsill i Skagerack/Kattegatt är samma som i Nordsjön (samma genetik). Det kan därför vara lämpligt att avvakta med förändringar.

Förslag enligt SPF PO (Avsnitt 8):

SPF PO rekommenderar HAV att föra in kvoten av skarpsill i det pelagiska systemet fördelat enligt nuvarande turlista.

Då systemet med turlista trots allt fungerar så kan det dock vara lämpligt att avvakta med fördelning tills ett beslut om en eventuell sammanslagning av kvoterna i Skagerack/Kattegatt och Nordsjön tagits.

Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod (Avsnitt 9)

När det pelagiska systemet med promillen infördes baserades fördelningen på historik. I princip så förändrades därigenom inte fiskemöjligheterna för de enskilda tillståndshavarna jämfört med den mängd de tidigare kunnat fiska. Det vill säga tillståndshavarna tillfördes inga fiskemöjligheter som de inte tidigare haft. Rätten att fiska fanns redan innan. Däremot infördes exkluderbarhet genom att fiskemöjligheterna blev individuella dvs. ingen annan hade möjlighet att nyttja den andres fiskemöjlighet. I stora drag innebar detta också att rivaliteten mellan de pelagiska fiskarna försvann. Utöver individualiseringen av fiskemöjligheterna infördes även möjligheten till tillfälliga och permanenta överlåtelser.

Genom att tillståndshavarna har möjlighet att både byta och hyra av andra tillståndshavare så blir fiskemöjligheterna en anpassningsbar resurs. Även om man specialiserar sitt fiske mot vissa arter så kan det vara klokt att ha en bred "portfölj". Det är inte självklart att man permanent vill byta bort fiskemöjligheter bara för att man normalt inte fiskar dem. Stora investeringar och anställd personal kräver ekonomisk trygghet. Bestånden kan variera kraftigt och det kan vara klokt att behålla olika fiskemöjligheter.

En del fiskemöjligheter som är mindre till mängden, kräver speciell utrustning eller typ av fartyg. Värdet av dessa kvoter är trots att de ofta byts bort högt och de kvoter man byter till sig kan vara en stor del av ens verksamhet. Ett exempel är blåvitlingen som fiskas väster om Irland. Fisket kräver stora fartyg. Inte desto mindre kan kvoten vara central då den ofta byts bort mot fiskemöjligheter på tobis. Tobisen kan sedan fiskas och generera värden och arbetstillfällen.

Det fiske som idag bedrivs inom det pelagiska systemet har sedan åren efter systemet infördes varit i balans med resursen. Individuella fiskemöjligheter med permanenta och tillfälligt överlåtbara fiskerättigheter har gjort det möjligt.

Förslag enligt SPF PO (Avsnitt 9):

SPF PO rekommenderar HAV att fastställa fiskerättigheter för en ny 10 års period enligt nuvarande fördelning.

Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot (Avsnitt 10)

SPF PO har studerat hur nyttjandet av kustkvoten varit under de senaste åren. De olika kustkvoterna har väl uppfyllt de intentioner som fanns vid införandet. Antalet fartyg som fiskar på kvoterna har dessutom generellt ökat. Mot bakgrund av bland annat de problem som finns med torskfisket i Östersjön ser SPF PO att en höjning av kustkvoten på sill i område 25-29 med 40 procent (dvs. 1 procent på totala svenska kvoten) kan vara rimlig. I övrigt så bör andelarna ligga fast.

Möjligheter (flexibilitet) att, i samråd med alla parter, under enskilda år kunna byta kvoter mellan kustkvot, regional- och pelagiskt system bör kunna ges. Under gångna perioden har det skett med goda resultat.

Avseende regionalkvoten var intentionen att det skulle vara ett påslag utöver promillen i det pelagiska systemet och därigenom ser SPF PO inget syfte i att justera den varken uppåt eller nedåt.

Den säkerhetsmarginal som innehållits för eventuella överklagningar avseende fördelningen av individuella fiskemöjligheter inom pelagiska systemet bör delas ut enligt promillen då det inte längre finns behov av den.

Förslag enligt SPF PO (Avsnitt 10):

SPF PO anser mot bakgrund till statistiken att en höjning av kustkvoten på sill i område 25-29 med 40 procent (dvs. 1 procent på totala svenska kvoten) kan vara rimlig.

I övrigt ligger fastställda andelar på respektive kvot (kustkvot, regional- och pelagiskt system) fast då intentionerna uppfyllts.

Den säkerhetsmarginal som innehållits för eventuella överklagningar vid fördelningen av individuella fiskemöjligheter inom pelagiska systemet bör delas ut.

Möjligheten till nyetablering i pelagiskt fiske (Avsnitt 11)

Ett av de främsta syftena till att 2009 införa det pelagiska systemet, regional och kustkvot var att få ner överetableringen (ofta kallad överkapacitet). Överetableringen var då ett faktum främst för de större fartygen som senare kom att ingå i det pelagiska systemet. Avseende regionalkvoten så var den ett tillskott för de fartyg som skulle ingå det pelagiska systemet och bara fiskade i Östersjön. Kustkvoten skulle utifrån etablering vara en relativt sett öppen kvot. Införandet gick mycket väl och idag har vi balans på fartygen inom det pelagiska systemet. Antalet fartyg som fiskar på kustkvoten har ökat. Det vill

säga, förvaltningen har lyckats väl med de intentioner som förelåg införandet.

Inom det pelagiska systemet har det funnits utrymme för investeringar i ny effektiv och miljövänlig teknik likväl ekonomiska möjligheter för kostsamma arvsskiften. De som arbetar idag inom det pelagiska systemet har en genomsnittsålder på drygt 40 år, fasta anställningar och en framtidstro. Det som bidraget till denna positiva utveckling är de individuellt överförbara kvoterna. Även för de som fiskar på den regionala kvoten så har det skett generationsväxlingar, trots att den rådande förvaltningen genom regionalkvoter egentligen inte är skapat för det. Överförbarhet, tillfällig och permanent, mellan de som har regionalkvot skulle dock ha underlättat än mer.

Avseende att det finns ett behov av fiskekapacitet för nyetablering så hoppas och tror SPF PO att det är ett missförstånd av HAV. Behovet av fiskekapacitet, dvs. kilowatt och då främst tonnage, avser nyinvesteringar. För att kunna investera i nya, mer miljövänliga, motorer (el, väte eller gas) så behövs det större utrymmen ombord dvs. det krävs mer tonnage. Åtgärder i förbättrad arbetsmiljö kräver också mer tonnage, att till exempel bygga en högre reling för att höja säkerheten på däck kräver mer tonnage. Pelagiska systemet har inneburit att stora mängder pelagisk fiskekapacitet har förts ut ur fiskeflottan. Det borde finnas undantag avseende reglerna för fiskekapacitet för åtgärder för miljön och även arbetsmiljön. Syftet med begränsningar i fiskekapacitet har likväl spelat ut sin roll när fisket förvaltas med individuellt överförbara kvoter.

Förslag enligt SPF PO (Avsnitt 11):

SPF PO anser att några åtgärder avseende nyetableringen för tillståndshavare i det pelagiska systemet inte är lämpligt då det råder balans i kapaciteten och att åldersstrukturen redan idag för tillståndshavare och andra som arbetar på fartygen är god.

Avseende de som fiskar på regionala kvoter så bör permanenta och tillfälliga överlåtelser vara möjliga. Det skulle ge bättre förutsättningar att balansera fisket mot resursen och förbättra åldersstrukturen på de sysselsatta.

SPF PO anser att det borde finnas undantag avseende reglerna för fiskekapacitet avseende åtgärder för miljön och arbetsmiljön. Syftet med begränsningar i fiskekapacitet har likväl spelat ut sin roll när fisket förvaltas med individuellt överförbara kvoter.

Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket (Avsnitt 12)

HAV har uttryckt ett flertal behov av ytterligare översyn av det pelagiska fisket dvs. utöver den kommande remissen som enligt HAV avgränsas till fördelningen av fiskemöjligheter.

-Förvaltning av andelar som avsatts till kustkvoter.

SPF PO anser att HAVs avsikt att jobba vidare med förvaltningen av kustkvoten i en särskild remiss som positivt. Det behövs förändringar i

förvaltningen av kustkvoten för att få ett långsiktigt hållbart fiske på kustkvoten. SPF PO har ett antal medlemmar som fiskar på kustkvoten.

-Översyn hur överlåtelser och utlandsbyten bidrar till målen med fiskeripolitiken.

Möjligheten att göra överlåtelser och byten med utlandet är en förutsättning för ett effektivt fiske och därigenom i princip grunden för hela det pelagiska systemet. SPF PO ser idag inga problem avseende överlåtelser och byten avseende pelagiska arter i systemet. Landningsskyldigheten har inneburit att små kvantiteter av demersal fisk måste ilandföras av arter som de pelagiska fartygen inte har fiskemöjlighet till. Fångsterna är i proportion till de pelagiska väldigt små, i många fall bara en handfull kilon i jämförelse till tusentals ton pelagisk fångst. SPF har fått hitta och kontakta demersala fartyg för att kunna hyra dessa kvantiteter. Detta arbete har varit såväl tidskrävande som kostsamt och bättre lösningar för detta borde finnas.

-Det kan behövas ett aktivitetskrav för att främja en fördelning som motiveras utifrån fiskets bedrivande.

HAVs slutsats att landningsskyldigheten innebär att fördelningen av fiskemöjligheter så långt som möjligt ska motsvara fartygets förväntade fångster går emot principen med införandet av det pelagiska systemet med tillfälliga och permanenta överlåtelser och indirekt landningsskyldigheten. Mest troligt är detta bara ett missförstånd och vad HAV menar är att det inte ska kunna uppkomma en handel med fiskemöjligheter med syfte att enbart tjäna pengar på handeln, dvs. utan att vara aktiv fiskare. SPF PO anser mot bakgrund av den senare tolkningen också att det är lämpligt att det finns ett aktivitetskrav för tillståndshavarna av fiskemöjligheter. På grund av variationen i tillgången av fiskemöjligheter skulle kanske ett eller två basbelopp i infiskat värde vara lämplig nivå. Det bör dock påpekas att under de första 10 åren med det pelagiska systemet så har handel med fiskemöjligheter enkom för att tjäna pengar inte förekommit men genom att det i teorin är möjligt så bör det finnas spärrar.

-Översyn om tillämpning av reglerna om högsta innehav av fiskerättigheter (ägarkoncentration).

HAV anser att bestämmelsen om högsta innehav av fiskemöjligheter behöver tydliggöras. Högsta innehavet av fiskemöjligheter beräknas idag genom mängden fisk men bara för de arter som ingår i systemet. Att alla arter inte ingår i beräkningarna kan givetvis skapa huvudbry. En del kvoter är dessutom mer värderade än andra exempelvis makrill jämfört med tobis, dvs. ett kg makrill motsvarar flera kg tobis. Volymerna vid ett byte kan med andra ord skilja sig avsevärt även om värdet är detsamma. HAV har dock redogjort väl för hur beräkningarna av högsta innehav går till så SPF PO upplever inga bekymmer med det idag. Genom att inkludera fiskemöjligheterna av taggmakrill och skarpsill i Nordsjön i det pelagiska systemet skulle beräkningen blir mer tydlig.

-Det kan behövas en översyn av lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter, särskilt om ytterligare arter på sikt ska tas in i förordningen om överlåtbara fiskemöjligheter.

SPF PO har svårt att bedöma behovet av en översyn av lagen och förordningen om överlåtbara fiskerättigheter i nuläget och får återkomma till detta vid yttrandet avseende den slutliga remissen.

Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)

Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO) företräder ca 250 fartyg främst inom det demersala fisket, men även medlemmar som fiskar på pelagiska kustkvoter, och vi har medlemmar längs hela den svenska kusten från Strömstad till Kalix. SFPO har tagit del av det översända materialet och vill framföra det följande:

Samrådshandlingen håller överlag en hög kvalité.

SFPO föreslår att nyttjandestatistiken, som finns med i bilagorna, lyfts fram och presenteras bättre/tydligare (diagram etc.) – detta gäller såväl pelagiska fiskerättigheter som regional- och kustkvoter.

I utvärderingen sägs inledningsvis ”En förutsättning för ett hållbart och långsiktigt lönsamt yrkesfiske är fungerande system för fördelning av de nationella kvoterna” (fr. budgetprop. 2018) – SFPO vill i sammanhanget, ävensom utanför samrådet, anföra att permanenta överföringar måste möjliggöras för även i det demersala systemet.

I samrådshandlingen anges tre områden som särskilt berör/intresserar SFPO: regionalkvot, kustkvoter och nyetableringar. SFPO biträder myndighetens bedömning (s. 6, st. 6) att det finns en tydlig målsättning inom fiskerilagstiftningen att främja kustfisket och regional utveckling. Att så sker på ett passande sätt är synnerligen viktigt. SFPO anmäler härmed intresse av att aktivt delta i den process som kommer att föregå den aviserade remissen om nivån på kustkvoterna m.m.

Den Pelagiska Kustkommittén

har behandlat remissen avseende samråd om kommande remiss om översynen av det pelagiska systemet, de pelagiska års- och regionalkvoter samt fisket på pelagiska kustkvoter. De frågor som behandlats i Kommittén är kopplade till arbetet i Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fisk och vattenbruk som har insänts till Havs- och vattenmyndigheten.

De frågor Kustkommittén stödjer är enligt följande;

- En höjning av kustkvoten på sill i område 25-29 med 40 procent (dvs. 1 procent på totala svenska kvoten).
- Möjligheter (flexibilitet) att, i samråd med alla parter, under enskilda år kunna byta kvoter mellan kustkvot, regional- och pelagiskt system.
- I övrigt ligger fastställda andelar på respektive kvot (kustkvot, regional- och pelagiskt system) då intentionerna uppfyllts.

Kustkommitténs medlemmar är väl medvetna om att remissen berör även andra frågor (Bottenhavet etc.) som inte behandlats av Kommittén. Remissen kommer därför i övrigt besvaras av respektive producentorganisation var för sig.

Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation (HKPO)

Havs- och Kustfiskarnas PO (HKPO) vill lämna följande synpunkter inför remissen. Vi anser att det pelagiska systemet behöver öppnas upp i vissa delar för att möjliggöra ett regionalt, pelagiskt fiske utanför det pelagiska systemet, samt kan bidra till en ökad flexibilitet i det demersala fisket och för nyetablering. Begränsade fiskemöjligheter och fisketillstånd har alltmer beskurit handlingsfriheten för många demersala fiskare.

Fluktuationer i viktiga fiskbestånd, och att inga andra fiskemöjligheter står till buds, gör därför att det demersala fisket är ytterst sårbart. Historiskt har den tidigare flexibiliteten i fisket spelat en stor roll för yrkesfiskets överlevnad. När den huvudsakliga fångstarten har sviktat, så har det ofta funnits andra arter att periodvis bedriva ett fiske på. Så är inte längre fallet för mycket av det demersala fisket. Och det pelagiska systemet är idag av flera orsaker i praktiken stängt för fiskare som står utanför systemet, med som enda alternativ kustkvoter (små båtar). Tidigare mellansegment har i stort sett försvunnit i pelagiskt fiske. Storskaligheten innebär att många fartyg inte längre förmår att bedriva ett fiske med lokala landningar, som skulle kunna bidra till en lokal/regional utveckling av fiske, industri och handel. Med tanke på att den allt övervägande delen av svenska fiskkvoter är pelagiska, anser vi att dessa också i en hög grad ska medverka till regionala landningar. Havs- och vattenmyndigheten gör den bedömningen i samrådshandlingen att det *"finns en tydlig målsättning inom fiskerilagstiftningen att främja kustfisket och regional utveckling"*. Vi instämmer i den bedömningen.

Avsnitt 4, 6

Kvoten för sill i Bottenhavet och Bottenviken ingick före år 2016 inte i det pelagiska systemet och kunde därför bedrivas utan krav på ett pelagiskt tillstånd. Att denna möjlighet togs bort för det regionala torskfisket i Östersjön har i takt med ökande problem av skilda slag inom fisket allvarligt bidragit till att skada förutsättningarna till överlevnad för torskfiskare i Östersjön. Det har uppstått ett akut behov av att återskapa denna flexibilitet för demersala fiskare i hela Östersjön. Det kan ske genom att inrätta regionala kvoter för ett pelagiskt fiske med prioritet för konsumändamål (där så är lämpligt). Åtgärden är också avgörande för att i framtiden kunna få till stånd en regional nyetablering och en förnygring inom fisket. Vi är alla medvetna om att antalet yrkesfiskare stadigt minskar, och då är det ännu mera angeläget att det skapas goda förutsättningar till framtida etableringar. Hur regionala kvoter/kustkvoter bäst ska utformas för att uppnå syftet får diskuteras. Den befintliga pelagiska, regionala kvoten i Östersjön begränsas i dagsläget av att den ingår i det pelagiska systemet. Kustkvoterna i sin tur begränsas av maximal båtstorlek.

Det kan finnas behov för flera regionala kvoter och/eller en anpassning av kustkvoten. En utökad flexibilitet skulle kunna ge Östersjöbåtar som i dag fiskar sill på kustkvoten med små båtar och aktiva redskap möjlighet till att kunna utveckla sitt fiske. Dagens system med individuell överförbarhet kan behöva justeringar beroende av vald modell för regionala kvoter. En regional kvot ska givetvis i första hand nyttjas i ett regionalt fiske och tilldelad kvot ska inte vara säljbar. För att kunna utöka regionala kvoter än mer i framtiden skulle en möjlighet kunna vara att en kvot med permanent överförbarhet som byter ägare helt eller delvis, ska avräknas en viss procentsats av kvoten. Dessa kvotandelar samt eventuell kvot som HaV har rätt att återta används sedan för regionalt ändamål och nyetablering. En regional kvot eller kustkvot som inte nyttjas kan i likhet med tidigare omfördelas senare under året till det pelagiska systemet. En tillståndshavare som bedriver fiske på en regional kvot får inte hyra ut denna del till fartyg som ingår i det pelagiska systemet. Däremot bör fiskaren tillåtas hyra in kvot från det pelagiska systemet.

För det passiva fisket i Västerhavet vill vi även där ha en förbättrad flexibilitet i fisket. Vi föreslår därför en fördubbling av kustkvoten på sill till 3 %, och samtidigt önskar vi en avgränsning över vad som tillåts fångas i Skagerack respektive Kattegatt, vilket gör att de regionala intressena bättre kan tillgodoses.

Avsnitt 10

HaVs preliminära bedömning av att kustkvoterna ska vara väl tilltagna ansluter vi oss till. Beroende av vald förvaltning och koppling mellan kustkvot och regionala kvoter som inte ingår i det pelagiska systemet, behöver också detta tas hänsyn till.

Avsnitt 11

En ytterligare möjlighet som borde kunna erbjudas i det pelagiska systemet är att en demersal tillståndshavare kan ansöka om ett pelagiskt tillstånd, begränsat tidsmässigt, för att fånga en viss kvantitet av till exempel sill som fiskaren själv kan hyra in. Den här möjligheten ersätter dock inte behovet av regionala kvoter men kan medverka till en bättre flexibilitet också i västerhavet. Frågan är om utförsel av fiskekapacitet krävs vid tillfälligt tillstånd, eller om HaV har kapacitet på lager att nyttja under året?

Slutligen

HKPO anser att kvotägare som i huvudsak använder sina pelagiska kvoter för att byta till sig utländska kvoter inte uppfyller kriteriet för anknytning till svenskt fiskeri. Svenska nationella kvoter ska naturligtvis nyttjas inom det svenska fisket. Vi ser fram emot HaVs utredning, likaså vad gäller aktivitetskrav för att undvika fenomenet med så kallade "kvotbaroner". Varken fiskare, fiskets organisationer eller myndigheter som har att hantera fiskets frågor kan skåda in i framtiden. Just därför är det viktigt att det nu skapas ett system som ges en inbyggd anpassningsförmåga till att klara oväntade förändringar och framtida behov inom fisket. Då behöver också de pelagiska kvoterna få en betydligt större regional anknytning med kvoter som inte ingår i det pelagiska systemet och som därför kan möjliggöra för nyetablering och en ökad flexibilitet i det regionala fisket.

Producentorganisationen Gävlefisk

Angående synpunkter till samråd för tillkommande remiss efter mötet i Gävle vill producentorganisationen Gävle fisk tillföra några synpunkter till eftersom vi då inte läst samrådshandlingarna.

Kustkvot.

Gfpo Föreslår att Kvoten skall vara 2000 ton fast och inte följa T.A.C men om kvoten inte fiskas upp får det lånas ur den till det övriga fisket under höstperioden i dagsläget finns det intresse från minst 3 fiskeföretag att införskaffa mindre fisketrålare för ett småskaligt trålfiske ett problem är att det är svårt att få tag i trål ton och KW.

Regionalkvot.

Gfpo föreslår att det är viktigt att det skapas en regionalkvot för att stärka regionalt fiske det borde vara rimligt för de större fiskefartygen som har årliga fartygs baserade kvoter att avsätta 10% av den tilldelade kvoten till regional kvot om det blir så att de går in i det föreslagna systemet med individuella fiskerättigheter tillsammans med övriga pelagiska fiskare .

Gfpo anser för att främja regional utveckling som behöver stärkas borde det finnas en möjlighet för fartyg som är 12 > om det är fullt på kustkvoten att köpa en mindre del fiskerättigheter och komma in på regionalkvoten om det finns en möjlighet till utrymme. Om ett större fartyg avyttras Föreslår Gfpo att fartygets tilldelade regionalkvot i första hand omfördelas till de fartyg som bedriver ett småskaligt fiske och är skrivna i området för att stärka regional hänsyn.

Pelagiskt system.

Vi anser det är mycket viktigt att referensperioden 2010-2014 inte ändras för de fartyg som fiskar i området vi är positiva till att ingå i ett pelagiskt system där årsvisa fartygs baserade tilldelningar upphör. Under föregående remissrunda 2015 var Gfpo väldigt tydliga med att vi hade intresse att ingå i det pelagiska systemet men tyvärr blev det inte så på grund av att myndigheten hade synpunkter på att pelagiska systemet skulle få två olika slutdatum därför gjorde myndigheten ett system med fartygs baserade kvoter med årliga tilldelningar vilket vi anser inte var så lyckat men skarpstill bristen vid den tidpunkten med fiskestopp gjorde att något måste göras.

Under perioden 2016-2019 har två lokala fartyg försvunnit på grund av att det ena fick för låg tilldelning det andra på grund av sjukdom det sist nämna fartyget hade problem att avyttra fartyget eftersom fiskemöjligheten inte var överlåtbar.

På senare år har ett ofrivilligt skrovbyte inträffat (Haveri på båt) för det enda företaget med lokal anknytning till området och därför inte bedrivit fiske under en längre period stora ansträngningar har gjorts för att få i gång det nya fartyget efter skrovbytet som kommer att bli betydligt effektivare

Om referensperioderna ändras är risken stor att det sista större fartyget kommer att försvinna från området och endast båtar med hem adress västra götaland finns kvar vilket skapar en stor oro. Därför föreslår vi att

referensperioden för fördelning skall vara den som varit mellan 2010-2014 och som gäller under 2019 har ju framhållit att de vill stärka det lokala fisket vilket som är väl behövligt på grund av att områdets långvariga tillbaka gång.

Gfpo står fortfarande bakom det remissunderlag om regleringen av fisket i området 30,31 2016 som Gfpo, Sfpo, Spfpo Och S.F.R arbetade fram tillsammans med Marie Ingrup.

Vi vill också påminna om de förslag som Gfpo, Hälsingefiskarna och Västernorrlands fiskarförbund föredrog under mötet i Gävle.

Förslag överlämnat vid möte i Gävle:

Förslag till fördelning av fisket i Bottenhavet!

Bakgrund.

Sedan trålfisket startade i Bottenhavet på 1960 talet har det från svensk sida varit beroende av konsumtionsmarknaden och någon brist på fiskemöjligheter har inte funnits. Men efter de östtyska trålarnas besök 1975–1976 fanns nästan ingen fisk att få, fram till 1980. Då beslöts det att Sverige och Finland skulle dela på fiskemöjligheterna. Från slutet på 1990 talet minskade fångsterna och strömmingens storlek efter svenska kusten. Många förknippar det med utbyggnaden av den finska trålfloTTan. Efter 2010 då världsmarknadspriset på fiskmjöll steg och lönsamheten ökade, började flera andra kuststräckors trålare söka sig till Bottenhavet. Det pelagiska fisket var då inte reglerat. Samtidigt minskade det lokala konsumtionsfisket drastiskt på grund av livsmedelsverkets ensidiga information om fisk och dioxiner i Bottenhavet. Fisket efter strömming var 2014–2017 det största som någonsin uppmätts samtidigt som kustfisket var det sämsta någonsin.

Vi ser att det storskaliga fisket efter strömming tillsammans med säl och skarv har påverkat kusten så mycket att arter är på väg att försvinna. Något som också påverkar att vi småskaliga fiskare försvinner. Det är därför viktigt att vi får en livsmedelsstrategi som gör det möjligt att vara självförsörjande.

Fiskarna själva, men också kustboende och besöksnäringen, har visat stort intresse för att yrkesfisket ska fortleva. En av kustkommunerna har tillsammans med yrkesfiskarna startat ett projekt som kallas "Kustfiskarelyftet" och har som mål att få nya yrkesfiskare.

Efterfrågan på lokalt fångad fisk ökar och många fiskare vill börja tråla småskaligt eftersom skadorna från säl fortsätter att öka. Även SLU planerar redskapsförsök kommande år i Gävleborgs län. Utvecklingen på grund av skador från säl tvingar fram bruk av nya redskap. Det medför att kustfisket kommer att behöva minst tredubbel mängd fångst eftersom det är oundvikligt att bifångsterna av små strömming kommer att öka markant.

Vi föreslår följande:

Att fiskeområden närmare kusten för fartyg upp till 20 m meter inrättas samtidigt som fiske med maska mindre än 32 mm förbjuds i dessa områden.

Att ett område x nautiska mil stort område vid Sylen förklaras som fiskefritt (se bilaga) för att skydda strömmingen när den vandrar ut i havet för att övervintra.

Att Länsstyrelserna tillsammans med Havs- och Vattenmyndigheten och de lokala fiskarna förvaltar en kustkvot på 2000 tusen ton där även trålning med mindre fartyg kan ingå.

Att det inrättas en regionalkvot för att stärka regional hänsyn och säkerställa möjlighet för regional nyetablering och regional tillgång till fiskråvara.

En översyn av regelverket så att fartyg som fiskar på kustkvoten har möjlighet att bedriva fiske i egentliga Östersjön, då fartyg hemmahörande där har rätt att fiska på Bottenhavets kustkvot.

HAV behöver göra en översyn av regelverket så att fartyg som fiskar på kustkvoten har möjlighet att få ton och kilowatt överlåtna till sig.

En kvot avsätts till forskning/ekosystemansats för de som medverkar till balans i ekosystemet genom riktat fiske på spigg. (mera landad spigg blir strömmingskvot)

Västernorrlands Kustfiskare   Hälsingefiskarna   PO Gävlefisk

Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska Förening (SYEF)

Det är viktigt att det är tydligt vilka mål som man vill uppnå när det kommande beslutet om det pelagiska systemet. Inför den nu snart avslutade perioden var målet/syftet att reducera den pelagiska flottan för att uppnå bättre lönsamhet. Detta mål kan nu anses som uppfyllt för de fartyg som har erhållit individuella kvoter/regional tilldelning. Däremot har de fartyg som har fiskat på kustkvoten på sill vissa år tvingats stoppa sitt fiske i förtid under vår/försommar när tillgången på sill har varit god i det kustnära fisket. Kvoten har dock åter öppnats senare under sommaren, men återöppnandet har då varit verkanslöst, då sillen har flyttat ut på djupare vatten.

Även för de fartyg som har fiskat på kustkvoten på skarpsill har haft liknade problem. Vi kan därför konstatera att för de fartyg som har fiskat på kustkvoten har inte detta lönsamhetsmål uppfyllts. Ett av målen bör vara att kustkvoten på både sill och skarpsill i kommande period är höjd så att sådana situationer inte uppstår. Det finns ett riksdagsbeslut från 2009 som tydligt anger hur det ska ageras för att kustkvoten ska hållas öppen.

Kapitel 6 i samrådsremissen;

Vi instämmer i: *för att kunna främja det kustnära fisket och regionalutveckling...* ska hänsyn tas till artikel 2.5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013. Vi vill även påminna om Agenda 2030, mål 14b, om att säkerställa tillträde för småskaliga icke industriella fiskare till marina resurser och marknader. Det småskaliga och kustnära yrkesfisket i Östersjön har allt färre "ben att stå på". Älfiske är endast tillgängligt för vissa fiskare. Laxfiske i Östersjön är förbjudet och i stället överfört till älvmynningarna utmed Norrlandskusten. Torskbeståndet har varit havererat sedan tio år. De enda fiskarterna av kvoterade arterna som återstår

är nu sill och skarpsill. Det är därför viktigt att dessa arter finns tillgängliga i tillräckligt stor omfattning för de fartyg som kan ha möjlighet att utnyttja kustkvot så att fisket kan vara både ekonomiskt och socialt hållbart.

Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, instämmer med slutsatserna i samrådshandlingarna gällande betydelsen av att skapa goda förutsättningar för ett fungerande småskaligt kustfiske efter framförallt strömming/sill. Det småskaliga strömmingsfisket har ett högt förädlingsvärde av fångst och fisket är av stor socioekonomisk och kulturell betydelse för kustsamhällena i Egentliga Östersjön och Bottniska viken. Vi anser att det under kommande 10-årsperiod är viktigt att ta höjd för att småskaligt kustfiske ska kunna utvecklas jämfört med dagsläget. Gifthalterna är på väg ned i sillen/strömmingen, vilket kan skapa större möjligheter för försäljning och förädling av produkter för direkt humankonsumtion.

Viktigt att systemet anpassas för att gynna det småskaliga kustfisket i enlighet med Havs- och vattenmyndighetens uppdrag. Det behövs ett regelverk som lockar till nyetablering inom det småskaliga kustfisket, medelåldern idag är mycket hög och nyetableringar är sällsynta.

Generella synpunkter

Det finns i samrådshandlingarna en generell otydlighet om konsumtionsfiske kontra industrifiske. SLU tycker att det viktiga är att kunna utveckla konsumtionsfisket oavsett fångstmetod. Konsumtionsfiske är mer ekonomiskt effektiv användning av fångst (värde per kilo fångad fisk), även om industrifiske totalt sett är mer lönsamt sett till nettointäkter per år. Eftersom merparten av den sill/strömming som fångas i kustfisket går till direkt konsumtion, medan det storskaliga trålfiskets fångster främst går till foderframställning är det viktigt att kustfisket inte begränsas genom en för lågt tilltagen kustkvot.

Minskande gifthalter av sill/strömming i Egentliga Östersjön och Bottniska viken gör att efterfrågan på konsumtionsfisk från detta område kan öka under kommande 10-års period. Det är därför viktigt att kunna säkerställa att ett resurseffektivt småskaligt konsumtionsfiske inte hindras av ett omfattande industrifiske.

Angående Kap 10 (Fördelning mellan kvoter): SLU anser att kustkvoten bör höjas så att den inte slår i taket som den gjort i delar av Östersjön de senaste åren. Det finns fall där ansökan om nyetablering av ett småskaligt kustfiske efter strömming fått avslag från Havs- och vattenmyndigheten med hänvisning till beståndssituationen och kustkvoten, trots att det varit fråga om ett synnerligen begränsat uttag av fisk i relation till den svenska kvoten (under 0.1%). Med tanke på myndighetens uppdrag att gynna det småskaliga fisket behöver systemet anpassas för att möjliggöra nyetableringar i de sällsynta fall där ett intresse för detta finns. För att skapa förutsättningar för ett bärkraftigt kustfiske föreslår vi därför att man även ska överväga att införa ett system där kustkvoten är en fast mängd fångst (för konsumtion) per år istället för en andel av total kvot. Detta skulle ge möjlighet för kustfisket att

få långsiktighet i planeringen, vilket skulle uppmuntra till att göra nödvändiga investeringar och även till nyetablering. Kustfisket skulle trots ett sådant incitament knappast bli så stort att det skulle påverka trålfisket i någon större utsträckning, i synnerhet som ej uppfiskad kustkvot överförs till det pelagiska fisket för att inte underutnyttja resursen.

Konkurrens mellan pelagiskt trålfiske och kustnära konsumtionsfiske. Även om detta inte är samrådets primära syfte, vill SLU understryka att ett potentiellt betydande problem för kustfisket efter strömming i Östersjön är att det omfattande trålfisket bidrar till att mängden storvuxen strömming, lämplig för konsumtion, blivit allt lägre på kusten med minskande fångster för kustfisket som följd. Detta kan bero på att storvuxen sill/strömming går ut på djupt vatten under vintern, med påföljden att den är utsatt för det pelagiska trålfisket. En följd av detta är att ett omfattande trålfiske på vissa djupområden vintertid kan negativt påverka kustfiskets fångster på lekfisk kommande säsong. En mer rumslig och tidsanpassad trålning skulle kunna gynna det småskaliga kustfisket, och är något som förvaltningen bör överväga om man vill förbättra förutsättningarna för det småskaliga kustfisket.

Jordbruksverket

Synpunkter inför remiss om det pelagiska systemet år 2020

Efterfrågat kunskapsunderlag

Genom den utskickade samrådshandlingen erbjuder HaV remissinstanserna att komplettera kunskapsunderlaget inför kommande remiss. Jordbruksverket har inte tillgång till något ytterligare kunskapsunderlag men önskar att HaV inför den kommande remissen tillhandahåller:

- underlag som visar hur olika handlingsalternativ förväntas påverka berörda yrkesfiskares tilldelning i förhållande till nuvarande situation samt landade volymer i olika hamnar,
- vetenskapligt underlag rörande det storskaliga fiskets påverkan på de bestånd av betydelse för kustfisket eventuell inverkan på fiskens storlek.
- Statistik över utnyttjandet av regionalkvot och fördelningen av landad kvantitet på olika hamnar

Remissens avgränsning

Jordbruksverket har inga synpunkter på den föreslagna avgränsningen av remissen.

HaV har för avsikt att begränsa remissen till ett antal identifierade fördelningsfrågor. Jordbruksverket anser att det i detta sammanhang finns anledning att även diskutera och analysera om nuvarande regelverk ger tillräckliga möjligheter för yrkesfiskare att ta del av och vara verksamma inom såväl det pelagiska som det demersala fisket.

Övriga synpunkter

I de delar där Jordbruksverket redan nu har synpunkter på de förslag som HaV framför i samrådshandlingen finns dessa kommenterade nedan.

Pelagiska fiskerättigheter för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30-31

Jordbruksverkets generella inställning rörande utformningen av system för att fördela fisket är att man ska se till helheten och undvika särlösningar som riskerar att resultera i ett komplext regelverk. Jordbruksverket är därför positivt till att även sillkvoten avseende Östersjöns delområde 30-31 fördelas i form av fiskerättigheter. Jordbruksverket delar HaV:s inställning att tilldelningen så långt som möjligt ska stämma med det fiske som berörda fartyg idag bedriver.

Ska pelagiska fiskerättigheter ersätta individuella årliga fiskemöjligheter för taggmakrill

HaV bedömer preliminärt att det saknas underlag och skäl för att fastställa pelagiska fiskerättigheter för taggmakrill då det inte finns ett fiske på kvoten. HaV anser därför att en utredning i samråd med intressenterna krävs för att bedöma hur kvoterna för taggmakrill bäst ska förvaltas med hänsyn till målen med fiskeriförvaltningen. Jordbruksverket anser att yrkesfisket fortsatt bör kunna styra hur kvoten bäst kommer till användning. Om HaV bedömer att kvoten inte kan fördelas ut som pelagiska fiskerättigheter skulle det kunna ske genom fortsatt individuell tilldelning som tidigare. Aktivitetskravet, som idag inte uppfylls, skulle kunna kopplas till totalt fiskad mängd för att säkerställa att kvoten inte delas ut till stillaliggande yrkesfiskare.

Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot

Jordbruksverket anser att Sverige bör eftersträva fullt utnyttjande av svenska nationella kvoter så länge som det är biologiskt och ekonomiskt försvarbart. Jordbruksverket anser vidare att stor flexibilitet bör eftersträvas för de yrkesfiskare som bedriver sitt fiske i Östersjön och landar sin fångst i Östersjöhamnar.

Jordbruksverket anser därför att det bör övervägas om den yrkesfiskare som erhållit regional tilldelning bör kunna överföra denna temporärt under året till annan yrkesfiskare som enbart bedriver sitt yrkesfiske i Östersjön och landar i Östersjöhamnar. Det vill säga, det skulle även vara möjligt att överföra sin fiskemöjlighet till yrkesfiskare som saknar pelagiska fiskerättigheter. Med denna lösning finns inget behov för HaV att hantera eventuella omfördelningar av regionalkvoten.

Liksom HaV framför är det ett rimligt krav för fortsatt tilldelning att den regionala kvoten nyttjas. En tilldelning i förhållande till fiskad volym de två senaste åren (i likhet med den demersala kustkvoten) garanterar att kvot fördelas till aktiva yrkesfiskare samtidigt som systemet ger förutsägbarhet och utjämnar för större produktionsförändringar ett enskilt år.

Bifångstsil i skarpsillsfiske i Kattegatt och Skagerrak

Jordbruksverket har inga synpunkter.

Kvoten för skarpsillsfiske i Nordsjön

Jordbruksverket anser generellt att regelverket blir enklare och tydligare om olika särlösningar kan undvikas. I detta fall finns en etablerad metod som verkar fungera väl. Att inrätta överlåtbara fiskerättigheter baserat på historiskt fiske under en referensperiod verkar inte genomförbart i detta fall och Jordbruksverket har därför förståelse för att HaV föreslår att nuvarande lösning behålls.

Fastställande av fiskerättigheter för ny 10-årsperiod

Jordbruksverket ger sitt stöd till förslaget att nya fiskerättigheter för den kommande tioårsperioden bör fastställas utifrån den promille-andel som fiskelicensinnehavaren har den 22 november 2019.

När det gäller kvoten för blåvitling och kvoten för Atlantoskandisk sill anser Jordbruksverket att även dessa bör fördelas ut som överlåtbara pelagiska fiskerättigheter. Jordbruksverket noterar att det inte bedrivs något svenskt fiske på dessa kvoter utan att de används för individuella utlandsbyten. De enskilda fiskeföretagen bör vara de aktörer som har bäst kännedom om hur verksamheten bedrivs mest rationellt samt vilka förutsättningar och möjligheter som erbjuds på marknaden. För bästa möjliga ekonomiska utbyte av kvoterna bör därför besluten om deras användande ligga hos företagen om det inte finns biologiska skäl som talar emot.

Fördelning mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot

Jordbruksverket anser att fördelningen av det svenska fisket bör präglas av transparens och förutsägbarhet för yrkesfisket. Jordbruksverket är därför positivt till att de andelar som fördelas mellan fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot fastställs för en tioårsperiod med möjlighet till årlig omfördelning av outnyttjade andelar.

Jordbruksverket välkomnar fortsatt utredning av kustkvoternas förvaltning.

Möjlighet till nyetablering

Jordbruksverket välkomnar att HaV vid fastställande av kustkvot och regionalkvot har för avsikt att möjliggöra nyetablering inom pelagiskt fiske. HaV lyfter även svårigheten att få tag på erforderlig pelagisk fiskekapacitet men ger inget förslag på lösning. Jordbruksverket anser att det bör utredas om utrymme inom Sveriges nationella kapacitetstak kan utnyttjas för detta ändamål.

I detta ärende har enhetschef Johan Magnusson beslutat. Annelie Rosell har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även Elin Gunve deltagit.

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen vill framföra följande synpunkter inför den kommande remissen om pelagiska fiskerätter. Mer utförliga och detaljerade resonemang lämnas i den kommande remissen.

Generella synpunkter

Det pelagiska systemet med köp och säljbara pelagiska fiskerättigheter är komplicerat. Det saknas insyn i hur fördelningen av kvoter sker från Havs- och vattenmyndigheten samt hur olika rättigheter köps och säljs. Inför kommande remiss är det viktigt att det utförligare beskrivs hur rättigheterna är tänkta att fördelas ut inför den kommande 10 års perioden och på vilka grunder. Det behöver även tydliggöras skillnaden mellan fiskerättigheter och fiskemöjligheter samt pelagiskt tillstånd, något som kan verka otydligt för den som inte har varit med sedan systemet infördes. Det saknas en transparens i systemet om värdet av resursen och hur fiskresursen köps och säljs, samt om den hamnar där den gör mest nytta utifrån socioekonomiska aspekter. Länsstyrelsen noterar övrigt att ingen av de halländska kommunerna finns med på sändlistan, något som bör justeras inför kommande remiss.

5. Ska pelagiska fiskerättigheter ersätta individuella årliga fiskemöjligheter för taggmakrill?

Inför den kommande remissen behövs en djupare analys av varför taggmakrillen inte nyttjas och ett förtydligande av vilka arter den byts mot. Det är i många andra fiske mycket strikt att inriktningskravet efterlevs för att kunna bibehålla sitt särskilda tillstånd, det är obegripligt att det inom detta fiske får fortgå utan att åtgärder vidtagits. Att föreslå att fiskemöjligheten då istället ska göras om till en fiskerättighet blir ännu mer obegriplig. Länsstyrelsens uppfattning är att detta blir ett dåligt nyttjande av en resurs som istället hade kunnat komma fler till del om det inte hade omfattats av det pelagiska systemet. Det bör ske en bredare dialog med fiskets olika organisationer om hur kvoten på taggmakrill kan nyttjas av de som bäst behöver den mest.

Det framgår inte heller om den outnyttjade taggmakrillkvoten istället hade kunnat varit föremål för ett riktat fiske, för ett småskaligare tonnage utanför det pelagiska systemet. Även om detta inte är ett alternativ utifrån ett lönsamhetsperspektiv, bör det finnas en förklaring till varför vi har en helt outnyttjad kvot för att vissa fartyg med pelagiska fiskerättigheter ska kunna använda den som ett betalningsmedel.

6. Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot behöver tydliggöras i föreskriften

Om löften om att främja kustnära fiske och regionalutveckling ska kunna infrias, behöver kvoterna också bli tillgängliga för det småskaliga fisket. Det nämns även i prop 2008/09:169 att bristande regional balans ska motverkas vid utformning av det pelagiska systemet med pelagiska fiskerättigheter. När systemet infördes 2009 uttraderades i stort sett allt pelagiskt fiske i Halland. I den kommande remissen behöver det utförligt beskrivas hur Havs- och

vattenmyndigheten avser att komma till rätta med detta. Regionala kvoter med pelagiska fiskemöjligheter måste i den kommande 10 årsperioden även kunna nyttjas även av de som idag inte har några pelagiska fiskerättigheter. Ett sätt skulle kunna vara att Havs- och vattenmyndigheten inte fördelar hela kvoten utan avsätter en viss procent för att kunna dela ut efter ansökan till de båtar som fiskar kustnära på olika arter under året, fördelningen av denna individuella kvot skulle kunna ske på årsbasis.

Länsstyrelsen instämmer i att det behövs tydligare regler/principer för hur omfördelning av fiskemöjligheterna kan ske. En möjlighet som bör övervägas är att myndigheten åter tar och fördelar regionalt till de som idag står utanför systemet men som fiskar på flera olika arter.

Det känns fel att i sammanhanget använda ordet "nyetablering" då det fortfarande krävs både pelagiskt tillstånd och fiskerättigheter för att överhuvudtaget kunna ansöka om att få en regionaltilldelning.

8. Kvoten för skarpsillsfiske i Nordsjön

Även här bör en fördelning av tillgängliga fiskemöjligheter ses över och olika alternativ belysas i den kommande remissen.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen Skåne vill inledningsvis framföra sin uppskattning av få lämna synpunkter innan remissen slutligen utformas. Detta ökar möjligheterna att påverka förslagets slutliga utformning och ökar inflytandet från remissinstanserna på utfallet vilket är bra.

Länsstyrelsen begränsar sig i detta yttrande till att lämna synpunkter på vad vi anser vara brister i underlaget eller de preliminära förslagen. Synpunkterna på förslaget i sak kommer att lämnas vid yttrandet över den slutliga remissen. Svaret följer förslagets kapitelindelning.

6. Regionalkvoten i Östra Östersjön

Sedan systemets införande 2009 har 6 av 16 fartyg som fiskat på den regionala kvoten försvunnit och ingen försäljning av pelagiska kvoter i Östersjön har skett till östersjöfiskare. Länsstyrelsen anser att i ljuset av detta är det viktigt att HaV ytterligare belyser:

- hur den regionala kvoten ska hanteras för att möjliggöra nyetableringar. Som HaV beskriver så är ju kvoten i princip fastlåst i de fartyg som blev tilldelade kvot inledningsvis.
- hur ägd kvot ska kunna avräknas före regionalkvot utan att man låser in regionalkvot i fartyg som inte nyttjar den.
- hur omfördelning av ej utnyttjade regionalkvoter under året ska kunna ske för att öka nyttjandet av regionalkvoten.
- hur man ställer sig till de förslag som presenterats från Landsbygdsnätverkets arbetsgrupp rörande regionalkvoter.
- om regionalkvoter kan behövas även i andra havsområden än östra Östersjön.
- om kravet på pelagiskt tillstånd kan slopas för de fiskare som enbart fiskar på den regionala kvoten.

- om regionala kvoten kan hanteras tillsammans med nya regionala kvoter inom demersalt fiske för att göra det regionala fisket mindre utsatt. Länsstyrelsen har ju tillskrivit HaV med förslag på regional torskkvot, utan någon egentlig effekt så här långt.

9. Fastställande av fiskerättigheter/10. Fördelning av pelagiska fiskemöjligheter

Länsstyrelsen anser att HaV i denna del bör redovisa behovet av kvot till regional hänsynstagande och att man i remissen redovisar hur mycket av respektive kvot som avdelas för kustkvot/regionalkvot, med en motivering till varför man föreslår en specifik fördelning.

Länsstyrelsen anser att omfattningen av kustkvoterna måste framgå av remissen då detta är mycket avgörande när det gäller effekten av det pelagiska systemet. Genom att fastställa promilletalen för de ägda kvoterna (om detta inte avser del i den kvotandel som slutligen fördelas) avgränsas ju utrymmet för kust- och regionalkvoter varför promilleandelen inte ska fastställas förrän dessa är avdelade. Tidigare hantering med ett internt beslut om kustkvoternas storlek utan extern förankring får inte återupprepas. Likaså bör klargöras som avses med "förvaltning av kustkvoter". Länsstyrelsen anser att en ökad flexibilitet inom de olika delkvoterna i systemet ska nyttjas för att öka möjligheterna att nyttja givna kvoter. Detta har framförts via LBNs arbetsgrupp. En ransonering för att kustkvoten inte räcker, ska ske i undantagsfall och inte som regel, då huvudregeln är att fisket ska vara fritt inom kustkvoten.

Fördelningen av utrymmet som en minskad säkerhetsmarginal genererar bör framgå tydligt i förslaget. Länsstyrelsen anser att den bör nyttjas för att öka flexibiliteten i kustkvoterna.

11. Nyetablering

Möjligheten att göra undantag i kravet på pelagiskt tillstånd bör klargöras. Om den inte finns så bör det klargöras varför. Är det EUs krav eller nationella regleringar? Länsstyrelsen har uppfattningen att det finns utrymme upp till EUs gräns för vår fiskeflotta.

Den andra faktorn som stoppar nyetableringen är priset på fiskerättigheter. Länsstyrelsen anser att HaV måste beakta möjligheterna att genom avgiftsbeläggning sänka priset på fiskerättigheterna och underlätta nyetableringar. Den omvittnat goda lönsamheten inom det pelagiska fisket och de omfattande investeringarna som sker inom fisket öppnar för en avgiftsbeläggning. Om fiskerättigheterna ligger som säkerhet för investeringar inom fisket måste detta givetvis beaktas vid utformningen av införandet av en avgift. Frågan om avgift har knappast berörts i gjorda utvärderingar och en belysning av detta i remissen vore därför önskvärd.

Vidare bör HaV belysa hur bifångsterna i det storskaliga fisket ska kunna minimeras genom selektiva redskap, rumsliga begränsningar av fisket och hur kontrollen av fångstsammansättningen ska kunna garanteras. Vid förlängningen av ett system som genererar ett allt storskaligare fiske måste

detta fiskets hållbarhet beaktas. Bifångsterna är i detta sammanhang en av de allra viktigaste aspekterna.

Utgångspunkter inför det kommande beslutet

Sveriges regering har tydligt angett att vi som land står bakom Agenda 2030 och att vi ska vara världsledande i att uppnå FNs 17 hållbarhetsmål. Länsstyrelserna och de statliga myndigheterna har uppdrag i sina regleringsbrev att bidra till genomförandet av Agenda 2030.

Mål 14 Hav och marina resurser anger en tydlig riktning om betydelsen av att ”Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling”.

Länsstyrelsen Skåne har tillsammans med våra kustkommuner under de senaste åren gång på gång påtalat vikten av att såväl kvotsystemet, som försäljningen av kvoter förändras för att bevara och säkerställa en återhämtning för torsk och för att säkerställa ett hållbart småskaligt och kustnära garnfiske nu och i framtiden.

HaV fortsätter på en linje som innebär att allt större koncentration av fångsterna i allt större pelagiska fartyg i Östersjön, utan tillräcklig kontroll av bifångster av lax, torsk och konsumtionsfisk är inte förenligt med Agenda 2030-målen. Ska kommande generationer ges möjlighet att bedriva ett småskaligt och hållbart kustfiske måste det pelagiska systemet förändras i grunden.

Länsstyrelsen Skåne finner att det är hög tid att påbörja denna förändringsresa vilket lämpligen sker i samband med förlängning av systemet.

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Blekinge län har tagit del av samrådshandlingarna och vill framföra följande:

Eftersom detta är ett samråd inför en kommande remiss så koncentrerar Länsstyrelsen synpunkterna på de kompletteringar av underlaget som Länsstyrelsen anser vara angelägna. Synpunkter på underlaget i övrigt tar vi upp endast om det tillför processen något att göra detta i ett tidigt skede.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har tagit upp ett antal punkter som bör kompletteras inför kommande remiss. Det handlar om:

1. Syftet med förslaget.
2. Tydlig anknytning till den nationella strategin för yrkesfisket.
3. Tydlig anknytning till riksdagsbeslutet från 2009 om Överlåtbara fiskerättigheter. Beslutet innehåller anvisningar för hur rättigheter får fördelas.
4. Frågan om avgift eller hyra för att disponera en del av de svenska kvoterna bör belysas i remissen.

Länsstyrelsen tar vidare upp att om det blir beslut om fortsatta överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske så är det viktigt att regionala kvoter och kustkvoter får en sådan storlek och en sådan flexibilitet att de kommer att medge en hållbar regional utveckling av fiskenäringen.

Länsstyrelsen har möjlighet att tillstyrka ett kommande beslut om fortsatta överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske endast om Länsstyrelsen anser att beslutet ger möjligheter för en hållbar utveckling av den regionala fiskenäringen.

Behov av kompletteringar

1. Förslaget ska naturligtvis ha ett tydligt syfte. Länsstyrelsen ser gärna att en del av detta syfte är att bidra till att behålla hållbara fisken efter pelagiska arter längs hela Sveriges kust. Målet för åtgärden bör vara lätt att följa upp. Förslaget bör beskriva metoder för hur åtgärden kan förändras under 10-årsperioden för att bättre nå sitt syfte.
2. Länsstyrelsen ser gärna att den kommande remissen på ett tydligt sätt knyter an till den nationella strategin "Svenskt yrkesfiske 2020 - hållbart fiske och nyttig mat".
3. Länsstyrelsen ser också gärna att den kommande remissen på ett tydligt sätt knyter an till riksdagsbeslutet från 2009 om Överlåtbara fiskerättigheter. Beslutet innehåller anvisningar för hur rättigheter får fördelas. Det bör framför allt framgå tydligt av den kommande remissen hur förslaget förhåller sig till riksdagsbeslutets villkor:

"Det är därför viktigt att endast en del av den för Sverige tillgängliga kvoten för pelagiskt fiske fördelas med överlåtbarhet så att Fiskeriverket även framdeles kommer att ha goda möjligheter att tillgodose regionala och småskaliga fiskeintressen."

4. Frågan om avgift eller hyra för att disponera en del av de svenska kvoterna av pelagiska arter under en begränsad tidsperiod bör belysas i remissen. Sådana avgifter förekommer i de flesta länder som har infört överlåtbara fiskerättigheter. Det finns med säkerhet också erfarenheter på många håll av olika typer av system för avgifter.

Avsnitt 6: Bestämmelser om fördelning av regionalkvot

Om det blir beslut om fortsatta överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske så menar även Länsstyrelsen att det är angeläget att formerna för tilldelning av regionala kvoter ses över. Detta är ett instrument som syftar till att främja utvecklingen av regionalt fiske. Under den senaste 10-årsperioden så har hanteringen av regionalkvoterna saknat transparens och ett regionalt inflytande över hanteringen har saknats helt. Möjligheterna till nyetableringar inom ramen för regionalkvoten bör tydliggöras. Även möjligheter för torsktrålare att få del av regionalkvoter för pelagiskt fiske bör beaktas.

Avsnitt 9: Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod

Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning är att den promille av kvoten som innehas av en fiskelicensinnehavare den 22 november 2019 bör fastställas som nya fiskerättigheter för en ny tioårsperiod.

Länsstyrelsen menar att detta synsätt strider mot riksdagsbeslutets (2009) text om främjande av regional utveckling:

”Det är därför viktigt att endast en del av den för Sverige tillgängliga kvoten för pelagiskt fiske fördelas med överlåtbarhet så att Fiskeriverket även framdeles kommer att ha goda möjligheter att tillgodose regionala och småskaliga fiskeintressen.”

Länsstyrelsen anser att om det blir beslut om fortsatt överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske så måste det kommande systemet också ha en mycket större flexibilitet när det gäller etablering av lokalt fiske i Östersjön. Under den gångna 10-årsperioden har torskfisket sviktat där och många fiskare har fått nej från Havs- och vattenmyndigheten när man har ansökt om att i stället få fiska sill och skarpsill på kustkvoten. Motiveringen har ofta handlat om att kustkvoten har varit för liten. Ett motiv som Länsstyrelsen anser strider mot riksdagsbeslutet.

Länsstyrelsen vill när det gäller frågan om lokalbefolkningens möjligheter till fiske också hänvisa till Agenda 2030 och Mål 14 b som handlar om att säkerställa tillträde för småskaliga icke-industriella fiskare till marina resurser och marknader.

Avsnitt 10: Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot.

Om det blir beslut om fortsatt överlåtbara fiskerättigheter inom pelagiskt fiske så tillstyrker Länsstyrelsen att väl tilltagna högsta nivåer (angivna som procentandelar) för kustkvoterna beslutas för den kommande 10-årsperioden. Flexibilitet i kvotens storlek och snabbhet i beslutsfattandet kommer att bli viktigt för den hanteringen. Detta kommer rimligen också att innebära att den promille av kvoten som innehas som fiskerättigheter av en fiskelicensinnehavare kommer att bli lägre än under innevarande period. Detta stämmer inte med Havs- och vattenmyndighetens preliminära bedömning under avsnitt 9.

Avsnitt 11: Möjligheten till nyetablering i pelagiskt fiske

Länsstyrelsen delar Havs- och vattenmyndighetens uppfattning att möjligheter till nyetablering inom pelagiskt fiske är en viktig fråga. Fisket efter sill och skarpsill är nu nästan det enda fiske i Blekinge som har utvecklingsmöjligheter. Ålfisket är stängt för nya fiskare och har en osäker framtid, laxfisket har i ett nationellt beslut flyttats till älvmynnningar i Norrland och förvaltningen av torskfisket i Östersjön har havererat. Samtidigt så är det inte att räkna med att småskaliga fiskare i Blekinge inom överskådlig framtid kommer att ha möjlighet att köpa pelagiska fiskerättigheter.

Länsstyrelsen delar därför Havs- och vattenmyndighetens uppfattning att möjligheter till nyetablering måste lösas inom ramen för regional- och kustkvoterna. Därför är det viktigt att dessa kvoter får sådan storlek och sådan flexibilitet att de kommer att medge möjligheter till nyetablering.

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen har tagit del av Havs- och vattenmyndighetens samrådshandling gällande samråd inför remiss om det pelagiska systemet 2020.

I kontexten att revidera det pelagiska systemet är det rimligt att utgå från Agenda 2030, Förenade Nationernas hållbarhetsmål (nr 14), Hav i balans samt levande kust och skärgård, landsbygdspolitik, livsmedelsstrategi och strategin Svenskt yrkesfiske 2020.

Fördelningen mellan Sveriges kvoter i det pelagiska fisket har inte bara stor betydelse för hur det småskaliga fisket i Östersjön ska överleva utan har även stor betydelse för hur Sverige vill förvalta och bevara det kustnära ekosystemet.

Därför anser Länsstyrelsen att Havs- och vattenmyndigheten i kommande remiss ska redovisa:

- kustkvotens storlek och hur kvoten speglar regional hänsyn för lönsamhet och investeringsvilja inom det småskaliga fisket
- hur fördelningen av den regionala kvoten tar hänsyn till lönsamhet och nyetablering inom det småskaliga fisket
- hur och om det i framtiden ska finnas möjlighet till ett blandfiske mellan pelagiskt (sill/skarp-sill) och demersalt fiske (torsk) inom det småskaliga fisket
- hur olika fisken påverkar det kustnära ekosystemet, främst med tanke på stora kustnära uttag
- hur bifångster ska begränsas och kontrolleras i storskaligt pelagiskt fiske

Att Sveriges kvoter tas upp av allt större och färre pelagiska fartyg innebär att det småskaliga kustfisket sannolikt är helt utslaget inom en snar framtid. Länsstyrelsen bedömning är att nuvarande system inte nödvändigtvis behöver göras om helt och hållet men att betydande förändringar krävs för mångfald inom fisket och längs våra kuster, både ovan och under vattenytan.

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gotlands län har beretts möjlighet att lämna synpunkter inför kommande remiss om det pelagiska systemet år 2020. Länsstyrelsen har tidigare i Landsbygdsnätverkets grupp för fiske och vattenbruk tillsammans med fiskerinäringen, länsstyrelserna i Skåne och Blekinge inkommit med en skrivelse "Ett system för regional- och kustkvoter från 2019" (bilaga 2 i samrådshandlingen) med synpunkter om regional- och kustkvoter i Östersjön. Skrivelsen sammanfattar Länsstyrelsens ställningstaganden på

ett bra sätt i att det pelagiska systemet ska kännetecknas av transparens i hur fördelning av regional och kustkvot genomförs samt att systemet gynnar ett kustfiske med lokala landningar som bidrar till ökad sysselsättning och livsmedelsförsörjning.

Länsstyrelsen lämnar generella synpunkter enligt följande inför den kommande remissen. Mer specifika synpunkter lämnas vid yttrandet över det slutliga remissförslaget. Synpunkterna följer kapitelindelningen i samrådshandlingen.

6. Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot behöver tydliggöras i föreskriften

Länsstyrelsen är enig med myndigheten att det krävs förtydliganden i föreskriften som skapar klarhet, transparens och förutsägbarhet för yrkesfisket. Särskilt viktigt är att beakta möjligheten till nyetablering samt att inlåsnings effekter undviks. Länsstyrelserna har i ovan nämnda skrivelse framfört förslag på hanteringen och emotser att förslaget behandlas av Havs- och vattenmyndigheten inför kommande remiss. Länsstyrelsen anser att även möjligheten till att hantera den regionala kvoten tillsammans med en regionalkvot inom det demersala fisket bör undersökas inför kommande remiss för att göra det regionala fisket mindre sårbart.

10. Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot, och kustkvot

Länsstyrelsen står bakom förslaget att kustkvoterna ska ha väl tilltagna högsta nivåer i den kommande 10-årsperioden för att möjliggöra ett småskaligt kustfiske i det fall det finns intresse. Skulle kustkvoter inte nyttjas fullt ut kan de delas ut som fiskerättigheter. Denna flexibilitet bör även vara gällande för de övriga kvotindelningarna för att kunna nyttja givna kvoter inom det pelagiska systemet fullt ut. Länsstyrelsen vill i detta sammanhang understryka orimligheten i att avslå fiskelicenser för småskaliga fiskare som vill fiska några ton strömming per år med motiveringen att det inte finns utrymme när det storskaliga fisket fiskar tusenfalt mer. Om fördelningen inom det pelagiska fisket fortsätter på detta vis riskerar det småskaliga fisket och det tillhörande infrastrukturen en osäker framtid.

Länsstyrelsen anser att det ska finnas en mycket tydligare beslutsgång från Havs- och vattenmyndigheten gällande bestämmandet av fördelningen av pelagiska kvoterna annat än i arbetsdokument och IT-system.

11. Möjligheten till nyetablering i pelagiskt fiske

Länsstyrelsen kan liksom Havs- och vattenmyndigheten konstatera att det råder ett låst läge för nyetablering inom det pelagiska fisket. Möjligheten till att hitta undantag i kravet på pelagiskt tillstånd bör undersökas/förtydligas tillsammans med en översyn av möjligheter att begränsa priset på fiskerättigheter.

12. Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket

Länsstyrelsen delar myndighetens syn på behov av ytterligare utredning om det pelagiska fisket enligt de punkter som räknas upp i samrådshandlingen.

Länsstyrelsen ser gärna även en översyn av potentiell bifångstproblematik i det pelagiska fisket i takt med att det pelagiska fisket går mot ett mer storskaligt fiske. Likaså hur mer selektiva redskap kan användas.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelserna har i sina regleringsbrev från regeringen ett uppdrag att bidra till genomförandet av Agenda 2030. För fisket är mål 14 Hav och marina resurser särskilt angeläget med den övergripande målformuleringen att "Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling".

I de av riksdagen antagna miljömålen är miljömålet HaV i balans samt levande kust och skärgård av särskild betydelse för ett hållbart fiske och Länsstyrelsen jobbar aktivt för att uppnå målet.

Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket har tillsammans med flera andra aktörer inom fisket formulerat en strategi för svenskt yrkesfiske "Svenskt yrkesfiske 2020". I denna angavs att 2020 ska det svenska yrkesfisket vara miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart.

Länsstyrelsen kan konstatera att utvecklingen av svenskt fiske går åt ett håll som är mer storskaligt och inte förenligt med de mål och visioner som återfinns i Agenda 2030, Hav i balans samt levande kust och skärgård eller i den framtagna strategin för svenskt yrkesfiske.

Länsstyrelsen anser att detta bör beaktas inför den kommande föreskriftsförslaget om det pelagiska systemet 2020.

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholms (Länsstyrelsen nedan) yttrande avser enbart förhållanden i Stockholms läns kustvatten. Eftersom det är en samrådshandling avseende en kommande remiss har Länsstyrelsen valt att även lyfta andra frågor av relevans för det pelagiska fisket även om de inte direkt berör fördelningen av fiskerättigheter inom det pelagiska systemet.

Sammanfattning

Det finns målkonflikter mellan överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket och flera måldokument för miljö-, landsbygds- och livsmedelspolitiken. Länsstyrelsen driver frågan om en utflyttning av trålgränsen för det storskaliga pelagiska fisket från 4 till 12 nautiska mil från Huvudskär (58° 55') i söder till Grundkallen (60° 30') i norr. • Länsstyrelsen delar i huvudsak synpunkterna som framförts av landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk (bilaga 2 i remissen).

Inledande synpunkter

Länsstyrelsen i Stockholms delar regeringens bedömning att "Det system för med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket som infördes 2009 har enligt regeringen uppfyllt sitt övergripande syfte att strukturrationalisera flottan samt inneburit en betydande ökning av lönsamheten och en mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter". Denna strukturrationalisering har nödvändigtvis inneburit att ett fåtal företag idag

har ett stort ägande av kvot och kapacitet. Utöver lönsamhet- och hållbarhetsmål finns andra mål inom den nationella fiskeripolitiken. Länsstyrelsen avser här exempelvis det nationella miljömålet (Hav i balans samt levande kust och skärgård), målen för landsbygdspolitiken, den nationella och till den kopplade regionala livsmedelsstrategier samt olika strategidokument för det svenska yrkesfisket.

Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten har gemensamt formulerat en strategi för svenskt yrkesfiske ”Svenskt yrkesfiske 2020”. I denna angavs att 2020 ska det svenska yrkesfisket vara miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart. Visionen för svenskt yrkesfiske formulerades som: ”År 2020 förvaltas, fördelas och nyttjas de svenska fiskresurserna miljömässigt långsiktigt hållbart. Inom de miljömässigt hållbara ramarna strävar förvaltningen efter att skapa största samhällsekonomiska värde inkluderande sociala och ekonomiska aspekter. Det svenska yrkesfisket levererar förstklassiga råvaror till konsumenter och fiskberedningsindustri. Fiskerinäringen kännetecknas som en trovärdig, ansvarsfull och lönsam bransch med goda framtidsutsikter.” Den strukturrationalisering regeringen talar om innebär en flotta bestående av ett fåtal storskaliga fartyg och därmed en omfattande utslagning av en flotta med mindre tonnage. Till saken hör att en mycket stor andel av fångsten från detta fiske inte används till humankonsumtion utan processas till olja och mjöl i danska industrier.

Det bedöms därmed finnas en målkonflikt mellan ”största samhällsekonomiska värde”, miljömålet Hav i balans samt Levande kust och skärgård gentemot en omfattande strukturrationalisering som i slutändan handlar om koncentration av kapital och lönsamhetsmål för ett fåtal företag inom det storskaliga pelagiska fisket.

Förvaltning av andelar som avsatts till kustkvoter

Fördelningen av de pelagiska fiskerättigheterna har med vissa justeringar legat ast i 10 år. För de berörda företagen är det naturligtvis en fördel med så långa perioder som möjligt. Länsstyrelsen efterlyser emellertid att det finns utrymme för dynamik och en adaptiv förvaltning inför kommande period. Ett argument för detta är anpassningar till nyetableringar i andra fisken som kan var bättre anpassade till ovan nämnda måldokument. Ett annat är de stora beståndsproblem som råder i många av Östersjöns fiskbestånd vilket kan kräva justeringar i fisket och en övergång till en mer ekosystembaserad förvaltning. Länsstyrelsen avser exempelvis det ”fisketvång” som finns på kvoterade arter och att en framtida fiskeriförvaltning förhoppningsvis även kan anpassas till ekosystemens funktion.

Vid införandet av det pelagiska systemet befarade Länsstyrelsen att den då avsatta kustkvoten var för liten. I och med att fiskemönstret i Blekinge förändrades infriades dessvärre denna farhåga och i juni 2012 var den avsatta kustkvoten i det närmaste slut. Det skulle innebära att kustfisket med skötar (passiva redskap) inte skulle vara möjligt att bedriva. Länsstyrelsen påtalade detta för Havs- och vattenmyndigheten men fick till svar att det inte fanns möjlighet att öka kustkvoten. Efter att detta blev ett nyhetsinslag i nationell TV (20 juni 2012) fanns emellertid kvot att fördela till passivt fiske

längs ostkusten och sedan 2012 har det inte varit något problem. Havs- och vattenmyndigheten ska idag inte belastas för denna hantering men det säger ändå mycket om det pelagiska fiskets företrädares inflytande över fördelningen av fiskresurserna.

Ett annat aktuellt exempel är det beslut om avslag på en ansökan om fiskelicens från en fiskare i Stockholms skärgård. I februari 2019 fattade Havs- och vattenmyndigheten beslut om att avslå en ansökan om fiskelicens från en ung fiskare i Stockholms skärgård. Han är son till en fiskare i Roslagen som på grund av hälsoskäl måste minska sitt fiske. Familjen har bedrivit fiske på samma vatten i många generationer och den sökande skulle varit ett välkommet nytillskott och förnygring för fisket i Stockholms skärgård. I ansökan till Havs- och vattenmyndigheten uppskattades fisket till 17 ton strömming per år. I Havs- och vattenmyndighetens beslut om avslag var ett av argumenten att det inte finns ”utrymme för ytterligare yrkesfiske av strömming”.

Sill-/strömmingskvoten i det aktuella området är 170 360 ton varav 56 979 ton utgör svensk kvot för 2019. Under 2018 avsattes 1917 ton till kustkvoten varav 400 ton var fördelat till övrigt fiske (dvs nät och skötar). Nyttjandegraden var 79 % av kustkvoten, vilket innebar att 410 ton inte blev uppfiskat. Fredrik Erikssons ansökan avsåg 0,0009% av den totala kvoten eller 4,1% av den svenska kustkvoten som inte fiskades upp under 2018. Länsstyrelsen menar att detta beslut inte ligger i linje med målen för den nationella fiskeripolitiken samt att det även har implikation på föreliggande remiss. Om fördelningen av kvoter inom det pelagiska fisket får sådana långtgående konsekvenser för nyrekrytering i kustfisket längs ostkusten utgör det ett hot för framtiden i detta fiske. Länsstyrelsen välkomnar därför att Havs- och vattenmyndigheten har för avsikt att arbeta vidare med förvaltningen av de andelar som avsatts till kustkvoter.

Utflyttning av trålgränsen för det storskaliga pelagiska fisket

Under 2018 och 2019 har Länsstyrelsen fört samtal med företrädare för Swedish Pelagic Federation avseende en utflyttning av trålgränsen. Dialogen fördes i positiv anda från början men har nu dessvärre avslutats på grund av bristande förståelse från respektive sida. Länsstyrelsen kommer därför inom kort inkomma med en skrivelse till Havs- och vattenmyndigheten med en begäran om utflyttning av trålgränsen. Begäran kommer att avse 4 nautiska mil (NM nedan) till 12 NM från Huvudskär (58° 55') i söder till Grundkallen (60° 30') i norr och omfatta fartyg över 24 meters längd, maskinstyrka över 450 KW samt ett fiske som bedrivs med finmaskiga trålar.

Idag finns det två trålgränser i länets kustområden. En gräns går relativt långt inne i skärgårdsområdet och benämns enligt fiskelagstiftningen (FIFS 2004:36 om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön) som ”trålområde”. In till denna gräns är det tillåtet med fiske efter sill/strömming med en minsta maskstorlek i trålnätet av 32 millimeter. Fisket får bedrivas med fartyg understigande 24 meter och en maskinstyrka mindre än 450 KW. Det får inte bedrivas i enskilt vatten och inte heller närmare land än 1 000 meter eller, i fråga om ö eller skär som omsluts av allmänt vatten, 500 meter. Mellan

latituderna 61 55,00 N och 62 00,00 N får trålfiske bedrivas in till 500 meter från land.

Det fiske som är tillåtet i detta område är med andra ord det som brukar benämnas konsumtionsfiske, det vill säga ett fiske där fisket är riktat efter fisk som går till humankonsumtion. Idag bedrivs sådant fiske i liten omfattning och det finns ingen sådan trålare med hemmahamn i Stockholms län. Trålgränsen för övrigt trålfiske går 4 nautiska mil (NM nedan) utanför baslinjen. Vid öppen kust går baslinjen helt nära land men utanför ett område som Stockholms skärgård dras linjen vid de yttersta öarna och skären. Trålfiske bedrivs mellan den nuvarande trålgränsen och 12 NM utgörs av ett fiske med fartyg över 24 meters längd, maskinstyrka över 450 KW samt finmaskiga trålar. Det vill säga vad som brukar benämnas "industrifiske" och där fångsten inte går till humankonsumtion utan processas till fiskolja eller fiskmjöl. Fiske i detta område sker i princip uteslutande under februari-april. Under denna period stimmar (samlar sig) strömming (sill) i området innan de simmar in till skärgårdens lekplatser för lek. Målet för det storskaliga pelagiska fisket är därmed ansamlingar av lekströmming som stimmar för förestående lekvandring in till kusten. Tyvärr saknas provfiskedata på strömming i skärgården. Men det finns många fiskare av olika kategorier (yrkesfiskare, fritidsfiskare och sportfiskare) som vittnar om att traditionella lekplatser för strömming kan vara helt tomma på lekfisk från det ena året till det andra. Det är uppenbart att det kustnära storskaliga trålfisket, med det fiskemönster det har idag, har negativ påverkan på förekomsten av strömming i Stockholms skärgård. Insteget av strömming till kusten har stor betydelse för kustekosystemets funktion. Det innebär en intransport av näring från utsjön och strömmingens rom, larver och yngel utgör ett viktigt födounderlag för både kustlevande fiskarter som abborre, gädda och öring samt för många kustfåglar. Minskade lekbestånd av strömming påverkar även gråsälens födounderlag vilket bidrar till ökade salskador i kustfisket samt även att gråsälens födoval ändras vilket får negativa konsekvenser för arter som sik och gädda.

Fisket i det berörda området bedrivs idag i princip helt utan kontroll. Länsstyrelsen befarar att ett kustnära storskaligt trålfiske kan ha betydande bifångster. I Ålands hav bedrivs ett fiske efter torsk. Torsken i detta område har inte de problem som finns i södra delen av Östersjön. Fisket bedrivs med grovmaskiga garn och fisk runt 5 kg fångas regelbundet och det är inte ovanligt med torskar mellan 10 och 12 kg. Fisken är välmående och infektionerna av sälmask är inte lika omfattande som i södra Östersjön. Totalt fiskar ett 20-tal yrkesfiskare i området varav hälften med hemmahamn på den åländska och hälften på den svenska sidan. I detta område bedrivs tidvis ett relativt omfattande storskaligt pelagiskt fiske. Länsstyrelsen bedömer att detta fiske utgör en direkt konkurrens till torsken om födan (strömming) och det finns även stora farhågor om betydande bifångster av torsk.

Lekströmmingen utgör traditionellt en viktig del för yrkesfisket i skärgården. Idag har fisket minskat i avsevärd omfattning. Det finns efterfrågan på lokalt fångad strömming vilken idag är i det närmaste omöjlig att köpa. Med en

annan förvaltning kan det finnas utrymme för nyrekrytering i detta fiske och kombinerade näringar baserade på fiske, förädling och turism. Helt i linje med många styrdokument avseende miljö-, landsbygds-, och livsmedelspolitiken. Länsstyrelsen har för närvarande ett förslag på remiss om bildandet av Svenska Högarna marina reservat. Reservatsförslaget innebär att ett omfattande område på 61 000 hektar skyddas och samt ett totalt fiskeförbud inom området. Området är även föreslaget att utgöra ett s k referensområde med låg mänsklig påverkan i Östersjön. För att detta ska kunna vara genomförbart så anser Länsstyrelsen att en utflyttning av trålgränsen krävs eftersom området sträcker sig utanför 4 NM.

Inom några år kommer Länsstyrelsen sannolikt inleda arbetet med en marin nationalpark i den yttre delen av Nämdö skärgård. I inledande diskussioner har ett buffertområde mot utsjön diskuterats vilket vid ett eventuellt genomförande även kommer att kräva en utflyttning av trålgränsen från 4 till 12 NM. Detta kommande arbete motiverar att gränsen för det utflyttade området dras vid Huvudskär (58° 55') i söder. För närvarande är både Havs- och vattenmyndighetens förslag om indelning för olika intressen i havsplaneringen samt områden av riksintresse för yrkesfisket ute på remiss. Länsstyrelsen kommer i yttranden över båda dessa underlag avstyrka att det berörda området (4-12 NM från från Huvudskär (58° 55') i söder till Grundkallen (60° 30') i norr) ska vara utpekade som områden för yrkesfiske. Synpunkter från Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk Länsstyrelsen delar i huvudsak synpunkterna som framförts av landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk (bilaga 2 i remissen).

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Södermanland har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län (Länsstyrelsen nedan) yttrande avser enbart förhållanden i Gävleborgs läns kustvatten.

Sammanfattning

Det finns tydliga målkonflikter mellan överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket och flera måldokument för miljö-, landsbygds- och livsmedelspolitiken.

Det är viktigt att följa ekosystemansatsen och motverka nuvarande negativa utveckling hos kustekosystemen och ett flertal viktiga fiskarter.

Fördelningen av kvoter bör starta med att avsätta tillräckliga kustkvoter och regionala kvoter för att medge en positiv utveckling av fiske för humankonsumtion och nå nationella och regionala mål.

Länsstyrelsen driver frågan om en utflyttning av trålgränsen för det storskaliga pelagiska fisket från 4 till 12 nautiska mil.

Länsstyrelsen delar i huvudsak synpunkterna som framförts av landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk (bilaga 2 i remissen).

Utveckling av länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen i Gävleborgs län delar regeringens bedömning att *”Det system för med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket som infördes 2009 har enligt regeringen uppfyllt sitt övergripande syfte att strukturrationalisera flottan samt inneburit en betydande ökning av lönsamheten och en mer rationell användning av svenska pelagiska kvoter”*.

Denna strukturrationalisering har inneburit att ett fåtal företag idag har ett stort ägande av kvot och kapacitet. Utöver lönsamhet- och hållbarhetsmål finns dock andra mål inom den nationella fiskeripolitiken. Länsstyrelsen avser här exempelvis de nationella miljömålen *”Hav i balans och en levande kust och skärgård”*, målen för landsbygdspolitiken, den nationella och till den kopplade regionala livsmedelsstrategier och handlingsplaner samt olika strategidokument för det svenska yrkesfisket.

Jordbruksverket och Havs- och vattenmyndigheten har gemensamt formulerat en strategi för svenskt yrkesfiske *”Svenskt yrkesfiske 2020”*. I denna angavs att 2020 ska det svenska yrkesfisket vara miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbart. Visionen för svenskt yrkesfiske formulerades som:

”År 2020 förvaltas, fördelas och nyttjas de svenska fiskresurserna miljömässigt långsiktigt hållbart. Inom de miljömässigt hållbara ramarna strävar förvaltningen efter att skapa största samhällsekonomiska värde inkluderande sociala och ekonomiska aspekter. Det svenska yrkesfisket levererar förstklassiga råvaror till konsumenter och fiskberedningsindustri. Fiskerinäringen kännetecknas som en trovärdig, ansvarsfull och lönsam bransch med goda framtidsutsikter.”

Den strukturrationalisering regeringen talar om innebär en flotta bestående av ett fåtal storskaliga fartyg och därmed en omfattande utslagning av en flotta med mindre tonnage. Till saken hör ju även att en mycket stor andel av fångsten från detta fiske inte används till humankonsumtion utan processas till olja och mjöl i danska industrier. Det kan därmed finnas en målkonflikt mellan *”största samhällsekonomiska värde”*, målen om levande kust och skärgård gentemot en omfattande strukturrationalisering som i slutändan handlar om koncentration av kapital och lönsamhetsmål för ett fåtal företag inom det storskaliga pelagiska fisket.

Vid införandet av det pelagiska systemet befarande länsstyrelserna att den då avsatta kustkvoten var för liten. I och med att fiskemönstret i Blekinge förändrades infriades dessvärre denna farhåga och i juni 2012 var den avsatta kustkvoten i det närmaste slut. Det skulle innebära att kustfisket med skötar (passiva redskap) inte skulle vara möjligt att bedriva. Länsstyrelsen påtalade detta för Havs- och vattenmyndigheten men fick till svar att det inte fanns möjlighet att öka kustkvoten. Efter att detta blev ett nyhetsinslag i nationell TV (20 juni 2012) fanns emellertid helt plötsligt kvot att fördela till

passivt fiske längs ostkusten och sedan 2012 har det inte varit något problem, ända tills skarpsillskvoten hastigt blev uppfiskad i södra Bottenhavet, vilket var nära att få effekter för hela strömmingsfisket i vårt område resten av det aktuella året. Havs- och vattenmyndigheten ska inte belastas för denna myndighetsutövning och problem som kan uppstå vid otillräcklig kvotfördelning till småskaligt fiske, men det säger ändå mycket om det pelagiska fiskets företrädares inflytande över fördelningen av fiskresurserna.

Viktigt att nu ha detta i åtanke i kommande fördelning för hela tio år och att sådana problem kan uppstå om man inte garanterar **tillräckliga** kustkvoter och regionala kvoter.

Ett "felaktigt" beslut där man inte "tar höjd" för i nationella Livsmedelsstrategin önskad och planerad positiv utveckling hos fiske för livsmedelsproduktion skulle kunna bli ett allvarligt hinder för regeringens och riksdagens ambitioner om god och tryggad livsmedelsproduktion med förstklassiga fiskprodukter med råvara från havet.

I Havs- och vattenmyndighetens beslut om avslag för nyetablering av yrkesfiskare även av blygsam omfattning i Bottniska viken och norra Östersjön har argumenten varit att det inte finns "*utrymme för ytterligare yrkesfiske av strömming*" etc.

Länsstyrelsen menar att sådana beslut inte ligger i linje med målen för den nationella fiskeripolitiken samt att det även måste ha avgörande betydelse vid fördelningen av kvoter i den nu föreliggande remissen.

Om fördelningen av kvoter inom det pelagiska fisket får sådana långtgående konsekvenser för nyrekrytering i kustfisket längs ostkusten, så utgör en för stor tilldelning i enskilda kvoter ett hot för framtiden hos vårt småskaliga fiske till livsmedelstillverkning och ett hot mot landsbygdsutveckling.

Utflyttning av trålgränsen för det storskaliga pelagiska fisket

Det fiske som är tillåtet i kustområdet är det som brukar benämnas **konsumtionsfiske**, det vill säga där fisket är riktat efter fisk som går till förädling och humankonsumtion. Idag bedrivs sådant fiske i relativt liten omfattning om än ökande. Därför bör kommande regler, förordningar och ekonomiska incitament underlätta och inte hindra detta miljömässigt uthålliga fiske.

Under 2019 har Länsstyrelsen haft möten och fört samtal avseende negativa effekter av storskaligt trålfiske och även en utflyttning av trålgränsen med alla berörda fiskare-kategorier, även representanter för det pelagiska fisket. Länsstyrelsen kommer inom kort inkomma med en skrivelse till Havs- och vattenmyndigheten med en begäran om utflyttning av trålgränsen. Denna kommer att avse 4 nautiska mil (NM nedan) till 12 NM och omfatta fartyg över 15 **eller** 24 meters längd (troligen maskinstyrka över 450 kW) samt ett fiske som bedrivs med finmaskiga trålar.

Trålgränsen för övrigt trålfiske går 4 nautiska mil (NM nedan) utanför baslinjen. Vid öppna kust går baslinjen helt nära land men utanför andra områden dras linjen vid de yttersta öarna och skären.

Trålfiske bedrivs mellan den nuvarande trålgränsen och 12 NM utgörs idag av ett fiske med fartyg över 24 meters längd, maskinstyrka över 450 KW samt finmaskiga trålar. Det vill säga vad som brukar benämnas "industrifiske" och där fångsten inte går till humankonsumtion utan processas till fiskolja eller fiskmjöl.

Fiske i detta område sker i hög grad under perioder när strömming (sill) samlar sig, "stimmar" i området innan de simmar in till kusten lekplatser för lek.

Målet för det storskaliga pelagiska fisket är därmed täta ansamlingar av lekströmming som stimmar för förestående lekvandring in till kusten. Tyvärr saknas provfiskedata på strömming i skärgårdar och kust. Men det finns många fiskare av olika kategorier (yrkesfiskare, fritidsfiskare och sportfiskare) som vittnar om att traditionella lekplatser för strömming kan vara helt tomma på lekfisk från det ena året till det andra. Det är uppenbart att det kustnära storskaliga trålfisket, med det fiskemönster det har idag, har negativ påverkan på förekomsten av strömming vid kusterna i södra Bottenhavet.

Instegen av strömming till kusten har stor betydelse för kustekosystemets funktion. Det innebär en intransport av näring från utsjön och strömmingens rom, larver och yngel utgör ett viktigt födounderland för både kustlevande fiskarter som sik, abborre, gädda och öring samt för många kustfåglar. Alla dessa arter har påverkats negativt. Minskade lekbestånd av strömming påverkar även gråsälens födounderland vilket bidrar till ökande sälkadaver i kustfisket samt även att gråsälens födoval ändras vilket får negativa konsekvenser för arter som sik och gädda.

Fisket i det berörda området bedrivs idag i princip helt utan kontroll av fångsterna. Länsstyrelsen befarar att ett kustnära storskaligt trålfiske kan ha betydande bifångster av svaga fiskbestånd och av fiskarter som är betydelsefulla för att strukturera kustekosystemen.

Lekströmmingen utgör traditionellt ett av de absolut viktigaste fiskena för det småskaliga yrkesfisket vid södra Norrlandskusten. Idag har fisket minskat i omfattning, men är kärnan i de nyligen uppstartade verksamheterna hos ett antal yngre fiskare i vårt län. Det finns god efterfrågan på lokalt fångad strömming vilken alarmerande nog idag är omöjlig att fånga långa perioder, och i det närmaste omöjlig att köpa för såväl lokala förädlingsföretag som konsumenter.

Med en annan förvaltning kan det skapas utrymme för nyrekrytering i detta fiske och kombinerade näringar baserade på fiske, förädling och turism. Helt i linje med regionens "Handlingsplan för livsmedelsstrategin" och ett flertal andra nationella och regionala styrdokument avseende miljö-, landsbygds-, och livsmedelspolitik.

I södra Bottenhavet bedrivs ett fiske efter sik som har fått svåra problem. Totalt fiskar ett 30-tal yrkesfiskare sik i området. Stora invasioner av spigg under den tid som sikynglen befinner sig i kustmynnande vattendrag

mykning gör att överlevnaden av sikyngel är närmast obefintlig i många områden.

Det omfattande storskaliga pelagiska fisket i området utgör en direkt fara för snedvridning av ekosystemen med negativa effekter av att storspigg tar över och dominerar genom minskad konkurrens och predation från strömming.

För närvarande är både havsplaneringen och riksintresse för yrkesfisket ute på remiss. Länsstyrelsen kommer i yttranden över dessa underlag avstyrka att några av dessa områden ska vara utpekade som riksintresse-områden för yrkesfiske och istället föreslå fiskefria områden och/eller marina reservat etc.

Synpunkter från Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk

Länsstyrelsen delar i huvudsak synpunkterna som framförts av landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk (bilaga 2 i remissen).

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Se karta i yttrandet.³⁰

Yttrande över samrådshandling avseende kommande remiss om fördelning av fiskerättigheter inom det pelagiska systemet.

För att säkerställa tillgång till ett strömmingsfiske för konsumtion, som det småskaliga fisket i huvudsak bedriver, föreslår Länsstyrelsen att ett fiskeområde vid kusten inrättas (se bifogad karta). Inom område får fiske endast bedrivas med fartyg upp till 20m samt att maskstorleken inte får vara mindre än 32 mm.

Länsstyrelsen anser också att det är viktigt att det inrättas en regionalkvot för att stärka regional hänsyn och säkerställa möjlighet för regional nyetablering och regional tillgång till fiskråvara.

Simrishamns kommun

Yttrande gällande samråd om det pelagiska systemet år 2020

Simrishamns kommun uppskattar chansen att få inkomma med synpunkter inför remissen kopplat till HaVs revidering av 2009 införda kvotfördelningssystem för det pelagiska fisket.

Inledningsvis, med tanke på remissen om förlängning av det pelagiska systemet så väl som andra kommande remisser, vill vi framföra en önskan

---

³⁰ Karta är inte bifogad i detta material.

om en förlängd remissvartid. Ett minimum för svarstiden för en kommun är sex veckor.

Simrishamns kommun har sedan 2009 systematiskt och målmedvetet arbetat med omvärldsbevakning samt intressebevakning gällande förutsättningar för ett bevarande och en utveckling av den lokala fiskerinäringen sett utifrån ett kommunalt perspektiv. Det råder inget tvivel på det politiska stödet för stärkt lokalt fiske! Detta bekräftas i en rad nationella styrdokument och internationella strategier med FN:s Agenda 2030 som det nyaste och hittills kraftigaste globala inslaget. Sveriges regering har tydligt deklarerat att Sverige som land skall leva upp till de framtagna 17 hållbarhetsmålen däribland mål 14 "Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling".

Det är uppenbart att inför utformning av det pelagiska systemet 2008 - 2009 har en bredare dialog kring systemets målsättning varit knapphändig. Detta har understrukits även av HaV i flera offentliga sammanhang. Att förberedningsprocessen då saknade ett helhetsgrepp är uppenbart, givet de negativa konsekvenser som systemet haft för kustfisket för det lokala fisket längs med hela Östersjökusten. Något som även uppmärksammats av riksdagen (MJU rapport 2016 Utvärdering av det pelagiska systemet). Ser man idag på förutsättningarna för fisket i Östersjön, har behovet av ett helhetstänk knappats minskat! Tvärt om, för i takt med Östersjöns allt mer oroväckande ekologiska status, ökande gråsälpopulation m.m. är nödvändigheten av en allt bredare samråd och ett helhetsperspektiv ett faktum i fall vi vill bevara ett livskraftigt, värdeskapande fiske med hemvist på östersjökusten.

I stället för en rigid, låst administration av fiskemöjligheter, måste fisket i ett hav med allvarliga ekologiska problem förvaltas mer flexibilitet för att garantera bättre förutsättningar för anpassning till oförväntade men även potentiellt stora variationer i ekosystemet. Ökad flexibilitet är också nyckeln till ökad rekrytering av unga, nya fiskare in till fisket.

Idag samverkar Simrishamns kommun med ett antal kustkommuner både på väst- och ostkusten. Vad gäller kust- och det lokala fiskets framtidsutsikter delar kommunerna i Östersjöområdet samma bild enligt vilken den strategiska målbilden av ett stärkt lokalt fiske realiseras inte idag pga. en förvaltning som bortser det lokala fiskets intressen.

Simrishamns kommun har sedan 2009 samarbetat aktivt inom fiskefrågor med Länsstyrelsen i Skåne. På hösten 2015 riktades fokusen helt på att utveckla praktiska lösningar för en förvaltning som bygger i stället för en nationell på en regional utgångspunkt där t ex kritiska faktorer som Östersjöns vikande ekologiska status, kan på bättre inkluderas.

Simrishamns kommun har tagit del av och stödjer de detaljerade synpunkterna som Länsstyrelsen i Skåne framför i sitt yttrande men vill sammanfattningsvis understryka följande generella punkter:

- Kommande remiss måste ta itu och lösa de brister som gäller den delen av det nuvarande pelagiska systemet som ligger utanför

överförbara kvoter. Både den regionala och kustkvoten måste kunna nyttjas mer flexibelt i enlighet deras ursprungliga syfte.

- Inledningsvis skall t ex den regionala kvoten kunna användas för att öka flexibiliteten i det nuvarande östersjöbaserade fisket genom att erbjuda fiskemöjligheter till trålare med endast ett torskstillstånd och som vill/behöver temporärt skifta från torsk- till sillfiske.
- Långsiktigt bör man överväga en successiv omstrukturering av det pelagiska systemet för att möjliggöra ett mer värdeskapande och samhällsnyttigt nyttjande av de pelagiska resurserna. Utifrån alla tre hållbarhetsmålen i GFP är det svårt att motivera varför 75% av fångsten från Östersjön A) landas utomlands och B) går till fiskmjölproduktion, när det samtidigt finns ett ökande intresse inom kustfisket och lokal förädling att nyttja sill/strömming.
- I takt med att lönsamheten förhoppningsvis, tack vare marknadssatsning som idag pågår runt om i landet, ökar i de aktiva östersjöfiskeföretagen, kan delar av den regionala kvoten användas även till nyrekrytering.
- Simrishamns kommun vill lyfta frågan om betydelsen av det omfattande pelagiska fisket som sker i torskens uppväxtområde. I samtal med våra fiskare, utpekade detta som en bidragande faktor till den svältande torsken.

I det långa perspektivet bör man överväga möjligheten att avgiftsbelägga alternativt beskatta nyttjandet av en ”statlig resurs” inom det pelagiska fisket som idag visar betydande lönsamhet. Bland länder som infört marknadsstyrda kvotfördelningssystem är avgiftsbeläggning snarare en regel än ett undantag.

Fiskekommunerna

Fiskekommunerna organiserar nio kommuner i Bohuslän, vilka tillsammans med Västra Götalandsregionen samverkar med berörda intressenter för att skapa en bärkraftig utveckling av fiske- och vattenbruksrelaterade verksamheter utmed hela Bohuskusten. Kommunerna yttrar sig här som ett gemensamt nätverk utifrån den kompetens som byggts upp sedan mitten av 1990-talet, då nätverket startade sitt samarbete.

Inledning

Havs och vattenmyndigheten (HaV), har inbjudit till samråd inför kommande remiss, (innan sommaren 2019), angående förslag till föreskrifter om pelagiska fiskerättigheter för en ny tioårsperiod som ska gälla från 23 november 2019.

Avgränsning av kommande remiss

HaV avser att avgränsa kommande remiss om föreskriftsförslag till åtta fördelningsfrågor vilka bör beslutas om i samband med att de nuvarande pelagiska fiskerättigheterna upphör att gälla den 22 november 2019. (fördelningsfrågorna redovisas enligt nummrering i förslaget).

- 4 Hur ska pelagiska fiskerättigheter fastställas för sill och skarpsill i Östersjöns delområde 30–31, där vissa fartyg idag har fiskerättigheter och andra fartyg har årliga pelagiska fiskemöjligheter.
- 5 Ska fördelning genom pelagiska fiskerättigheter ersätta nuvarande fördelning genom årliga pelagiska fiskemöjligheter för taggmakrill
- 6 Bestämmelser om fördelning genom regionalkvot i Östersjön behöver tydliggöras i föreskriften
- 7 Kan samma principer som idag fortsätta gälla för kvoter som inte fördelas genom pelagiska fiskerättigheter, såsom bifångst i skarpsillfisket i Kattegatt och skarpsillfiske i Nordsjön
- 8 Fastställande av fiskerättigheter för en ny tioårsperiod
- 9 Fördelning av svenska pelagiska fiskemöjligheter mellan pelagiska fiskerättigheter, regionalkvot och kustkvot
- 10 Möjligheter till nyetablering i pelagiskt fiske
- 11 Ytterligare behov av översyn av det pelagiska fisket.

Fiskekommunernas synpunkter

- 4 Enligt förslaget finns det inget skäl att behålla två system för Östersjöns delområde 30–31, där en del av fartygen har årliga fiskemöjligheter och andra har individuella fiskerättigheter. Mot denna bakgrund redovisar HaV tre olika förslag till fördelning av fiskeresursen. HaV förordar en ny referensperiod till grund för den nya fördelningen av fiskeresursen. Detta för att spegla hur det fiske som bedrivs i området ser ut idag. Aktivitetskrav har ställts för de som haft årliga fiskemöjligheter men inte för de som har individuell fiskerättighet. Detta kan ha medfört att alla båtar som har en individuell fiskerättighet, (Västkustbåtar ingår i denna grupp) inte fiskat i området under den referensperiod som blir aktuell för fördelningen. Se Fiskekommunernas svar i sammanfattningen.
- 5 Taggmakrill har fördelats enligt *individuella fiskemöjligheter* och använts av de pelagiska fartygen för att byta till sig framför allt tobis. Kvoterna har inte nyttjats i något svenskt fiske. Fiskekommunerna stödjer HaVs preliminära bedömning om att det saknas underlag och skäl för att fastställa *pelagiska fiskerättigheter* för arterna när det inte finns något fiske på kvoten. Fiskekommunerna vill framhålla att ytterligare samråd med intressenterna för att bedöma hur kvoterna bäst ska förvaltas är viktiga innan dess att beslut fattas.
- 6 Att det kustnära fisket liksom regional utveckling ska främjas, stöds inom den gemensamma fiskeripolitiken, nationellt och av Fiskekommunerna. Mot den bakgrunden är det viktigt att utreda och

klargöra regler och tydliggöra dem i föreskrifter, så att de regionala kvoterna bidrar till att stödja det kustnära fisket. Regionala kvoter syftar till att stärka regional utveckling genom att stödja det lokala kustnära fisket och därmed stärka kustsamhället. Det finns inga regionala kvoter på västkusten idag, men det skulle kunna bli aktuellt i ett framtida system för det demersala fisket. Kust - och regionala kvoter ger möjligheter till nyetablering. Regionala kvoter förutsätter lokala landningar.

- 9 HaVs preliminära bedömning är att promille (fördelad andel per yrkesfiskare, av svensk kvot) som innehas av en fiskelicensinnehavare den 22 nov 2019 bör fastställas som nya fiskerättigheter för en ny tioårsperiod med vissa undantag. Bland annat gäller det två arter som inte fiskas alls eller mycket lite (Blåvittling samt sill i Norska havet). Här överväger HaV att inte fastställa nya fiskerättigheter för att kunna utreda hur kvoten kan förvaltas på ett bättre sätt. Fiskekommunerna menar, i likhet med situationen för taggmakrillen, att dialog och samråd med intressenterna krävs för att rätt bedöma hur kvoterna ska förvaltas, men även utreda vilka effekter olika förslag får för de enskilda företagen.

Det är viktigt att det finns en god balans mellan olika kategorier av fiskelicensinnehavare och olika typer av fisken. Möjligheten till nyetablering är också en viktig fråga. De pelagiska kvoterna fördelas idag på individuella fiskerättigheter (10-åriga, säljbara), pelagiska (årliga, överlåtbara) fiskemöjligheter, kustkvoter och regionala kvoter. Dessutom finns en säkerhetsmarginal, för att kunna tillgodose överklaganden under innevarande period. Denna sista kvot föreslås minskas eller tas bort.

Baserat på nyttjandet av kustkvoterna under nuvarande tioårsperiod bör, enligt HaV, väl tilltagna högstanivåer beslutas för den nya tioårsperioden. Enligt Fiskekommunerna är en god förvaltning av kustkvoterna nödvändig, så att kvoterna uppfyller målen att främja kustfiske och regional utveckling. Svårigheterna/hindren för nyetablering, (som exempelvis att utförsel av fiskekapacitet krävs) är viktiga utreda och om möjligt förenkla. Se Fiskekommunernas svar i sammanfattningen.

Sammanfattning

Fiskekommunerna vill (i likhet med övriga kustkommuner längs Halland och Skåne) verka för ett livskraftigt, kustnära yrkesfiske, för lokal/regional utveckling samt för ett hav i balans och levande kust och skärgård. Förslagen i samrådshandlingarna syftar både till att stärka kustfisket på olika sätt men även till att förvalta kvoterna på bästa sätt.

Flera av förslagen kan påverka de pelagiska fartygens fiskerättigheter på olika sätt och det behövs därför en konsekvensanalys som redogör för vilka effekter de olika förslagen får för de berörda fartygen. Det är inte enkelt att överblicka innebörden av de olika förslagen, vilket gör det svårt att ge tydliga ställningstaganden i förslagets olika fördelningsfrågor.

Under punkten 12 redovisas en rad frågeställningar där HaV ser ytterligare behov av översyn för det pelagiska fisket. Ett exempel är: bestämmelserna om koncentrationsnivåer kan behövas ses över. Om t.ex. ytterligare arter skulle omfattas av lagen om överförbara fiskemöjligheter är det inte säkert att 10 procent är ändamålsenligt. Detta torde syfta på att demersala arter på västkusten kan komma att omfattas av samma föreskrifter vilket innebär att frågeställningar som rör kustfisket i Östersjön även har stort intresse för Fiskekommunerna och dess kustnära yrkesfiskare. I samband med att dessa frågeställningar diskuteras och formuleras är det viktigt att både Fiskekommunerna och näring från västkusten deltar.

Fiskekommunerna har tagit del av yrkesfiskares synpunkter om att kustkvoten för sill och makrill för Bohuskusten är för liten. Vissa är riskerar den att ta slut under året med fiskestopp som följd. Fiskekommunerna vill att dessa båda kvoter lyfts in under punkten för ytterligare behov för översyn för det pelagiska fisket.

Det sker ständiga förändringar i havet som påverkar olika arter och därmed fiskemöjligheterna på dessa. I Norge fiskas tonfisk idag och de kommer att kraftigt öka kvoten för fiske. Vilken möjlighet har Sverige att förhandla tillbaka en tonfiskkvot, för yrkesfiske alternativt fritidsfiske, beroende på beståndens förutsättningar i svenska vatten?

Karlskrona kommun

Samråd inför remiss om pelagiska systemet 2020

Karlskrona kommun har tagit del av översända samrådshandlingar och vill framföra följande synpunkter:

Då detta är ett förberedande samråd inför kommande remiss så ligger våra synpunkter i detta skede på de delar som Karlskrona kommun ser som särskilt viktiga inför kommande remiss.

Syftet med förslaget kan vara svårt att uttolka. Karlskrona kommun menar att det är viktigt att ett av syftena är att skapa förutsättningar för ett behållande och utveckling av ett hållbart fiska efter olika pelagiska arter samt att den kommande remissen knyter an till strategin "Svenskt yrkesfiske 2020-hållbart fiske och nyttig mat". Vidare är det angeläget att kommande remiss också knyter an till och utvecklar tidigare riksdagsbeslut från 2009 om Överlåtbara fiskerättigheter i synnerhet vad gäller möjligheterna att tillgodose de regionala och småskaliga fiskeintressena. Detta inte minst för ett stärkt lokal fiske för en lokal konsumtion.

Om det även fortsättningsvis kommer att finnas överlåtbara fiskerättigheter inom området pelagiskt fiske är det synnerligen viktigt att ansats tas och formen ges för ett klokt förfarande avseende tilldelning av regionala kvoter. Detta för att kunna främja utvecklingen av det regionala/lokala fisket. Ett regionalt inflytande på fördelningen av de regionala kvoterna framöver anser vi vara en viktig del i kommande förslag. Även möjligheterna för nyetablering av fiske är viktigt att framhålla för att skapa en föryngring och kontinuitet inom fiskerinäringen och för en utveckling av ett lokalt och regionalt företagande inom våra kust- och

skärgårdsområden. Det vore av stort värde om även det ringa bestånd av trålare som finns kopplat till sydkusten kan få del av regionalkvoterna för torskfiske.

Skulle förslag komma-beslut fattas om fortsatt system med överlåtbara fiskerättigheter måste detta vara av sådan art att det gagnar etablering av lokalt fiske inom Östersjöområdet. Även målet 14B inom Agenda 2030 bör särskilt beaktas.

Karlskrona kommun delar de synpunkter som förs fram vad avser att möjligheterna för nyetablering löses inom de ramar som finns avseende regionalkvoter och kustkvoter. Det är angeläget att dessa kvoter ges sådan storlek, men även flexibilitet för att kunna skapa möjligheter för och medge nyetablering för fiskeriföretagande inom lokalt och kustnära fiske.

Det är angeläget att regelverken för fisket utformas så att de även medger för nya fiskare att etablera sig inom näringen och att detta sker utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Detta omfattar såväl ekonomisk som ekologisk och social hållbarhet. För Karlskrona kommun är detta av stor vikt inte minst mot bakgrund av det värde kommunen ser på ett lokalt hållbart fiske samt det arbete och målsättning som finns inom Biosfärområdet Blekinge Arkipelag där bland annat kust- och skärgårdsområdena inom kommunen ingår.

Sveriges Sportfiske & Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna)

har tagit del av förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

Sammanfattning

anser att:

- Det storskaliga industrifisket ska inte få äventyra hållbart kustnära sportfiske.
- Det storskaliga industrifisket ska inte få äventyra hållbart småskaligt yrkesfiske.
- Det storskaliga industrifisket ska inte få äventyra hållbar kustnära landsbygdsutveckling baserat på fisketurism.
- Det storskaliga industrifisket ska inte få äventyra balansen i havets och kustens ekosystem.

Dessa övergripande åsikter torde även ligga i linje med Havs & Vattenmyndighetens vision och ambition, vi hoppas därför att berörda myndigheter utgår från ekosystemens och människans behov nu och i framtiden, och att detta praktiseras.

Bakgrund

Sveriges Sportfiske & Fiskevårdsförbund har inga starka åsikter kring vilket system som nyttjas för att fördela kvoter, så länge fisket sker i linje med en hållbar förvaltning av hav och fiskresurserna.

Vi är dock mycket oroliga för hur det pelagiska foderfisket i sig påverkar möjligheter till fiske, rekreation, landsbygdsutveckling och möjlighet till lokal produktion/förädling av fångst till en lokal marknad. Ett talande exempel i denna fråga är Södra Bottenhavet som får stå pall för ett enormt fisketryck från det pelagiska foderfisket efter strömming som där är den dominerande arten. Detta har inneburit problem för det småskaliga konsumtionsfisket efter strömming. Detta har inneburit att det stora folknöje, sportfiske, och husbehovsfiske som fiske efter strömming har varit, längs Gävleborgs- och Upplands kust, i det närmaste slagits ut. För såväl sportfiskare, turist-entreprenörer, husbehovsfiskare, småskaliga yrkesfiskare har det fram till de senaste tiotalet åren varit en självklarhet att strömmingen samlas vid kusten för lek under vår och försommar. Idag är det ytterst få ställen det överhuvudtaget går att få strömming med handredskap.

Vidare är vi mycket oroliga för hur detta fiske påverkar hela ekosystemet. Parallellt med att den stora strömmingen försvunnit så har spiggbeståndet exploderat. Det är numera väl belagt vilken förödande effekt spiggen kan ha på kustens bestånd av abborre och gädda. Tyvärr saknas forskning inom området, men sannolikt är stor strömming den enda predator som kan begränsa tillväxten av spigg i Bottenhavet, då biomassan av övriga predatorer är ringa i sammanhanget. Vidare är det heller inte undersökt vilken effekt dessa ekosystemförändringar har på sikbeståndet som också kraftigt decimerats i Södra Bottenhavet under samma period, trots att fisketrycket minskat. Det kraftiga fisketrycket på strömming gör också att den ökande sälstammen söker sig allt längre in mot kusten, med väl kända problem som följd.

Vi är också mycket oroliga över hur ansvariga myndigheter kontrollerar bifångster på ett adekvat sätt. Hur kontrolleras t.ex. fångster från Bottenhavet som landas i Danmark? Sker någon ombordkontroll? Varken lax sik, öring eller torsk har redovisats i de data vi tagit del av från stickprov i Norrsundets hamn, vilket förefaller osannolikt att det inte skulle förekomma som bifångst. De utdrag vi tagit del av visar däremot på ett stort inslag simpa som bifångst, enligt vår mening fångas knappast simpa i pelagiskt fiske, men vid bottentrålning. Det geografiska område där fisket bedrivs hårdast i hela Östersjön är kring utsjöbankar i Södra Bottenhavet som skyddats av N2000. Följdfrågan är således hur ”pelagisk bottentrålning” påverkar dessa områden?

Hantering av det pelagiska industrifisket är för viktig för alla våra hav och kuster för att hanteras separat som en egen fråga. Detta fiske är alltför omfattande och berör de dominerande arterna. Denna fråga ska därför hanteras och beredas på ett sådant sätt att ekosystemens och människans behov nu och i framtiden beaktas, i linje med HaV's övergripande vision och

styrdokument, och gärna i samråd med berörda länsstyrelser och regionala aktörer. Detta kan heller inte hänskjutas till ICES beståndsskattning av en art, där inte kopplingen hav-kust beaktas, där inte beståndet storleksstruktur beaktas, och där inte ekosystemet som helhet beaktas.

Vår bedömning är att uttaget av strömming är för högt och att det redan påverkar alla intressenters och näringars möjlighet till kustfiske efter strömming kraftigt. Hur det stora uttaget påverkar ekosystemet kan ingen idag svara på, men då biomassan strömming vida överstiger övriga fiskarter i ekosystemet är det mycket sannolikt att förändringar i storleksstruktur, och därmed dess funktion i näringsväven förändrats pga fisketrycket.

Sportfiskarna förordar att flytta ut industrifisket från kusten så långt Sveriges juridikdistriktion tillåter, och stödjer till fullo de Länsstyrelser som drivet detta. Sportfiskarna förordar vidare att ett område i Sydöstra Bottenhavet helt undantas från annat än konsumtionsfiske med omedelbar verkan. Avsikten med att freda detta område, (genom frivillig överenskommelse, eller med hänvisning till N2000 områden driva en process i de instanser som hanterar detta) är att genomföra en tidsbegränsad förvaltning och geografisk omlokalisering av uttaget av strömming i det område som under många år fiskats hårdast. I detta område finns också goda möjligheter till effektuppföljning tack vare de kontrollprogram som finns i anslutning till Forsmarks kärnkraftverk och SLU's kontrollprogram.

Sportfiskarna föreslår vidare att det ges möjlighet till storskaliga försök att inom detta område på prov, och under kontroll tillåta industrifiske efter storspigg. Biomassan av spigg närmar sig samma nivåer som strömming och skarpsill, spigg har ett högt energiinnehåll, och förekommer sannolikt på djup som skiljer sig från strömming och skarpsill. Detta sammantaget med den "skada" som spiggen bevisat orsaka de för kustfisket så viktiga arterna abborre och gädda, gör att vi ställer oss positiva till att på försök nyttja denna resurs. Det skulle kunna ge positiv effekt på de viktiga kustbestånden. Detta skulle också kunna göra att ovanstående förslag eventuellt kan genomföras utan att den pelagiska flottan behöver ge avkall på de fiskade kvoterna i Bottenhavet, om uttaget kan styras geografiskt till andra områden, samt styras till fångst av storspigg.

Landsbygdsnätverkets tematiska grupp
för fiske och vattenbruk

Till Havs- och vattenmyndigheten

2018-06-11

Ett system för regional- och kustkvoter från 2019

Inledning

Riksdagen har beslutat att det system med överlåtbara fiskerättigheter i det pelagiska fisket, pelagiska systemet, som infördes 2009, skall fortsätta. För att bevara ett pelagiskt fiske av betydelse för regioner, kommuner och hamnar i Östersjön och tillgodose möjligheter till utveckling av ostkustens fiske, avsattes en del av den svenska kvoten som regional kvot för fartyg hemmahörande i Östersjön. För det småskaliga fisket, fiske med passiva redskap, med mindre vadredskap samt för trålfiske med fartyg under 12 meter, avsattes fiskemöjligheter i en särskild kustkvot. Regional- och kustkvoterna är inte individuellt ägda eller överlåtbara.

I syfte att diskutera dagens situation, förvaltning och eventuella problem för fisket på regional- och kustkvoter sammankallade Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk representanter från fiskets organisationer, Swedish Pelagic Federation Producentorganisation SPF PO och Sveriges Fiskares Producentorganisation SFPO, samt tre länsstyrelser: Skåne, Blekinge och Gotland.

I diskussionerna deltog Ingmar Elofsson ordförande i Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk, Reine Johansson SPF PO, Anton Paulrud SPF PO, Tore Johnsson SFPO tillika representant i Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk, Lars Lundahl Länsstyrelsen Blekinge, Johan Wagnström Länsstyrelsen Skåne tillika representant i Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk och Rolf Gydemo Länsstyrelsen Gotland

Av de deltagande länsstyrelserna står Länsstyrelsen Gotland och Länsstyrelsen Skåne bakom denna skrivelse.

Deltagarnas positioner

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverkets syfte är att bidra till en fruktbar dialog mellan olika aktörer inom bl.a. fiskerinäringen. Att finna system för en fördelning av kvoterna som gynnar ett kustfiske och lokala landningar av fisk är en viktig del i detta arbete. Av denna anledning har arbetet i den tematiska gruppen för fiske och vattenbruk omfattat att ta fram principer för fördelning av de pelagiska kvoterna i Östersjön.

Landsbygdsnätverkets tematiska grupp
för fiske och vattenbruk

Länsstyrelserna utgår från det regionala näringslivs- och länsutvecklingsperspektivet, där fisket utgör en näring med betydande potential för sysselsättning och livsmedelsförsörjning och har stor betydelse för kusternas attraktivitet för boende och turism.

SPF PO är en ekonomisk förening som företräder medlemsföretag med fartyg som fiskar huvudsakligen pelagiskt inom det pelagiska systemet men även på regionalkvoten. SPF PO anser att det finns ett gott syfte med regionala kvoter samt kustkvoter. Dessa kvoter har sedan tillkomsten uppfyllt sitt syfte och de bör vara kvar. SPF PO vill dock påpeka att fiske sker på en biologisk resurs som naturligt kan variera över tid och att det bör finnas flexibilitet i regional- och kustkvoter.

SFPO har medlemmar som bedriver fiske på pelagiska kustkvoter. Vi tillvaratar dessa medlemmars intressen i alla delar som rör fisket och därför är det viktigt att ordningen för nyttjandet av de pelagiska kustkvoterna är rätt utformad nu och i framtiden. Fisket på kustkvoterna är viktigt och vår bedömning är att detta även gäller framöver. Fiske med passiva redskap längs ostkusten är mer eller mindre omöjliggjort genom avsaknaden av en fungerande sälförvaltning.

Diskussionerna sammanfattas i följande punkter. I de fall gemensam ståndpunkt inte nåddes, framgår detta.

Utgångspunkter för hur kustkvoter/regionalkvot bör hanteras från 2019

Övergripande

1. Utvecklingen av systemet med kust- och regionalkvoter och möjligheter till nyrekrytering är kopplad till den biologiska rådgivningen och besluten om pelagiska kvoter. Denna fråga är central för de yrkesutövare som idag har tillstånd för pelagiskt fiske på kust- och regionkvoter. Både näring och myndighet bör särskilt beakta detta förhållande, inte minst för att säkerställa att rimlig lönsamhet kan upprätthållas över tid i systemet.
2. Slutsatserna omfattar enbart pelagiskt fiske på regional- och kustkvoter och enbart i Östersjön inkl. Öresund.
3. Systemet måste vara transparent i bl.a. hur fördelning av regional- och kustkvot sker: begränsningar kan vara befogade i respektive utvärderat område. Allt beroende på kvotens nyttjande.

Landsbygdsnätverkets tematiska grupp
för fiske och vattenbruk

4. Deltagarna var överens om att kustfiskekvoternas storlek ska vara tilltagna så att fisket i princip kan bedrivas utan stopp.
5. Havs- och vattenmyndigheten håller samråd rörande hanteringen av dessa kvoter där företrädare för fiskets organisationer och länsstyrelserna deltar.
6. Kustkommunernas intressen måste beaktas vid utformningen av föreskrifterna. Berörda kommuner bör utifrån den betydelse fiskets utveckling har, beredas möjligheter att lämna synpunkter till Hav i större utsträckning än tidigare.
7. Krav på konsumtionskvalité för regional- och kustkvoter går inte att ställa på ett bra och genomförbart sätt. Marknaden förutsätts dock styra fisket mot konsumtionsändamål genom ett högre pris.
8. Kvarstående frågor ska Havs- och vattenmyndigheten lösa tillsammans med näringen och länen.

Kustkvoter

9. Kustkvoter ska inte göras individuella. Överföringar mellan kustkvoter och Pelagiska systemet kan genomföras tillfälligt ett år i taget men ska inte vara permanenta. Vid överföringar ska det finnas god marginal kvar för att ge utrymme så att fisket på kustkvoten ändå kan bedrivas obegränsat resten av året. En möjlighet till överförbarhet mellan kustkvoterna i östra och västra Östersjön rekommenderas utifrån dessa premisser.

Eventuellt överskott från kustkvoter, ska Havs- och vattenmyndigheten ha möjlighet att tillfälligt fördela från kustkvot till fartyg inom pelagiska systemet.

10. För att bättre kunna övervaka nyttjandet av kustkvoten och för att kunna vara mer adaptiv i förvaltningen av de olika kvoterna föreligger behov av realtidsuppföljning. Detta gäller för regional- och kustkvoten och för såväl aktivt som passivt fiske. Hav har möjlighet att föreskriva om realtidsrapportering. Realtidens längd ska tillgodose det småskaliga passiva fiskets förutsättningar. En förutsättning är att detta inte medför en alltför tung administration för kustfisket.
11. Länsstyrelserna förespråkar en höjning av kustkvoten för östra Östersjön till 3,5 procent. Detta då den tidigare satta kvoten inte varit tillräcklig, vilket medfört behov av att öka kvoten.

SFPO stödjer ur ett Östersjöperspektiv en sådan höjning, men poängterar att detta ställningstagande inte berör hur kustkvoten på andra kustavsnitt hanteras.

Landsbygdsnätverkets tematiska grupp
för fiske och vattenbruk

SPF PO menar att dagens system och kvoter räcker för att tillgodose vad som avsetts med "fritt fiske" i de fall omfördelning underlättas. SPF PO kan dock acceptera en höjning enligt förslaget.

En höjning till 3,5 procent kopplas till den ökade flexibilitet som föreslås mellan östra och västra Östersjön samt mellan kustkvoter.

12. I Östersjön ska ransonering inte förekomma inom fisket i kustkvoterna i första hand.
13. Havs- och vattenmyndigheten uppmanas att se över frågan om särskilda kustfisketillstånd för pelagiskt fiske för att bättre kunna bedöma nyttjandegraden inom kustfiskekvoterna. Vid rätt utformning kommer möjligheterna till nyrekrytering och att nå lönsamma företag att öka.
14. Även regler kopplade till nyttjande kan behövas för att inte låsa in kvoten till fiskare som inte är aktiva.

Regionalkvoter

15. Havs- och vattenmyndigheten bör med utgångspunkt i regionalkvotens syfte se över kopplingen mellan regionalkvot och kustkvoter utifrån nödvändigheten av att det finns kvar ett pelagiskt fiske på östersjökusten. Det vill säga att det ska finnas fartyg med hemmahamn i Östersjön och det ska landas fisk i Östersjöregionen.
16. Regionalkvoten behålls i första hand i den region/hamn där fiske försvinner. Möjligheterna för generationsskiftet och återetablering när fartyg försvinner bör förenklas. Regionalkvoten behålls i nuvarande omfattning.
17. Länsstyrelserna framförde ett förslag att av beviljad regionalkvot ska varje år en procentsats återgå till Havs- och vattenmyndigheten för ny fördelning kommande året. Tappet i den regionala kvoten får ersättas genom att köpa kvot. Därmed ges utrymme till nyrekrytering. Om inget behov till nyrekrytering föreligger, delas den "indragna delen" av regionalkvoten ut igen.
18. Det finns behov av översyn av tillträdesregler i regionalkvoten och möjligheter till nyrekrytering.

2018-02-09

Särskilt yttrande

Bilaga till rapporten Ett system för regional- och kustkvoter från 2019 (datum)

På några punkter är jag inte enig med det som står i rapporten och jag vill därför förtydliga min inställning.

Propositionen 2008/09:169 om Överlåtbara Fiskerättigheter innehåller ett antal skrivningar som syftar till att bevara och utveckla lokalt fiske efter sill och skarpsill i Östersjön, bl. a.:

Sid 17:

"Regeringen instämmer i synen på att en alltför stor ägarkoncentration liksom bristande regional balans bör motverkas. En balanserad struktur i enlighet med artikel 11.1 i rådets förordning av den 20 december 2002 (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken bör eftersträvas. Det är därför viktigt att endast en del av den för Sverige tillgängliga kvoten för pelagiskt fiske fördelas med överlåtbarhet så att Fiskeriverket även framdeles kommer att ha goda möjligheter att tillgodose regionala och småskaliga fiskeintressen."

Sid 20:

"För att säkerställa att delar av den svenska kvoten kan avsättas för att gynna det kustnära, småskaliga fisket i s.k. kustkvoter eller för att ta regionala hänsyn bör det tydliggöras att fiskerättigheter endast kan grundas på den delen av den svenska kvoten som fördelas på fartygsnivå."

Detta är ju grunderna för hanteringen av regional kvot och kustkvot när det gäller fisket efter sill och skarpsill i Östersjön. Det är inte helt klart vilken myndighet som har övertagit Fiskeriverkets ansvar när det gäller dessa frågor. Havs- och vattenmyndigheten har ju instrumenten när det gäller reglering av fisket men Jordbruksverket har uppdraget att främja fiskenäringens utveckling. Och avsikten med kustkvot och regional kvot är ju onekligen att främja en regional utveckling.

Olägenheterna med en för liten kustkvot för sill och skarpsill i östra Östersjön har sedan systemet infördes 2009 varit betydande. Snörpvadsfisket efter sill i Blekinge har vid flera tillfällen stoppats under säsongen. Att fisket sedan har öppnats igen i juli har varit en klen tröst för snörpvadsfisket eftersom sillen då har försvunnit ut på djupare vatten. Nya fiskare har vid flera tillfällen nekats tillträde till fiske efter sill på kustkvoten. Det gäller både fiske med snörpvad, garn och trål med fartyg under 12 meter. Jag menar att detta är effekter som strider mot riksdagsbeslutets intentioner.

Jag stödjer förslaget att kustkvoten för 2019 höjs till 3,5 % av den svenska kvoten, men jag anser att denna siffra bör kunna omprövas årligen och höjas ytterligare

2018-02-09

om det finns behov av detta. Jag menar att det finns stöd för en sådan syn på frågan i riksdagsbeslutet från 2009.

Jag är inte enig med övriga i gruppen om behovet av särskilda kustfisketillstånd för pelagiskt fiske. Jag menar att det finns betydande risk för att ett sådant förfarande kommer att begränsa möjligheterna till en regional utveckling av fiske efter pelagiska fiskarter.

Jag ser också gärna att det öppnas möjlighet för fartyg som fiskar torsk att fiska sill på den regionala kvoten. Historiskt sett så är det så som trålfisket i Blekinge har fått hållbarhet i sin verksamhet, genom att kunna växla mellan sill- och torskfiske under olika perioder. De begränsningar när det gäller olika arter som har införts i fiskemöjligheterna har starkt medverkat till att det nu finns väldigt få trålare kvar i Blekinge.

Slutord

Sillfisket är nu nästan det enda fiske i Blekinge som har utvecklingsmöjligheter. Samtidigt så är det inte att räkna med att småskaliga fiskare i Blekinge inom överskådlig framtid kommer att ha möjlighet att köpa pelagiska fiskerättigheter. Ålfisket är stängt för nya fiskare och har en osäker framtid, laxfisket har i ett nationellt beslut flyttats till älvmynnningar i Norrland och förvaltningen av torskfisket har havererat fullständigt. Jag menar att det finns gott stöd i Agenda 2030 och målet om att säkerställa tillträde för småskaliga fiskare till marina resurser för att tillåta en utveckling av lokalt fiske efter sill och skarpsill i Östersjön.

Lars Lundahl

Bilaga 7

Sändlista

- Swedish Pelagic Federation PO (SPFPO)
- Sveriges Fiskares Producentorganisation (SFPO)
- Havs- och Kustfiskarnas Producentorganisation (HKPO)
- Producentorganisationen Gävlefisk
- Sveriges Yrkesfiskares Ekonomiska Förening (SYEF)
- Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation (NKFPO)
- Öresundsfiskarna
- Jordbruksverket
- Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU)
- Fiskbranschens Riksförbund (FR)
- Kustbevakningen
- Regelrådet
- Länsstyrelsen i Hallands län
- Länsstyrelsen i Västra Götalands län
- Länsstyrelsen i Skåne län
- Länsstyrelsen i Blekinge län
- Länsstyrelsen i Kalmar län
- Länsstyrelsen i Gotlands län
- Länsstyrelsen i Östergötlands län
- Länsstyrelsen i Stockholms län
- Länsstyrelsen i Södermanlands län
- Länsstyrelsen i Uppsala län
- Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- Länsstyrelsen i Västerbottens län
- Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Karlskrona kommun
- Karlshamns kommun
- Simrishamns kommun
- Ystads kommun
- Fiskekommunerna
- Världsnaturfonden (WWF)
- Naturskyddsföreningen (SNF)
- MSC Marine Stewardship Council
- Sportfiskarna
- Göteborgs Stad Stadsledningskontoret